

LA CATALUNYA DE TOTS

I

Josep Font i Huguet

1

W. T. H. H.

URGELL

5. XII-77

Josep FONT i HUGUET

JOSEP FONT I HUGUET

LA CATALUNYA DE TOTS
I

Pròleg per ANTON CAÑELLAS i BALCELLS

COL·LECCIÓ URGELL

Fotografia coberta: EUDAL

Procedència de les il·lustracions:

Arxiu particular, Gómez Vidal, Eudal i Perfecto Bravo.

Primera edició, desembre 1981

© Josep Font i Huguet

Dipòsit Legal: L-313-81

ISBN: 84-300-5420-0

Imprès a: Industrias Gráficas Cuberes, S.A.
Domingo Cardenal, 1 - Mollerussa (Lleida)

Imprès en Espanya - Autonomia de Catalunya.

Als amics de Catalunya

Jep Font, Hugué

SUMARI

	Pàg.
Pròleg	7
Prefaci	11

PRIMERA PART

COSTUMS

1. La Catalunya de tots	19
2. El llibre i la rosa	23
3. La nit de Sant Joan, la més curta i lluminosa de l'any	26
4. Per Tots Sants, amaga mans	33

SEGONA PART

POLÍTICA

5. Moments difícils	39
6. Treva breu.	43
7. Ara fa un any.	47
8. «Catalunya, avui» a París.	50
9. Terrorisme, una dalla que vol segar-nos la vida democràtica	54
10. A les Forces Armades	57
11. Poble i política	62
12. Catalunya vers Espanya	66
13. Quadrienni democràtic	71
14. Els perquès de l'Onze de Setembre (I)	75
15. Els perquès de l'Onze de Setembre (II)	81
16. Els perquès de l'Onze de Setembre (III)	86
17. Els perquès de l'Onze de Setembre (i IV)	92

18. Els polítics, abans, durant i després de les vacances	97
19. Les diverses targes d'identitat d'Heribert Barrera	101
20. Ha amainat la tempesta política?	106
21. L'ABC i les coses de Catalunya	111

TERCERA PART

POLÍTICA INTERNACIONAL

22. Atemptat a Reagan	117
23. L'entrada a l'OTAN	120
24. La violenta mort d'un home per la Pau: Anwar Al-Sadat	124

QUARTA PART

SOCIOLOGIA

25. Vaga de serveis comunitaris	131
26. Les vacances: un factor social	134
27. Consciència ciutadana	138

QUINTA PART

HISTÒRIA

28. «La volta al món en 80 minuts». De la nau Victòria, l'any 1522, a l'aeronau Colúmbia, l'any 1981	145
29. El penyal de Gibraltar.	149
30. El 12 d'octubre a Catalunya, després de 489 anys	153

SISENA PART

ECONOMIA

31. L'u de maig, una data de reflexió	159
32. Els homes de la petita i mitjana empresa	165

SETENA PART

AGRICULTURA

33. Cooperació entre els homes del camp	171
34. Cants a l'olivera. (I) L'esperança	175
35. Cants a l'olivera. (II) La pau	179
36. L'aigua: El canal d'Urgell	185
37. La Fira de Sant Miquel	190

VUITENA PART

PERIODISME

TEMPS PASSATS

38. L'encapçalament de «La Veu de Bellpuig»	197
39. Aquells arbres enyorats	199
40. L'escola Santa Creu, l'any 1945	202
41. Recordant els vells portals	205
Índex de làmines	211

PRÒLEG

El llibre que teniu en les vostres mans és un volum molt poc corrent. Més encara: és un llibre diferent. «La Catalunya de tots» —recull d'articles publicats per Josep Font i Huguet a la premsa comarcal i provincial de Lleida durant l'any 1981— ha aconseguit reunir un ventall de temes que han estat l'actualitat més incisiva dels darrers mesos. Però, «La Catalunya de tots» ha afegit quelcom de sumament original: un tractament planer, vital, i gens depenent dels tòpics que avui predominen.

Hi podeu trobar apunts sociològics, comentaris de política internacional, records d'infantesa, notes de futur, explicació del passat, i moltes coses més. Amb un denominador comú ben definit: una estimació profunda a Catalunya i al seu poble, un palés desig de fer-se entenedor per tots, i un esperit constructiu i renovador.

Els temes polítics són majoria. Cosa lògica, si tenim en compte que Josep Font i Huguet és un centrista català de soca-rel. En Josep Font hi exposa les seves idees amb naturalitat, sense pretensions, però amb la força tranquil·la de qui està convençut. Per això, sap convèncer. Quan analitza, per exemple, el que ell diu “Els perquè de l'Onze de Setembre”, fa reflexionar i —n'estic segur— farà que molts replantegin algunes idees rebudes i acceptades sense massa esperit crític.

«La Catalunya de tots» revela moltes coses del seu autor. Home de diàleg i de concòrdia, en Josep Font ens parla a tots. No cau en fàcils maniqueïsmes, en estèrils divisions

partidistes. Per ell, Catalunya és una terra que ha de construir la seva grandesa futura amb les mateixes eines amb les quals ha treballat durant el seu gloriós passat. Obertura d'esperit, laboriositat, amor als homes i a les coses, orgull de la feina ben feta, respecte al passat que continua vigent, anticipació del futur que se'ns apropa inexorablement, iniciativa i creativitat: heus aquí els elements claus que en Font ve a proposar en la seva obra.

Tot això no és nou pels qui coneixem des de fa temps a l'amic Font. No fa encara un any vam presentar el seu llibre «Sentiment català», a l'Auditori de la Biblioteca de Catalunya. En ell vam trobar una expressió acabada i rotunda de catalanitat. Allí es va fer palès el profund respecte i l'amor joios que en Font sent per la nostra terra. La història, la sociologia, la literatura i la pròpia biografia personal de l'autor donaven peu a un cant emocionat però objectiu, entusiasta i alhora ple de seny.

«La Catalunya de tots», per tant, se situa en una línia molt coherent amb «Sentiment català». Continuem trobant el mateix paisatge de fons, els mateixos acords consonants. Però, tanmateix, hi ha quelcom de nou i molt important, al meu parer. Aquell «sentiment català» —tan adequadament fonamentat i exposat— serveix ara de fil conductor per una reflexió quotidiana sobre temes i interrogants que ocupen i —de vegades— preocupen el ciutadà de Catalunya.

Podriem dir, potser, que en Font ens facilita una traducció d'aquells sentiments a unes realitats de cada dia, objecte de diàleg entre els homes i dones de Catalunya. Amb tota naturalitat i espontaneïtat, en Font comenta, suggereix, recorda, profunditza i fins i tot interroga el lector.

La conclusió és evident. Esmentant unes paraules de la seva obra anterior, el resum del seu llibre d'ara seria el següent: «tots som catalans, si volem ser-ho. Tenim tot el que

cal perquè ens puguem sentir algú important, tenim un passat gloriós, un present que ens retorna les llibertats i un avenir prometedor. Tenim una història, tenim una cultura, tenim sota els nostres peus una terra molt estimada”.

Aquesta Catalunya de tots, moderada i audaç, activa, reflexiva, generosa i oberta a tots els seus, és la nostra Catalunya. És la Catalunya que ha de saber integrar la seva missió d'avui i de demà amb la seva història més que mil·lenària. És la terra on vivim i on estimem, cercant la justícia, la llibertat i la convivència entre tots.

En Font, a través del seu nou llibre, ens va assenyalant les fites del llarg camí que hem de recórrer encara. És un camí de vegades difícil, però sempre il·lusionador. Cada pas que fem ens apropa al nostre destí, una mica més cada dia, i una mica millor també. Perquè en Josep Font és un home optimista, de cada plana surt una crida a la reflexió i a l'acció. En Font ens manifesta el realisme propi de l'optimista: no amaga les dificultats, però tampoc es deixa vèncer per elles.

El lector no podrà fer altra cosa que deixar-se portar pel raonament fresc i vivificador que brolla espontàniament de la ploma de l'autor. Reconeixerà molt sovint la seva pròpia veu: la veu del ciutadà que no complica les coses, que exerceix el seu esperit crític sense agressivitat ni interessos creats. En Font és un intèrpret qualificat de sectors majoritaris del nostre poble, que lluiten sense grandiloqüències per una Catalunya cada dia més fidel a les seves essències i al repte del futur.

Potser aquesta sigui la senyal distintiva d'aquesta obra d'en Font. Sent un home que estima apassionadament la nostra terra i el seu passat, i precisament per això, l'autor voldria ajudar a sentar les bases d'un esdevenidor que sigui fidel a la grandesa del nostre poble. En Font sap —i ho diu— que això no s'assolirà amb una filosofia política incoherent i pusil·lànim. «La Catalunya de tots» —i ara no parlo del llibre,

sinó del nostre país— serà la que nosaltres mateixos edifiquem avui i demà. Serà veritablement de tots, si tots participem —cadascú al seu lloc— amb esperança i amb eficàcia en la seva consolidació permanent.

Gràcies, amic Font, per recordar-nos-ho una altra vegada, amb il·lusió, serenor i claredat de judici.

Anton Cañellas i Balcells

PREFACI

Amics lectors:

Una vegada més estic entre vosaltres, per tal de comunicar-vos el meu pensament respecte a un fet que considero transcendental per a tots.

Què pretenc? —Què vull dir, en aquest intent de LA CATALUNYA DE TOTS?

Evidentment, des que vaig agafar la ploma per primera vegada fins ara, m'he tornat una mica presumptuós i en seguretat passa de mida la meva pretensió de pretendre ser mereixedor del vostre temps en llegir aquest recull dels primers articles que he escrit durant aquest any 1981, els quals han estat publicats en els diaris i periòdics «*La Mañana*»,¹ «*Diario de Lérida*», «*El Pregoner d'Urgell*», «*La Nova Tàrraga*» i «*La Veu de Bellpuig*».

El que pretenc —no sé si ho aconseguiré—, és comunicar-vos els meus pensaments respecte a LA CATALUNYA DE TOTS, d'una manera plana i senzilla, mitjançant els diversos articles abans esmentats i escrits sobre una temàtica variada, com: política, agricultura, costums, sociologia, història, economia i periodisme. Doncs sens dubte, tots ells porten com a fons un missatge d'unitat dirigit a la nostra societat.

Desitjaria ser coherent i intel·ligible, Voldria no ferir susceptibilitats a cap persona. Espero que vegeu, en aquest intent, el gest sincer i desinteressat d'un home que estima Catalunya, que la coneix, que intenta entendre-la cada vegada més, que viu intensament els seus problemes i que vol ajudar en el que pugui i sàpiga a tothom, mitjançant la seva experiència.

En parlar de l'experiència, em veig obligat a fer una breu parada reflexiva, per tal d'analitzar-me a mi mateix. Preguntant-me: ¿Quina i quanta experiència tinc? ¿És que l'experiència es compra o es ven? ¿És que s'acumula? ¿És que s'adquireix amb l'edat? ¿És el fruit del treball? o ¿És que és promoguda per la casualitat?

Feta aquesta breu anàlisi, arribo a la conclusió que l'experiència és el conjunt d'una sèrie de circumstàncies que són posades al nostre abast durant el nostre temps de vida, i d'una forma quasibé fortuïta quant a la base inicial. Òbviament, cal pensar, que un nadó no pot tenir-ne pas massa, d'experiència, envers la vida. En canvi, un jove ja en pot tenir bastant, àdhuc més que alguna persona més gran. I, una persona ja feta i madura, en pot tenir més o menys d'acord amb les seves circumstàncies.

La capacitat dels pensaments conceptuals d'una persona, evidentment, són un factor a tenir en compte pel desenvolupament de l'intel·lecte, però continuo dient que un dels factors més importants és la circumstància.

¿Em permeteu fer volar un poc la nostra imaginació? Imaginem-nos per un moment el següent quadre: El d'una persona que naix, creix i s'educa, dins d'un

ambient casolà d'una llar d'entre les moltes que hi ha arreu de la nostra geografia.

Durant el període que ha viscut, ella ha anat assolint tots els coneixements necessaris d'acord amb l'entorn que l'envolta, arribant a adquirir la suficient experiència per a poder desenvolupar-se amb plena normalitat dins del seu hàbitat, en totes les seves fases. Coneix el seu treball i llur forma de realitzar-lo. Conviu amb la seva família sentint-s'hi totalment integrat. Coneix les persones que componen la seva comunitat. Coneix el paisatge, les cases, els carrers i les contrades. En una paraula: es desenvolupa dins del seu hàbitat amb tota normalitat. Però, un bon dia per circumstàncies que no fan el cas anomenar-les, ha de sortir del seu ambient per a complir una missió vital i inevitable, vers unes terres d'un país llunyà.

Aquesta persona ja feta i experimentada, que en el seu ambient es desenvolupa amb tota normalitat, i que es pensava ja haver assolit tota l'experiència necessària, es troba, de cop i volta, immers dins d'un altre món totalment diferenciat al seu.

Caram! Quantes sorpreses! Quina quantitat de noves sensacions! Quantes inquietuds l'envaeixen! Mai s'ho havia imaginat!

Degut a aquesta nova circumstància, descobreix formes de vida diferents, nous costums, altres llengües, nous climes, diferents paisatges, altres gents ... Els nous factors que entren dins d'ella, desperten l'ànsia de voler saber i aprendre, d'entendre i comprendre aquestes noves formes de vida, per tal d'augmentar la seva experiència mitjançant la juxtaposició dels costums i els

pensaments d'altres persones i enriquir així la seva pròpia personalitat.

Després de temps, una vegada acabada la seva missió retorna a casa seva. Sens dubte, la persona és la mateixa —físicament parlant—, però tota ella i en gran manera la seva experiència ha sofert una transformació. Doncs sobre la seva base inicial ha posat una nova base, que ha enrancit la que tenia, i l'ha preparat per a posar-hi d'altres. Si al llarg de la seva existència va acumulant noves experiències, experiències que segurament estaran d'acord amb les seves circumstàncies, arribarà a omplir dins el possible llur intel·lecte, per tal de poder expressar els seus pensaments arrelats des d'una base experimentada.

Així, doncs, hem arribat a la conclusió, després del quadre observat, que l'experiència normalment s'adquireix a base de temps, juntament amb una sèrie de circumstàncies que la fan més o menys enriquida.

Evidentment, el viure la vida és un dels seus vitals ingredients. I en dir viure la vida, vull dir: viure en el sentit d'estar despert, atent i amb tots els sentits a l'aguait. Que a ningú li calgués posar damunt de la seva darrera llar aquell nefast epitafi, que diu: *«Nasqué el dia Deixà de viure als 25 anys. Deixà d'existir als 80 anys d'edat»*.

Aquest és, per a mi, un dels secrets per aconseguir experiència. El procurar amb totes les nostres forces i tota la nostra voluntat, mantenir-nos vius de vida existent i real, fins el moment inexorable del destí que ens espera des del dia del nostre naixement. Procurant no

caure a la temptació còmoda d'abandó —d'acord amb l'epitafi esmentat— de deixar de viure amb plena vida.

En els articles publicats i recollits en aquest volum, articles escrits durant la calma de les hores tranquil·les i quietes dels dies festius al matí, pretenc dir, d'acord amb els meus pensaments i amb plena llibertat, que la nostra Catalunya és LA CATALUNYA DE TOTS, i que jo la miro i la veig com a un cos que viu, que vol viure i que vol sentir-se'n, de viu. I la veig viva i immortal, mentre hi hagi homes i dones que hi visquin.

Sé, molt bé, que l'objectiu que m'he fixat segurament és desmesurat a les meves condicions, i que com tot mortal —i potser més encara— tinc una muntanya de defectes, però us prego que sigueu un poc indulgents envers la meva persona, car el meu únic i exclusiu objectiu és pregonar als quatre vents LA CATALUNYA DE TOTS.

Amics lectors,
A reveure.

PRIMERA PART

COSTUMS

Josep Font i Huguet assistint a una celebració familiar l'any 1962, a Montserrat.
En el centre de la fotografia, el seu oncle-padrí (a.c.s.) Josep Huguet i Arrufat,
manescal de Mollerussa.

I.— LA CATALUNYA DE TOTS

En el meu llibre **Sentiment català**, publicat a les darreries de l'any passat, defineixo molt clarament el meu concepte de catalans, en dir: «*Som catalans, sempre que vulguem ser-ho, els que vivim i treballem a Catalunya, i els fills de catalans que vulguin ser-ho escampats arreu del món*». I també m'expresso molt clar en dir que el Principat de Catalunya forma part de l'Estat Espanyol.

Aquestes últimes setmanes sembla ser que la turbulència de les aigües dels sectors nacionals - radicals de casa nostra, està molt més moguda que de costum. Sembla com si no tinguessin en compte que, la majoria dels catalans, hem acceptat el joc de la democràcia, emparats per la Constitució de l'any 1978, i que hem de jugar net dins les normes fonamentals jurídiques. El problema sembla estar centrat en com aconseguirem la Catalunya de tots.

Estic escrivint aquest article el dia 10 d'abril a la nit, després d'haver participat en la processó que Bellpuig dedica cada any a la Verge Dolorosa. I crec haver tingut una profitosa lliçó de convivència social, dins una comunitat composta per tothom que la integra.

Des de l'any 1939, en què s'acabà la nostra darrera guerra civil, que sóc membre actiu de l'esmentada manifestació popular de la nostra Vila. Vaig començar vestit de «capellànet» quan tenia tres anys, i no he deixat d'assistir-hi ni un sol any, des de llavors. En el transcórrer d'aquests quaranta anys llargs, sens cap mena de dubte la religió catòlica ha sofert una forta baixada de gent practicant, car la processó de la nit del divendres de passió a Bellpuig, cada any que passa, cobra més vitalitat, i rebrota l'any següent amb més entusiasme i força. Aquest factor és motivat per l'atracció que té la festa respecte als fills de la Vila escampats fora de casa nostra, i en gran manera per la incorporació total i absoluta dels immigrants dins la comunitat. És el retrobament de tota la gent d'un poble, en un lloc i en un moment determinats. Aquesta unió, d'apinyament al voltant d'aquest acte, és un fet meravellós i cívic poques vegades aconseguit per la lliure voluntat de tots els components. Homes i dones, grans i joves de totes les condicions socials, burgesos i proletaris, funcionaris i professionals, pagesos i ramaders, botiguers i comerciants, estudiants i ensenyadors, siguin creients, practicants o no, no creients, polítics de totes les tendències o apolítics, tots formem una gran xarxa per acomplir un sol i únic objectiu: Honrar la Verge Dolorosa! I en les meves reflexions penso: ¿Per què no podríem prendre'n exemple tots els catalans, i de la mateixa manera honrar la nostra Catalunya?

Oh amics, això ja és més difícil! Perquè no és la voluntat ni el treball d'unes hores, sinó l'esforç i la voluntat de tots i de tota una vida. Però en el supòsit d'aconseguir-ho algun dia, en el mateix moment hauríem

assolit un preuat tresor. Hauríem aconseguit la desitjada Catalunya de tots i per a tots.

Aquests dies, mitjançant la premsa, la ràdio i la televisió, ens fan entrar en el conscient i àdhuc en el subconscient, expressions i encapçalaments periodístics, com: «*Catalunya desconfia*», «*Campanya per a expulsar els catalans de la política*», etc., etc. A més dels comentaris reiteratius respecte de les llengües parlades a casa nostra; com que els de parla castellana se sentin discriminats i els de parla catalana també.

En aquests moments de tensió, crec que les persones polítiques i de tendència política, hem de tenir cura dels fets a realitzar i de les paraules a dir, car l'ambient és molt susceptible. Per exemple, m'ha deixat bastant parat el comentari que llegí dies passats del nostre President de la Generalitat, Honorable Jordi Pujol, en manifestar el següent: «*No sé com tinc de dir-ho, però jo no sóc separatista*». Em permeto de comentar al molt Honorable President Pujol, que aquest problema és molt senzill de solucionar:

Perquè no es digui que un és separatista, cal no ser-ho, no solament d'obra, sinó tampoc de pensament.

10 d'abril de 1981

A Vilanova de Bellpuig, el poble del seu pare,
en una típica fotografia familiar,
durant la Festa Major de l'any 1950.

La tradicional Festa
dels Dolors a Bellpuig,
fou apriorada per
la família Font i Huguet
l'any 1957.
Josep Font, juntament
amb el seu pare
Manuel Font i Rius.

2.— EL LLIBRE I LA ROSA

Com cada any, ha arribat el dia 23 d'abril, i els catalans podem celebrar la Diada de Sant Jordi per honrar el nostre Patró. La llegenda del nostre Sant Jordi comença en el segle X, amb el Sant encoratjant i guiant els nostres nobles cavallers, que han omplert tantes pàgines de la nostra història, com el Comte Oliva, els Cardones, Montcades, Rocabartés, Pinós, Alemany i tants d'altres, en les batalles que lliuraren contra els sarraïns d'una forma victoriosa. Durant el transcurs dels segles, i al llarg del temps, la Diada de Sant Jordi s'ha convertit en la més viva expressió cultural del nostre poble, mitjançant l'amor a les coses reals i il·lusionades d'aquesta vida.

L'amor al llibre, com a tribut al nostre caràcter positiu i pràctic, que ens assabenta del passat i ens hi enllaça, i sembla les llavors per al futur. L'amor a la rosa, com a prova del nostre sentiment d'il·lusió, per a posar en aquesta vida material els ingredients necessaris perquè amb la seva flaire sigui més suau i suportable.

L'espectacle de poder contemplar amb els propis ulls la Diada de Sant Jordi, dins l'incomparable marc de la Rambla de Barcelona, no crec que tingui cap altre lloc que pugui comparar-se-li. I poso com a cas la Rambla de Barcelona, perquè és el punt més representatiu de Catalunya. Però tenint en compte que cada lloc, per

petit que sigui, té aquest tarannà tan inconfundible de la Diada. Doncs sí, aquest any em trobava a la Ciutat Comtal i he pogut contemplar amb quin entusiasme i amb quina alegria els llibreters instal·laven els tenderols i les floristes preparaven els pomells de roses i poncelles vermells, a l'espera de la gent aimant d'aquest dia i del que representa. El dia estava totalment ennuvolat i la caiguda de l'aigua era el presagi unànim. Les mirades anaven constantment dirigides cap el cel, preparant-se tothom per a l'emergència amb llargs rotlles de plàstic, per si arribava el cas.

Tal com s'havia pronosticat, la pluja arribà sobre les onze del matí, però no fou obstacle de cap mena perquè la gent sota el paraigua anés desfilant a la recerca del llibre i la rosa. Persones de totes les condicions socials, lectors i aimants de la lectura catalana i castellana, enamorats de la rosa vermella de flaire universal, s'agermanaven en la Rambla en senyal d'inequívoca fraternitat.

La nova del matí arribà sobre els volts del migdia, amb la trista notícia de la mort de Josep Pla. El nostre prolífer escriptor Josep Pla deixava d'existir aquest assenyalat dia de Sant Jordi en el seu empordanès mas de Llofriu, el mateix dia de la commemoració de la mort de Cervantes i de Shakespeare. Mentre, la seva obra voluminosa de 25.000 pàgines ha quedat per sempre més aquí en la terra, en forma d'assaigs, contes i novel·les, per a recordar-nos la seva catalanitat. Ell ha estat un home que sempre ha treballat en pro de la nostra cultura, mitjançant les seves narracions, des de la seva joventut, els seus començaments ja més professionals allà el 1921, com a redactor de «*La Publicitat*», i fins als nos-

tres dies amb la seva prosa narrativa. Durant tota la seva llarga vida ha treballat constantment amb la ploma, ploma que l'ha immortalitzat. Pot ser que, en aquesta hora darrera de la seva vida, la imatge llegendària de Sant Jordi, muntat dalt del cavall, tot vestit de blanc i portant en la mà alçada l'espasa resplendent, que enlluerna el drac per alliberar la Princesa, també l'alliberi dels obstacles i incomprendions que hagi pogut trobar durant aquesta terrenal vida, i que li obri de bat a bat les portes de la seva nova llar.

Sota la pluja constant, la Diada de Sant Jordi toca a la fi. L'aigua ha anat regant amb suau saó els llibres dels tenderols, i les roses vermelles estan com si una rosada matinera les conservés amb tota la seva fragància. Potser perquè l'any vinent pugui rebrotar millor, la força dels llibres i la flaire de les roses.

I, en acabar-se la llum d'aquesta Diada, recordo el final de la poesia de Salvador Perarnau, quan diu:

D'un cop de llança desfà dracs i noses
i deixa tot el món cobert de roses
que embriaguen els sentits de llibertat.

26 d'abril de 1981

3.— LA NIT DE SANT JOAN, LA MÉS CURTA I LLUMINOSA DE L'ANY

El dia de Sant Joan s'escau en el solstici d'estiu, just en el moment en què el dia és més il·luminat pel sol. Si el seguíssim en direcció nord, ens trobaríem en arribar a l'Àrtic amb la resplendent brillantor del sol de mitjanit. En conseqüència en tenir el dia més il·luminat, també tenim la nit més curta de l'any. Però aquesta nit té quelcom més que una altra nit qualsevol. Aquesta nit és diferent. Aquesta nit és la més curta i lluminosa de l'any. Així doncs, immersos en la màgica llum de les flamejants fogueres que tenim escampades arreu de la nostra terra, lloem el Sant, en demanda de mil i una súpliques.

¿Quins són els orígens d'aquesta ancestral tradició?

El nostre gran folklorista i escriptor lleidatà, en Valeri Serra i Boldú, fill de Castellserà, que visqué molts anys de la seva vida a Bellpuig, diu que el costum d'encendre fogueres per la vigília de la nit de Sant Joan sembla ser que té certa relació amb els focs que antigament es feien al Déu BAAL d'origen asiàtic, i a la Dea PALILIA en les festes romanes.

— Hi ha qui, al foc, hi tira una cabeça d'all's per a menjar-se-la després de cuita, perquè Sant Joan el deslliuri del mal de ronya.

— La cendra dels focs, hi ha que l'usa per a curar-se els peus.

— A les dotze de la nit, l'hora dels conjurs i encisos més misteriosa, hi ha noies que tiren un ou en un got d'aigua, per a saber si s'han de casar aviat i quin ofici tindrà el seu marit.

— També es diu, que *«el dia de Sant Joan, les herbes tenen virtut»*. Això que és creença general, es referma dient que qui té un mal o vol prevenir-se'n no té més que sortir al camp a fer-se friccions amb la primera herba que topi abans que neixi el sol. De qui no ha pogut lliurar-se de mal moral o material, es diu que no li han valgut totes les herbetes de Sant Joan.

D'aquesta manera va desfilant una sèrie de costums i dites referents al tan assenyalat dia, que es farien inacabables en voler comentar-los tots. Per tant, passo a relatar els records que jo guardo, de la meva infantesa, de la nit més curta i lluminosa de l'any.

Recordo molt bé que, en arribar la foscor de la nit, tots els carrers i les places de l Vila s'il·luminaven amb la resplendor dels nombrosos focs que s'encenien, les flames dels quals, allargades en forma de llengües de foc, semblaven voler parlar amb el cel. Si, cada plaça i cada carrer feia un o més focs, competint els uns amb els altres, per veure qui el feia més bonic i més gran. Cada casa contribuïa en portar-hi quelcom que fos combustible; com cadires velles, caixes de fusta, feixos.

de sarments, troncs, llenya, etc. La gent, il·luminada per la llum de les flames, voltàvem els focs amb veritable entusiasme en contemplar-los. Els homes, els joves i la canalla, ens preparàvem per saltar-los per entremig de les flamejants llengües de foc, com si en saltar per entre aquella purificadora resplendor volguéssim demostrar la nostra valentia. Els primers a saltar el foc eren els homes. A mesura que el foc s'anava enxiquint, saltaven els joves. I quan ja el foc havia minvat bastant, saltàvem la canalla. Recordo que era costum posar-se un mocador al cap, per tal de protegir-se els cabells de les flames. Car, en passar per entre elles, els cabells de les parts no protegides quedaven ben socarrimats. Tot i aquesta protecció, el pèl de les celles ens quedava ben socarrimat, escampant l'olor característica. Tot saltant el foc, es deia ben fort el següent:

Sant Pere bon home,
Sant Joan bon Sant,
gardeu-nos de ronya,
i de prendre mal.

En acabar-se el foc, es feia una gran revetlla popular, tirant palles borratxes, trons, pedres fogueres, mistos de garibaldi, etc.

Tot seguit les persones grans anaven a la revetlla i la gent menuda cap a dormir. Aquesta era la visió d'una nit de Sant Joan d'uns temps ja llunyans.

El temps ha anat passant, i aquestes festes, cada cop més, es van allunyant d'acord amb el desenvolupament del lloc on un viu. Avui dia, en els llocs una mica grans, no se sol fer focs als carrers, perquè l'asfalt es malmetria. Normalment es fa un gran foc de caire po-

pular, en recordança a les nostres velles tradicions. Car jo crec que s'ha perdut part de l'encant. Sobretot aquella espontaneïtat tan sana de què gaudíem.

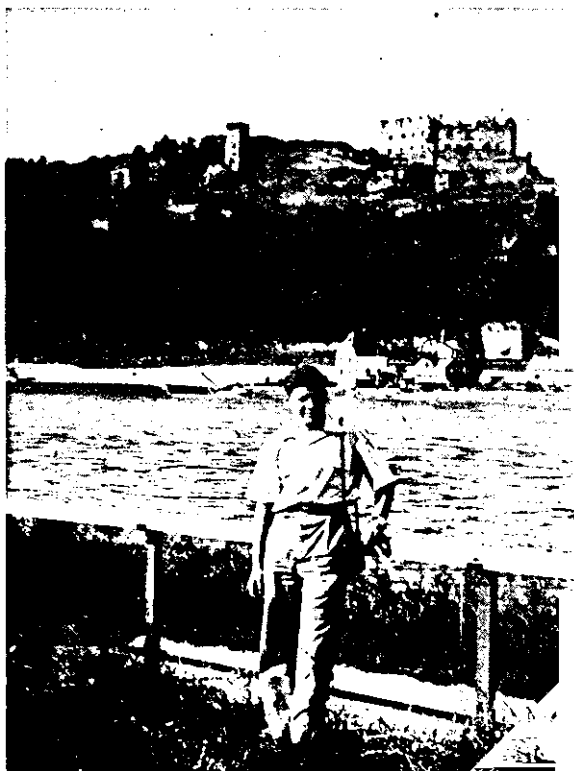
Les fogueres de la nit de Sant Joan arriben a la seva fi. Ja s'apaguen a poc a poc. Mes la seva llum encara sembla il·luminar la nostra terra, convertint la nit en dia. Els estels, semblen haver baixat a visitar-nos en forma d'irregulars llumetes escampant-se per tot arreu. Sembla com si donessin la imatge de l'espill del firmament. La cendra dels focs, encara roman calenta. I a semblança dels nostres avantpassats hauríem d'aprofitar aquest dia, el dia més lluminós de l'any, per a recer-car el nostre veritable camí. I dic el veritable camí, perquè sembla ser que no tots els catalans busquem el mateix. Car, en la Ciutat Comtal, dins del marc del Nou Camp, un grup reivindica els drets per la defensa de la llengua i la cultura catalana, sota el crit de «*som una nació*». Després de fer una breu però reflexiva anàlisi d'aquest fet, arribo a la següent conclusió: Molts catalans, a igual que jo, hem tingut sempre, tenim i tindrem, una llengua i una cultura catalanes. Fins aquí no hi veig cap mena de diferenciació, envers el grup reivindicatiu de la manifestació esmentada. Alguna cosa hi deu haver, que no lliga amb la nostra manera de pensar, em dic a mi mateix. I continuo analitzant. Sí, ja l'he trobat! En l'únic que hi trobo diferenciació d'opinió és en el crit de «*som una nació*». Car nosaltres creiem en la unitat d'Espanya, tal com sempre hem postulat. També vull remarcar que nosaltres estimem i cuidem Catalunya, tant o més que qualsevol altre, però no solament un dia a l'any per a lluir-nos i per a reptar

la resta dels pobles d'Espanya, sinó que l'estimem i la cuidem tots els dies de l'any, un darrera l'altre, perquè d'aquesta manera perduri, es faci més gran, i sobretot sense cap mena de diferenciacions respecte als que hi vivim. En una paraula. Per a fer-la més plena, sense fronteres reals o imaginàries, i oberta als quatre vents arreu del món.

28 de Juny de 1981

Juntament amb els seus germans, amb motiu del casament d'una germana.

Començà a afeccionar-se a viatjar durant la seva juvenesa. Un dels seus primers viatges a l'estranger, l'any 1953, a la vista d'un castell i vora les aigües del riu Rin, en l'Alemanya Occidental.

4.— PER TOTS SANTS, AMAGA MANS

«Quan l'octubre és a la fi, Tots Sants són aquí».

Evidentment, les dites populars són la més viva i genuïna expressió del pensament d'un poble. Elles reflecteixen, en cada moment de l'any, l'herència que hem rebut dels nostres avantpassats mitjançant la immortalització de les seves aconselladores paraules al llar del temps.

En les nostres terres lleidatanes, i sobretot en les terres baixes i planes, en arribar l'octubre a la fi, el clima canvia radicalment tot anunciant-nos que l'hivern s'apropa a passos gegantins.

Certament, ho anuncia de mil i una variada forma. Ho diu quan les fulles dels arbres, que un dia no molt llunyà foren d'un to verd-viu, van passant als tons groguencs i ataronjats. Ho diu quan el vent va semblant les nostres places, camins i camps, del fullatge sec característic. Ho diu quan els tristos arbres resten quasibé despullats i en canvi nosaltres necessitem arropar-nos més i més. Ho diu quan les xemeneies fumegen d'una forma continuada. Ho diu quan un ventet fi i glaçat se'ns posa a la punta dels dits de les mans. (D'aquí ve, *«Per Tots Sants, amaga mans»*).

Tanmateix, després d'haver passat aquesta primavera de l'hivern del mes d'octubre, la nostra atmosfera ha quedat impregnada d'una flaire perfumada pels fruits dels nostres camps. Es diu: «*I, en la terra ferma, Lleida*». Terra Ferma, terra dura i generosa que ens dona la subsistència, gràcies als fruits que d'ella en treiem. Fruits, assaonats dels més diversos gustos, que omplen de gom a gom el rebost i la golfa de les nostres llars, per l'alegria de les taules en fer possible el mantenir i escalfar el nostre cos, durant el llarg i esgarriós hivern que ens anuncia la natura.

Sí, l'hivern ja ens truca a la porta. Però, ens troba ben proveïts, car les nostres taules són plenes de fruits de la nostra terra. De pa tou i blanc, d'aquell blat ja recollit; d'algun que altre meló «*tendral*», guardat dalt de la golfa; de pomes, peres i prèsecs, dels més variats gustos i colors; de cebes, alls i hortalisses del més extens repertori; de patates, moniats i codonys, que ens delecten en fer-los al caliu; de figues de «*la gota de la mel*» i prunes endolcides; de petits grans morats de magrana, amanida amb «*vi bo*»; de penjolls de raïms, de les llargues rastelleres penjades a la golfà. Parlant del raïm, una dita popular diu: «*Els raïms que es penjen a les cases, per Tots Sants de dos en dos grans, de Tots Sants en enllà de gra en gra!*». I, no ens oblidem de parlar d'un fruit rodó, vermell i brillant. El «*palo-santo*». Que ben madur, és dolç i boníssim.

Catalunya, és un poble que tenim la més extrema cura a les nostres tradicions, a través de les quals mantenim part del nostre esperit com a poble diferenciat. I en aquesta nit de Tots - Sants, cal que recordem, i si podem, commemorem la tradició, fomentant la vet-

llada familiar, mitjançant la nostra típica «*castanyada*». Aquest tan nostre costum de menjar castanyes cuites i ben calentes, que ens fan bufar-les i que ens calenten les mans. També cal parlar dels nostres típics «panellets». Aquesta lllaminadura arrebossada de pinyons, ametlles o sucre, rodonetes i boniques.

La família, en voltant de la **llar de foc** que llença flamejants llengües de foc brillants, escalfant i il·luminant els nostres cossos i els nostres sentiments. Menjant castanyes, panellets i bevent vi bo. És sens dubte un meravellós i digne espectacle!

Crec, sincerament, que cal recordar i procurar el mantenir els nostres tradicionals costums, per tal de sentir-nos més integrats a la nostra societat i a la nostra terra. Començant, en primer lloc, per la cèl·lula primordial de la nostra societat, que és la família. I acabant per la nostra gran i total família, que som tot el poble català.

Mentrestant ..., una vella **castanyera**, crida amb veu esquiva i ronca, al voltant d'un bon foc al mig de la plaça ...

«Calentes i grosses!

Qui en vol ara que fumen?»

25 d'octubre de 1981

SEGONA PART

POLÍTICA

Josep Font i Huguet, donant la benvinguda al President Suárez, durant la visita que efectuà el President a Bellpuig en ocasió de les eleccions al Parlament de Catalunya, l'any 1980.

Amb motiu de la visita a la Vila de Bellpuig, Josep Font és felicitat pel President Suárez i el President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas.

5.— MOMENTS DIFÍCILS

Quan semblava que havíem aconseguit i consolidat definitivament la democràcia dins el nostre país, sens cap mena de dubte, hem passat, aquests darrers dies, uns dels moments més difícils políticament parlant, dels últims cinc anys de la nostra història.

La tensió política ha anat pujant, i una gran quantitat de fets han provocat una reacció que podria haver trencat, de cop, la voluntat democràtica del poble.

1er.— La dimissió del President del Govern, Adolfo Suárez.

2on.— La celebració de congressos de la majoria de partits polítics.

3er.— Els fets vergonyosos dins el Parlament Basc, esdevinguts en presència dels Reis d'Espanya.

4art.— El diumenge de rams i el divendres de Passió, succeïts darrerament en el País Basc.

5è.— Les manifestacions negatives d'alguns líders polítics envers la investidura com a President del Govern de Leopoldo Calvo Sotelo, abans del seu discurs programàtic. Fet que, com era obvi, ocasionà la no majoria absoluta en la primera volta.

6è.— El dia 23 de febrer, durant la segona volta de votacions en el Congrés dels Diputats, intent de cop d'Estat, mitjançant Forces Armades comandades pel Tinent Coronel Tejero.

7è.— El dia 24 a la una i catorze minuts de la matinalada, Sa Majestat el Rei d'Espanya Joan Carles I, ordena a totes les Forces de Terra, Mar i Aire, que es posin sota les seves ordres, en defensa de la Constitució. Cosa que aconsegueix per a sort de tots nosaltres.

8è.— El dia 25 s'emprén la votació una altra vegada en el Congrés de Diputats, i paradoxalment el candidat a la presidència del Govern Leopoldo Calvo Sotelo en sortí proclamat per majoria absoluta.

Aquests fets mereixen una seriosa reflexió per part del poble espanyol. Crec, que una de les premisses fonamentals de la democràcia, és saber perdre i al mateix temps saber prestar l'ajut necessari al guanyador, per tal de portar a terme, d'aquesta manera, la màxima governabilitat. Indubtablement a causa del nostre caràcter, el millor seria que el guanyador ho fos per majoria absoluta. Però com que, de la forma en què estan repartides les forces polítiques dins el nostre país, això és molt difícil, hem d'acceptar les coses tal com són.

Així, doncs, la voluntat del poble és traslladada en forma de vots als seus representants, per a la defensa aferrissada de llur voluntat. D'aquesta manera, la intenció i la voluntat és posada en l'objectiu d'aconseguir la governabilitat d'una manera totalment democràtica. S'ha donat prova inequívoca d'aquesta voluntat democràtica, en les manifestacions populars del passat divendres dia 27, arreu de totes les ciutats de l'Estat Es-

panyol. Car jo, com a home del poble em pregunto el següent:

— ¿Com aconseguirem aquest objectiu de governabilitat, si no ens ajudem els uns als altres?

— ¿És que s'aconsegueix fent atacs furibunds i indiscriminats contra la persona del ex-President Suárez, des de tots els angles possibles?

— ¿És que s'aconsegueix presentant a l'opinió pública els partits polítics i els seus homes d'una forma menyspreuada?

— ¿És que s'aconsegueix privant els drets humans dels ciutadans, siguin de la tendència que siguin?

— ¿És que s'aconsegueix mitjançant l'espasa de Dàmocles, damunt dels nostres caps, per tal de fer canviar radicalment els pensaments i les accions?

Crec que hem de fer un veritable examen de consciència, i analitzar els fets esdevinguts, procurant respondre'ns a nosaltres mateixos amb el màxim de rigor possible, sense tenir por que els nostres pensaments ens reflecteixin una veritat que no ens agradi.

Ara, la gran i pesada càrrega de la governabilitat d'Espanya, cau damunt les espatlles del nou President del Govern Leopoldo Calvo Sotelo i el seu Gabinet Ministerial. Càrrega que, sens dubte, no serà gens suportable. Car, per la imatge que vàrem poder veure en els mitjans televisius, s'ha pogut contemplar en el moment d'aplaudir al guanyador, que una part de les Senyories que formen el Congrés, quedaren quietes i immutables en senyal inequívoc de primera disconformitat. Tal co-

sa, no puc negar em preocupà enormement, després dels darrers fets succeïts.

Us prego que tinguem cura de la DEMOCRÀCIA, S'ho val! Perquè ella és el suport vital de la nostra AUTONOMIA.

1 de març de 1981

6.— TREVA BREU

Recordo un dels nombrosos assaigs del gran filòsof i sociòleg francès Auguste Comte, que feia referència a la ruptura amb els antics poders militars - teològics que havien quedat completament constituïts al començament del segle XII. Ruptura que fou sens dubte el fruit d'una prolongada germinació al llarg de quasi set segles, fins a l'esclat definitiu de la revolució de l'any 1789. Així, doncs, la llibertat, paraula tan significativa, vetllada i defensada, passà a poder del poble, mitjançant l'organització dels municipis i l'alliberament del pensament. D'aquesta manera es va obrir camí cap a un objectiu lliure i amb igualtat de condicions per a tots els ciutadans. Sens dubte el trajecte d'aquests quasi dos - cents anys que han passat des de llavors ha estat molt avantatjós per a tots nosaltres, però les pressions en pro i en contra sobre els beneficis aconseguits pel conjunt majoritari de la societat, en totes les seves variants possibles, són i seran sempre constants.

Estic totalment d'acord amb els clàssics, quan diuen: *«El pitjor no és la misèria, sinó la por a la misèria»*. Avui la gent —més ben dit, la majoria de la gent— tenim por a la paraula por. Tenim por, per la inseguretat personal. Tenim por a l'avenir. Tenim por a que s'esquerdin les nostres estructures socials. Tenim

por, àdhuc per la seva desaparició. I tots estem recercant amb entusiasme, voluntat i fe, el camí que ens porti a la llum, entremig d'un món de fosc.

Des de la Constitució de Cadis de l'any 1812 fins als nostres dies, moltes i reiterades vegades s'han vist interrompudes les llibertats, i llur defensa ha estat la constant del nostre poble. Durant aquest període s'han sofert importants pronunciaments d'ordre militar. N'hi ha-hi de moltos, i dels més importants, i perquè puguem fer-nos-en una imatge clara, des del temps de Ferran VII, passant per Riego, el general Prim, el general Pavia, el general Martínez Campos, la dictadura de Primo de Rivera, l'intent del capità Galan, l'intent del general Sanjurjo, la Dictadura del general Franco i, darrerament, l'intent del tinent coronel Tejero.

— Quines són les causes i els motins d'aquestes crítiques i reiterades situacions?

¿És que la voluntat del poble no ha estat prou manifestada al llarg dels temps, mitjançant votacions de sufragi universal?

Crec que un dels motius podria molt bé ser que ens pensessim estar preparats per a la convivència democràtica, i que no fos pas veritat. Car l'èxit de la consolidació democràtica comporta unes certes regles de joc gairebé necessàries. Una de les més primordials és l'homogeneïtat de la majoria de la gent que composem la societat dins d'un estat. I és molt difícil aconseguir una veritable democràcia duradora, si no tenim una estructura social on tots ens respectem mútuament. I parlant de respecte mutu, cal recordar aquesta setmana que hem acabat de passar, després de la breu treva que sem-

blava que havíem tingut, treva que solament ha estat pura il·lusió, fins que d'improvís la cruel i palpable realitat ens ha despertat sobtadament, en forma d'una gran onada d'atemptats; crims i darrerament el segrest d'un esportista com a ostage amb fins pecuniaris, que ha fet sobreeixir amb escreix la cota d'accions indignes.

La gent del poble desitgem viure en pau i tranquil·litat. Treballant i gaudint del fruit del nostre treball. Veient com els homes es fan grans i com els joves van creixent. I, seguint aquest rosari de desigs tan fàcils i difícils a la vegada, també desitjariem que la indignitat fos castigada i la dignitat premiada, com a premissa que salvaguardi la nostra societat.

Ho aconseguirem? Per favor, no perdem l'esperança! Jo crec que sí.

8 de març de 1981

Josep Font i Huguet autor del llibre «Sentiment Català», és abraçat efusivament pel President Tarradellas, sota la mirada del prologuista del llibre, el Diputat Manuel de Sàrraga.

Acompanyant, juntament amb el Diputat Manuel de Sàrraga, el President Josep Tarradellas, durant una roda de premsa, a la ciutat de Lleida.

7.— ARA FA UN ANY

El dia 20 de març és una data memorable per a Catalunya. Ara fa un any que, per primera vegada, la majoria dels catalans vàrem votar al Parlament Català i els homes que dins d'ell ens representen.

Aquest fet no és un fet qualsevol, és un fet per a meditar i reflexionar profundament. A aquells que tenim la sort de viure quasibé tots els dies de l'any entremig de la natura, en arribar els volts de Sant Josep, tots els símptomes ens indiquen que s'atansa la primavera. La llum del dia és més matinera i més clara. Els ocells canten plens d'alegria, anunciant així la seva època de fertilitat. Els camps es cobreixen amb el llençol verd dels novells sembrats. I l'aire fresc i suau de la matinalda dona, en aquesta estació de l'any, la flaire d'olor característica de les primerenques flors dels ametllers. I entremig d'aquest marc tan ple de vida i d'il·lusió, vàrem escollir aquest 20 de març plens d'optimisme, fe i esperança, per a l'inici de la nostra primavera parlamentària.

Hem passat un any i la tasca no ha estat pas massa fàcil, però s'han aconseguit objectius beneficiosos per al nostre poble i prosseguim en el bon camí. Tanmateix, m'envaeix el pensament la dita castellana que diu: *«vísteme despacio, que tengo prisa»*. I em fa

pensar que no hem de tenir presses, ni hem de ser precipitats per a aconseguir objectius que per ells tots sols ja s'aconsegueixen.

Faig una observació al tan debatut tema de la llengua, que tanta polèmica ha portat darrerament en el camp de l'ensenyament. És obvi, i es pot comprovar amb fets veritables, que la nostra terra catalana té prou força i reiteradament provada per a solucionar per si sola aquest fet tan aprofitat per a fer demagògia. Les persones que escolleixen la nostra terra per a venir-hi a treballar, viure i àdhuc a deixar-hi el seu cos, encara que siguin de parla diferenciada a la nostra, més prest o més tard, elles, els seus fills o els seus néts, aprenen a parlar la nostra llengua i s'integren dins la nostra cultura d'una forma totalment natural. I en el supòsit que hi hagi alguna persona que sigui l'excepció, jo crec que l'hem d'entendre, i l'hem de saber respectar, perquè sens dubte és la seva lliure voluntat.

Voler passar de cop i volta, sobtadament, d'un sistema d'informació (ensenyament, diaris, ràdio, televisió), que fins fa poc ha estat en llengua castellana, a la nostra llengua catalana totalment, és un trauma difícil de suportar per al conjunt majoritari de la nostra societat. Així, doncs, crec que hem de fer una anàlisi conseqüent de la realitat d'aquest moment.

1.— La nostra societat és composada per immigrants o descendents d'immigrants de parla diferenciada de la nostra, en un cinquanta per cent llarg.

2.— La llengua castellana que parlem, llegim i escrivim gairebé tots els catalans, ens dóna una condició de comunicació envers 300 milions de persones d'a-

questa parla, potenciant les nostres possibilitats de desenvolupament.

3.— Parlant del tema de l'ensenyament, que crec que és el més problemàtic, almenys haurien d'estar alliberats de l'obligació de dominar la nostra llengua els professors d'ensenyament superior car, en el supòsit de no ser així, crec que quedariem molt mermats, en limitar les persones, en perjudici de nosaltres mateixos i del nostre futur capital humà.

4.— Els tres punts anteriorment esmentats, no han de privar-nos de cap de les maneres als catalans, de tenir cura de la nostra cultura, mitjançant la parla, l'escriptura i la lectura de la nostra llengua vernaclea.

En aquest moment els catalans tenim, més que mai, el camí de la defensa de les nostres llibertats, orientades cap a un objectiu prometedor. Tenim l'ensenyament del català a l'escola. Tenim diaris en català. Tenim programes radiofònics amb la nostra llengua, cada vegada més. Tenim hores televisives en català, que espero que aniran incrementant-se. Crec doncs, que tenim molt més del que teníem fa uns anys, quan lliurement no teníem quasibé res de res. A la vista dels resultats, hem de mirar les coses amb calma, sense presses, amb seguretat. I de la mateixa manera tal com hem passat un any des de l'inici de la primavera parlamentària, auguro que podrem passar-ne tants i tants, que del passat solament ens quedi l'experiència, per a saber guardar-nos, mitjançant el nostre seny, dels perills i les temptacions que puguem trobar durant el llarg camí de la nostra futura història.

20 de març de 1981

8.— «CATALUNYA, AVUI» A PARÍS

Aquest final de març i primeries d'abril, aproximadament una quinzena de dies, el poble de Catalunya mitjançant «*Catalunya, avui*» manifesta en la UNESCO, a París, a més de la nostra realitat catalana, la nostra voluntat autonòmica dins l'Estat Espanyol.

Els catalans sempre hem mirat la terra de la nació veïna com a terra emparentada amb la nostra, ja que d'ella vingueren els homes que ens ajudaren en els primers moments de la reconquesta. ¿Qui no recorda en la nostra història l'Emperador franc Carlemany, allà a l'any 785, i el seu fill Lluís el Bondadós fundant la «*Marca Hispànica*», i iniciant d'aquella manera la formació de l'actual Catalunya? Durant aquest miler llarg d'anys de la nostra història, hem viscut entremig de dues nacions poderoses: Espanya i França. Les circumstàncies quasibé sempre ens han decantat cap al costat d'Espanya, i diguem el que diguem, jo crec que hem fet sort, car ens hem lliurat del centralisme francès que a la seva manera avui encara perdura.

He de reconèixer que els catalans tenim una mica de nostàlgia respecte als nostres antics terrenys de l'altra banda de les muntanyes pirinenques del Rosselló, del Capcir, del Vallespir i de la Cerdanya, que a causa de la funesta Pau dels Pirineus, redactada a l'illa dels

Faisans, perdèrem per sempre més en temps de Felip IV. Àdhuc els nostres poetes mai no els han oblidat, car quan el mestre Jacint Verdaguer escriví el poema «Canigó», el dedicà amb enyorança «als catalans de França».

França és París i París és França. París té tots els ingredients necessaris proclamant la grandesa nacional francesa. És una de les ciutats del món que més conec, i recordo com si fos avui mateix la primera vegada que vaig estar-hi. Era l'any 1953 i tenia setze anys, quan una colla d'amics ens instal·làrem en una «tenda de campanya» en el parisenc Bois de Boulogne. Els que heu estat a París sabeu molt bé que el transport utilitzat per la majoria de la gent és el metro. Així, doncs, baixàrem al metro per la terminal de «Neully», en direcció a la Plaça de l'Etoile. En sortir a flor de terra sota el commemoratiu napoleònic Arc de Triomf, la nostra vista no pogué abraçar d'un sol cop d'ull tanta grandiositat urbanística. L'Arc de Triomf està situat en el mateix mig de la Plaça de l'Etoile, avui del general de Gaulle, i si no recordo malament hi convergeixen tretze vies urbanístiques d'entre les quals destaca l'Avenue des Champs Elysées, per la seva grandiositat, per l'encarament que té cap a la Place de la Concorde, i pel fons on la vista ja no arriba: el Louvre. No és la meva intenció descriure la ciutat de París, car necessitaria moltes pàgines i molt de temps del lector. El meu objectiu en parlar de París, dels seus espais i dels seus monuments, és per a demostrar que la ciutat irradia un quelcom nacional francès, com si encara estiguéssim en el temps del Rei Sol, Lluís XIV. I la lluentor d'aquest sol que surt del centre de la capital francesa, apaga tota ombra que

puguin fer les ciutats, departaments i regions franceses, siguin corses o occitanes, basques o bretones, normandes o alsacianes, o catalanes dels nostres antics terrenys del sud de França.

«*Catalunya, avui*» és sens dubte una realitat autonòmica dins l'Estat Espanyol, que com a ambaixador del nostre poble, ha sortit al país veí, on tenim germans, a proclamar aquest fet de llibertats, exposant l'art i la cultura en l'internacional marc de la UNESCO en la ciutat de París.

Cal mirar amb simpatia i esperança la col·laboració entre el Govern de l'Estat Espanyol i el Govern de la Generalitat Catalana. I sembla que d'aquesta primera experiència n'hauriem de treure l'liçó, i no parar de sortir a exposar el que és Catalunya, no solament a països estrangers, sinó a totes les regions espanyoles, on crec sincerament que la realitat catalana ha de ser divulgada, com a exemple autonòmic.

«*El català de les pedres en fa pa*», diu una dita popular. ¿Per què no aprofitem l'ocasió i demostrem a Espanya, a Europa i a tot el món, en aquest moment que tot sembla estar ple de pedres que entrebanquen els nostres passos i els nostres pensaments, agafant-les i transformant-les en pans d'esperança i optimisme envers el futur?

29 de març de 1981

Cervera

Presentación del libro «Sentiment català», de Josep Font i Huguet

CERVERA da a conocer esta interesante publicación. Presentó el autor y su libro el diputado de CC-UCD, Jaume Barnola i Serra, quien expuso entre otras cosas las cualidades de este libro, realizado por un hombre fuertemente conocido, y amante de nuestra tierra, al que debemos este libro que a nuestra cultura y orienta a nuestra manera de vivir. Terminó su intervención mencionando la importancia de los actos que experimentan las localidades para su autor.

La presentación era como optimización de los actos que han venido celebrando en las localidades para su autor.

TARREGA

Presentación pública del libro "Sentiment Català"

Uno de los acontecimientos culturales de más relieve en el transcurso de las pasadas fiestas navideñas, ha sido sin duda alguna el acto de la presentación pública en Tarrega del libro "Sentiment Català", del que es autor el señor Josep Font i Huguet, hijo de la vecina localidad de Bellpuig d'Urgell, y cuyo acto sede desarrolló en el salón de actos del Colegio "Escola Pia La Mercè", con la asistencia de numerosas representaciones de los diversos sectores ciudadanos y de entidades de nuestra ciudad. Esta presentación era como la continuación del acto que se celebró en Llerida capital, el pasado día 22, y que contó con la destacada presencia del ex-presidente de la Generalitat de Catalunya, Josep Tarradellas, y de destacadas personalidades de la vida catalana.

Ocuparon la presidencia de este acto, además del autor del libro, el diputado de CC-UCD, seña y el senador i Profits, i emotiva pación i salutación del Rector del i, el cual adelantó la asistencia satisfacción por en el que se la obra literaria alumno del tizada intro-

ducción del diputado, señor Jaume Barnola Serra, explicando en sentidas palabras de como el entendía y cuando le significaba este "Sentiment Català", además de que su autor es un hijo de nuestra propia comarca leridana. Después, el senador Manuel Ferrer i Profits, en una auténtica lección magistral, presentó este libro "Sentiment Català", realizando una breve semblanza de su autor, del que dijo es un "hombre comprometido y fuertemente conocedor de nuestra tierra", al que debemos este libro que "cultura y orienta a nuestras gentes", de un modo bonito, interesante y ejemplar.

Al final, el escritor don Josep Font i Huguet, después de rendir un homenaje a la Escuela Pia y al gran catalanista Padre Josep M.ª Domingo Garret, ya desaparecido, explicó con detalle el contenido de su obra, que se divide en cuatro partes. Orígenes del "Sentiment Català"; la Etimología de la Lengua; la evolución histórica de nuestro país y el fenómeno de la inmigración dentro de Cataluña, todo ello condensado en un ameno libro que después fue firmado a los asistentes, y del que estamos seguros alcanzará el éxito y la difusión que la importancia de la obra se merece en nuestros días.

CASTELLÀ

Solsona: Presentació del llibre "Sentiment Català" de Josep Font i Huguet

A la sala d'actes de la Caixa de Pensions, va tenir lloc l'acte de presentació a Solsona, del llibre de Josep Font i Huguet, "Sentiment català".

Va fer la presentació, el diputat Jaume Barnola i Serra, assenyalant, que es tracta d'un llibre de literatura anomenada oral, o sigui que és de veritat un "llibre que et parla".

Va parlar de Font, explicant bre, en les seves etimologies, a tem.

Passà a esmentar la nostra llengua sa de matizació les característiques uns fets històrics terra, des dels tres personatges:

les dificultats, les lluites, passant per la Guerra dels Segadors, fins a la desfeta de l'Onze de Setembre del 1714, arribant al daltabaix del 1839, i acabant en l'esperança de l'hora actual.

Va parlar del procés d'assimilació i integració gent.

«LOS TRASPASOS VAN DEMASIADO RAPIDOS»

El ex presidente de la Generalitat, Josep Tarradellas, estuvo ayer en Llerida, para asistir a la presentación del libro «Sentiment català», de Josep Font i Huguet. An-

tes de la presentación, el señor Tarradellas comentó la situación política en Catalunya. — (Fotos: Gómez Vidal).

Alguns reculls periodístics, referents a la presentació del llibre «Sentiment Català»

9.— TERRORISME, UNA DALLA QUE VOL SEGAR-NOS LA VIDA DEMOCRÀTICA

Els reiteratius fets terroristes succeïts aquesta darrera setmana a Madrid i Barcelona, dirigits contra persones pertanyents a les Forces Armades, han fet que tot el poble s'hagi espavordit d'una forma alarmant.

Tots sabem que la mort és un segell inevitable que portem damunt nostre des del dia que naixem. Però també sabem que no té ningú el dret a privar-nos de la vida d'una forma que vagi contra les lleis naturals. La primera mort violenta de la nostra història de què estem assabentats, és la descrita en el llibre de l'Antic Testament «*Gènesi*», quan diu: «*Caïm, però s'enfello-ní contra son germà Abel. I vetaquí que en essent ells al camp, se rebaté Caïm contra son germà Abel i el matà*». Aquí tenim, doncs, el primer fet d'homicidi de la nostra història, per motius de gelosia. A partir de llavors, d'actes atemptant contra la vida d'una altra persona, n'hi han hagut per tots els motius imaginables. Des de la gelosia a l'enveja, de l'odi al poder, de l'avarícia a l'afany de riqueses. Àdhuc s'ha donat el cas, d'haver-se'n fet per amor.

Per la defensa aferrissada dels drets dels ciutadans, la societat ha anat forjant lleis per a evitar accions que vagin contra els seus drets naturals. Des del

temps de les primeres democràcies dels grecs i del famós dret romà, el somni daurat de la humanitat ha estat aconseguir la fórmula que faci governable el món, protegint les llibertats. I sembla ser que, després de molts assaigs i experiències, la fórmula democràtica és la que més defensa la igualtat de tots els homes.

Parlant d'actes terroristes —que no són pas cosa nova, car se n'han produït al llarg de tota la història—, el que sí que ha canviat és la forma de portar-los a terme, a causa de les noves tècniques aplicades a les armes modernes, anomenades de foc. A partir del descobriment de la pólvora i el seu ús en les esmentades armes, la persona agredida no pot defensar-se tal com podia fer-ho abans (a excepció, com se suposa, d'un acte traïdorenc o d'emmetzinament). Aquesta nova circumstància de l'aparició de l'armament modern ha homologat tots els homes respecte de la pròpia valentia, ja que qui s'ho proposi pot abatre indiscriminadament qualsevol altre, sense que tingui cap importància que sigui més o menys fort, més o menys valerós, preparat o no en les arts marcial, o més o menys intel·ligent, car amb el mínim d'esforç material, mitjançant la pressió ínfima damunt d'un gallet, d'un botó de manament electrònic a distància o el llançament d'un petit i potent artefacte, pot abatre la persona o les persones escollides, sense que aquestes puguin adonar-se'n i, en conseqüència, no poden defensar-se de cap de les maneres d'aquests actes malvats.

Avui s'està atemptant d'una forma sagnant, contra la vida de persones que tenen com a professió i objectiu la salvaguarda dels drets de tots els ciutadans, i aquests actes són un veritable desafiament a les institucions del poble sobirà.

No podem pas amagar que el poble està preocupat. Enormement preocupat. I es pregunta:

— A on arribarem?

— Quina serà la millor solució?

— És que no sabem conviure d'una forma democràtica?

— És que s'haurà de reinstaurar la pena de mort?

— ¿És que som ingovernables, i tenen raó els nostres avis quan diuen que solament creiem sota la por de l'espasa o d'un bon garrot?

Com es pot veure, la solució al problema no és pas gens fàcil. El millor que podríem fer, és prendre exemple del brau i cavallerós comportament de les nostres Forces Armades, institució que hem de mirar orgullosos, felicitant-les pel seu encert en el domini dels seus actes i l'assenyament que han demostrat en defensa de les llibertats constitucionals. En aquesta penosa hora us prego que per encoratjar-les diguem ben fort, tan fort que les nostres paraules se sentin ressonar per tot l'àmbit de la Terra:

Prou! Detura't dalla traïdora i vil! Car la voluntat del poble és, sens dubte, l'esperada democràcia de què ara sortosament gaudim.

10 de maig de 1981

10.— A LES FORCES ARMADES

¿Qui de nosaltres no ha sentit vibrar dins d'ell, un quelcom d'alguna cosa innarrable, en sentir les notes del compàs marcial d'una banda de trompetes i tambors llançades als quatre vents, marcant el pas d'una parada militar? Alguns més i d'altres menys, però tots estem vinculats d'alguna forma a les Forces Armades. Uns, com a professionals, han escollit la lloable carrera militar per a la defensa de la Pàtria. I la resta del poble, perquè en un moment donat de la nostra vida, hem servit a la Pàtria, sota la capa vivificadora i nobla del nostre Exèrcit. Aquest Exèrcit que es nodreix del poble, posant-se com a únic objectiu servir-lo. I aquest poble, que està content i cofoi de tenir-lo al seu servei.

Cada any es dedica una setmana a les Forces Armades, i es tria una regió diferent. Aquest any 1981, és el Cap i Casal de Catalunya qui té l'honra de fer-ho.

Durant la setmana s'han anat desenvolupant diversos actes i han tingut una marcada ressonància els actes en la mar, on vaixells de l'Armada han desfilat per la mar Mediterrània, tan plena del nostre gloriós passat mariner.

A les 11 del matí d'aquest diumenge 31 de maig, com a cloenda dels actes a la Setmana de les Forces Ar-

mades, i sota la mirada protectora del nostre rei Joan Carles, de la Reina, del Príncep i les Infantes, comença la gran parada militar, amb el soroll dels aparells aeronaútics travessant el cel blau de Barcelona, deixant darrera d'ells la cua dels estels gasencs quasibé simètrics, senyalant la seva existència per a donar-nos una mica més de temps per a contemplar-los. Oh!, si pogués veure el meravellós espectacle d'aquests aparells tan tecnificats i sofisticats, el pioner de l'aviació espanyola fill de la ciutat barcelonina d'Igualada, Pere Vives i Vich, recordant els seus primers vols aplicats a l'aviació militar per primera vegada a Espanya, amb aquells aparells destartelats de l'any 1913, en la guerra de l'Àfrica. Evidentment, quedaria ben parat, a l'igual que nosaltres, davant de tan majestuós espectacle.

Així doncs, sota l'ombra abundant i generosa dels arbres que fan guàrdia permanent als costats de l'Avinguda Diagonal de Barcelona, desfilen les Forces de Terra, orgull des dels temps dels gloriosos «*Tercios*», amb aire marcial pel damunt del brillant i fi asfalt de què està coberta. I la gent del poble pot contemplar-les i admirar-les, sobreixits d'entusiasme en veure aquesta majestuosa manifestació. En mirant les diferents companyies i comprovant que si una ho fa bé, l'altra també. I veure com competeixen amb sa orgull entre elles. I en anar desfilant les Forces dels diferents exèrcits, la gent tota aplegada i apinyada els mirem tots cofois i amb simpatia, perquè tots i cada un de nosaltres tenim quelcom que ens hi lliga.

— Els infants, miren els homes alts, de llampant uniforme, que marquen el pas marcialment, sense sortir-se de línia, de mirada fixa i neta, plens d'orgull en

representar l'honra del poble. Els miren, com si veïessin reflectida en un espill la seva pròpia futura imatge en fer-se homes.

— Els joves, en mirar els soldats, es veuen a si mateixos. Uns, a les portes d'anar a servir a la Pàtria. D'altres en recordança d'haver-ho fet, fa poc temps. I tots disposats a servir-la a la primera veu de manament.

— Els homes, van mirant il·lusionats els seus fills, que compleixen igual que ells amb el seu deure, enllaçant les baules de la vida.

— Els avis, miren amb nostàlgia els que potser són els seus néts, i van desfilant per la seva atapeïda memòria els records de la seva joventesa. Aquells companys de lleva, molts dels quals ja no hi són. Aquells sergent de la companyia. Aquell amic, que ho ha estat, des de llavors, tota la vida. I tants i tants records que jamai oblidaran.

En escriure aquestes ratlles, sembla ser com si la ploma solament sabés parlar sota l'aspecte masculí, però no, jo crec que la dona té molt i moltíssim a veure en aquests fets, car, sense ella, no hi hauria res possible en aquest món.

— La nena, bonica, menuda i somniadora, mira també tota il·lusionada el desfilat dels uniformats soldats, i veu en cada un d'ells el príncep novel·lesc, alt, generós i arrogant, dalt del seu cavall blanc.

— Les noies, veuen en els llampants soldats, els futurs companys de la seva vida, que seran els seus marits, els pares dels seus fills, que orgullosos del que són i representen, es deixen mirar com a galldindis, sense posar-hi cap recança.

— Les dones, els miren amb ulls oberts i admiratius, car són els seus fills. Aquests fills, que fins fa poc eren uns nens i ara ja són uns homes. Sí, ara ja són uns homes grans, no solament de cos, sinó grans d'esperit i d'ànima, en portar damunt d'ells la preuada càrrega de la grandesa i custòdia de la Pàtria.

— I finalment, les àvies, que recorden també el passat ja llunyà, ple de vivences, agafant tot joioses la mà del net i mirant tot contentes els seus fills, se senten cofoies d'haver contribuït a portar al món els homes de les regions d'Espanya.

Sonen els darrers tocs de trompeta i els darrers repicars dels tambors. Els llampants i uniformats soldats, juntament amb els generals, caps, oficials i sub-oficials, han acabat de desfilar en l'escenari de l'Avinguda Diagonal. L'asfalt ha quedat novament lliure per a donar pas a la bullíssia quotidiana, i en retirar les banderes l'Avinguda ha quedat descolorida. Car, dins de nosaltres roman el ressó de la diada. Ressó que ens recorda en el més profund del nostre ser, que les Forces Armades són la salvaguarda de les nostres llibertats, de la nostra Constitució i de la nostra Autonomia.

31 de maig de 1981

En l'incomparable marc de la Biblioteca Central de Catalunya, de Barcelona, acompanyat del President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas.

11.— POBLE I POLÍTICA

Han passat molts de segles, des dels temps en què els antics grecs començaren a practicar la democràcia en les seves «*polis*», ciutats - estat, com a forma de convivència ciutadana. Exactament des de la Reforma de Soló i de l'emmenament de la democràcia a la ciutat d'Atenes per Clistides, han passat 26 segles. Aquesta fórmula tan antiga anomenada democràcia, ha estat fruit prohibit durant molts anys per a la majoria de nosaltres, i no és gens estrany que després de tants anys de no practicar-la uns, i de no haver-la practicat gens uns altres, el poble i els seus polítics, haguem d'aprendre a fer una bona política democràtica encertada. I en dir bona política encertada, vull dir complir l'únic objectiu, que és fer-la exclussivament en benefici del poble.

Alguns ciutadans critiquen constantment, i no se'n cansen, les accions de les persones que tenen càrrecs polítics, però moltes d'aquestes persones procuren estar el màxim d'allunyades possible del camp polític, acontentant-se a mirar els toros des del darrera de les valles. I aquest fet es produeix en persones dels més variats estrats socials, i d'ideologia més diversa dins la societat.

En el transcórrer d'aquest quinquenni que hem passat sota la fórmula escollida per nosaltres, «*la democràcia*», hem arribat a l'hora de la veritat. Pregun-

tant-nos el següent: ¿Podem o no podem reafirmar aquest model polític desitjat per la majoria del poble? Com a aprenents que som en aquest difícil art de la política democràtica, i aplicant paraules a nivell docent, crec que ja hem passat el «*pas de l'Ecuador*». Car hem passat grans i fortes experiències. Hem passat perilloses tempestes. Hem tingut alguna calma relativa. Però crec que el més important per a tots, és la conscienciació plena del fet que no podem fer com l'estruc, que amaga el cap sota l'ala, sinó que hem de fer front conjuntament totes les capes socials, posant tot el coratge possible per tal d'adaptar-nos a aquesta situació política, escollida per sufragi universal.

— ¿Quina és la fórmula màgica, per a aconseguir els millors resultats possibles?

— ¿Com ens hem de comportar els ciutadans, dins una fórmula política democràtica?

Donant com a fefaent que les fonts de proveïment de la política democràtica són sens dubte els resultats que donen els vots dels ciutadans, en depositar-los en les urnes en el moment del sufragi universal, és totalment imprescindible la conscienciació plena de l'obligació i el deure que tenim tots de fer aquest acte. Pensant que aquest senzill fet és transcendental, ja que posa en moviment l'engranatge del conjunt de les normes fonamentals constitucionals, per a la bona legislació i governabilitat d'un país que vol dir-se demòcrata i vol ser-ho. Car les estadístiques ens diuen, d'una manera real i materialitzada, que moltes persones amb el seu absentisme conscient o inconscient, no volen saber res de res, en aquest deure polític, i això és un factor molt alar-

mant, perquè aquest fet, es vulgui o no, fa variar els resultats reals de la voluntat dels ciutadans amb veritable consciència política. Voluntat que, en el moment de la crítica envers la classe política que governa, està a l'abast dels qui han votat i dels qui no ho han fet.

Dono d'aquesta manera resposta a la primera pregunta formulada, que queda contestada en dir: Que la fórmula màgica no té tal màgia, sinó que és molt senzilla. Solament necessita que els ciutadans complim amb el nostre deure, que és VOTAR. I d'aquesta manera, sí que els resultats seran fidels reflexos de la voluntat del poble.

Endinsant-me en la segona pregunta, on faig referència a com ens hem de comportar políticament els ciutadans, crec que és un punt molt delicat, perquè una vegada assolit el poder polític per part dels guanyadors, siguin de la classe i tendència política que sigui, haurien de posar-se com a únic objectiu servir el millor possible el poble. Però, ¿com se serveix el poble a plena satisfacció de tothom, tenint en compte les diverses tendències ideològiques dels grups polítics? Aquí rau la qüestió que el fa de difícil solucionar. Car és obvi que un model de societat propugnat sota fórmules ideològiques tan diferenciades com la d'un capitalisme de lliure mercat, no s'assembla en res al d'un règim comunista ortodox (per posar un exemple dels molts que podria posar). I això no és tot, com que es dona el cas que dins el nostre país tenim tantes forces polítiques, normalment els guanyadors polítics solen ser-ho per minoria majoritària, i aquesta minoria majoritària, amb alt percentatge de probabilitats, és pressionada per la resta de les forces de les diferents tendències polítiques, que tenen la

majoria, però que per qüestions ideològiques no poden avenir-se de cap de les maneres.

Com podem veure, aquest problema no té pas solució de moment, o almenys fàcil solució. El que sí que es podrà solucionar, tal com ens marca l'experiència dels diferents països democràtics de més solera, és la concentració política en grans partits, quedant d'aquesta manera les forces majoritàries en un més fàcil poder decisorí governamental. Crec que aquest és un procés que amb el temps anirem passant.

Es diu, que després de la tempesta ve la calma. Ara en aquest moment estem en plena calma electoral, per a entrar tot seguit, d'acord amb el cercle natural, en la nova tempesta electoral, que ja ve. En alguns sectors polítics es parla d'eleccions generals anticipades, dins l'any vinent 1982. Les municipals ja les tenim a les primeries del 1983, i les del Parlament de Catalunya l'any 1984 (parlo d'aquest programa electoral, en el supòsit que se segueixi la vida normal constitucional). Davant d'aquest objectiu, cal fer-nos una vegada més i amb temps una seriosa reflexió per a complir el deure de bons ciutadans democràtics, procurant obrar d'acord amb la nostra consciència.

Els resultats dels sufragis universals, són imprevisibles. Els guanyadors tenen la tasca de governar. Els no guanyadors tenen també la tasca d'ajudar a la governabilitat mitjançant l'oposició constructiva en plena col·laboració, si és que volem entre tots consolidar la democràcia i tirar endavant el país.

7 de juny de 1981

12.— CATALUNYA VERS ESPANYA

La Catalunya d'avui, la Catalunya d'ara, la Catalunya d'aquest moment, la Catalunya d'aquest juny de 1981, és la Catalunya que ens toca viure, malgrat totes les sorts o dissorts, malgrat tot el que hagi succeït, s'hagi dit o fet en el passat. Nosaltres som, en aquest moment, els únics responsables del present i del futur immediat de la nostra terra. Algú pot pensar i dir que el passat ens condiciona i que té quelcom a veure respecte al nostre present i futur. Sens dubte té raó. Car, sense passat no fórem el poble que som, ni hauríem heretat tantes i tantes coses dels nostres avantpassats. Però aquest fet, no ens ha de privar que els nostres pensaments que sempre han romàs lliures dins les nostres persones, com a premi a l'única llibertat natural de què gaudim els homes des del moment de la nostra naixença, ens orientin cap al camí convenient.

Darrerament hem vist el clima amigable que ha imperat entre el President del Govern, Leopoldo Calvo Sotelo, i el President de la Generalitat, Jordi Pujol, amb motiu de la visita que féu el Sr. Calvo Sotelo a la Fira de Mostres de Barcelona. Tot fa la impressió que estem vivint un moment de concòrdia poques vegades assolit, com si haguèssim trobat la fórmula de llimar asprors. Sí, és cert, les coses semblen anar una mica mi-

llor, L'economia, que és el nostre indiscutible suport, sembla haver trobat l'objectiu de la reactivació. La borsa, ho ha demostrat inequívocament aquesta darre-ra setmana. Dins aquest context, tenim l'estiu que ens truca a la porta, i el període de vacances ens paraitzarà l'activitat productiva fins passat l'agost. Després, vindrà inexorablement la tardor i hem de recordar que hem de continuar mentalitzats, que de nosaltres depèn, en gran part, la continuïtat de les bones relacions amb la resta de les regions d'Espanya. Jo crec que, per aconseguir-ho i d'acord amb el nostre caràcter, potser hauriem de saber exposar el millor possible la imatge de nosaltres mateixos, com si d'un producte de venda es tractés.

Tanmateix, si la part econòmica s'arregla, amb tota seguretat que molts problemes desapareixerien. Però, ens restarà solucionar algun problema més encara. Com són: la integració total dels immigrants i l'adaptació bilingüe de tots els qui habitem a Catalunya.

Integració i bilingüisme, són dos factors que van completament lligats, tenint una relació totalment directa, perquè la llengua és sens dubte el punt més divergent entre diferents cultures, car, en produir-se aquest contacte diferenciador, la integració és bastant complexa. Sembla ser que una de les millors solucions al problema seria que tothom procurés dominar tant la llengua castellana com la catalana. Ja sé que això, és molt fàcil de dir i molt difícil de fer, però ens hem de posar dins les nostres testes que no és impossible, i que les persones solament aconseguim el que ens proposem. ¿Qui de nosaltres no té un amic, un parent, o un veí de parla diferenciada a la nostra? Crec sincerament que

tots estem dins aquest cas. Les fredes estadístiques diuen que la població de Catalunya està composta per meitat de persones nadiues i meitat de persones immigrants o descendents d'immigrants. Formen d'aquesta manera el conjunt de la població catalana, la població catalana d'avui, la d'aquest dia de juny de 1981, car tots tenim els mateixos drets i obligacions envers la terra generosa que ens acull.

Parlant de percentatges, jo em pregunto: ¿I si en comptes de fer-ho sobre habitants, ho fèssim sobre el destí dels productes de tota classe que produïm? On van a parar? Qui els consumeix? Perquè no hem d'oblidar, que la veritable força de Catalunya està en la productivitat de les nostres indústries i la laboriositat de la nostra gent. ¿Què fariem si no disposéssim d'uns mercats en la resta de les regions d'Espanya? Malament rai! Perquè nosaltres necessitem del nostre mercat natural, del mercat de tot Espanya i del mercat exterior que puguem aconseguir, si volem seguir el camí de la prosperitat.

Un dels trajectes de carretera que més conec és el de la Nacional II que va des de Lleida a Barcelona. El conec tant, que el faria a ulls clucs. Aquest tram de carretera m'ha servit moltes vegades com a punt d'anàlisi dels nostres mercats, en contemplar els vehicles que hi transiten. En les dues direccions passen camions carregats amb les més diverses matèries, portant com a distintiu dels seus orígens matrícules de totes les províncies d'Espanya. És també un punt de connexió, moltes vegades involuntària, de persones de les diferents regions d'Espanya, que per motius de la seva tasca venen a Catalunya i connecten amb nosaltres.

Com hem pogut observar tenim una forta juxtaposició de cultures, en gran manera per persones de parla diferenciada a la nostra, que han escollit Catalunya com a fita per a treballar-hi i viure-hi. I crec que aquestes cultures vingudes des de fora enriqueixen la nostra d'una manera generosa i desinteressada. Per altra banda tenim una forta connexió, mitjançant el contacte amb els mercats, amb totes les regions de l'Estat Espanyol. I també tenim el moviment abans esmentat de persones que van i vénen de Catalunya, per motius del seu treball professional.

— ¿Què ens cal fer als catalans, si és que volem presentar una imatge suggestiva per a oferir el nostre producte, entenent com a producte la imatge de Catalunya i dels catalans? I aplico termes econòmics i comercials perquè, segons diuen, en tenim la fama. I jo personalment ho dubto una mica, això que diuen que tenim. Car, per a tenir-la, ens cal presentar una imatge com a bons venedors vers Espanya. I jo crec que encara no sabem pas massa com s'ha de fer.

14 de juny de 1981

13.— QUADRIENNI DEMOCRÀTIC

Durant la vida d'una persona, un dia no sembla pas comptar massa, però un dia, és fet de temps, i dins d'aquest temps hi estem immersos totalment, mentre dura el període que ens toca viure. El temps és la suma de tots els valors de què gaudim els mortals, fent possible amidar el nostre pas aquí en la terra. És l'aglutinant de tots els elements indispensables, com són l'oxigen que porta l'aire i l'aigua que hi ha en la Natura. Així doncs, ell és un valuós tresor que ens és donat de regal, sense fer-nos pagar res, sense exigir-nos res a canvi, i cadascú és responsable de l'ús que ell en faci. Per amidar-lo, ho fem mitjançant noms que ens en donen la mesura, com segons, minuts, hores, dies, setmanes, mesos, anys, biennis, triennis, quadriennis, quinquennis, dècades, segles i mil·lenaris.

Aquests dies hem complert un quadrienni, des d'aquell ja llunyà 15 - J, en què començarem el darrer assaig democràtic de la nostra història. I jo em pregunto el següent:

¿Com l'hem aprofitat —políticament parlant—, aquest passat quadrienni?

¿L'hem aprofitat d'una forma constructiva, envers la democràcia? ¿És que l'hem consumit, a sem-

blanca de com el solem gastar la majoria de les persones, d'una forma alegrívola?

¿En quin grau ha estat ben gastat o mal gastat, el temps per nosaltres?

Fent anar les xifres d'una manera senzilla i planera, es pot considerar que la vida mitjana activa d'una persona va des dels 20/25 anys d'edat fins als 65 anys d'edat, més o menys. D'aquesta manera podem veure, en havent fet el càlcul de temps actiu, que ens resta la quantitat d'uns 40 anys de plena activitat. 40 anys són l'únic preuat tresor d'aquesta vida, anomenat EL TEMPS. Les dites populars, sempre sàvies, diuen respecte a ell, «*que el temps és or*». Donem d'aquesta manera d'una forma feafent, que la xifra esmentada ens marca el període vital, i passi el que passi, sempre es farà curt i breu, en arribar el final de la cursa. Ell passa implacable, tant si es gasta d'una manera com d'una altra, tenint en compte que el període serà tan curt, que hauríem d'aprofitar-lo en el possible. I dic tan curt, perquè ho és en grau superior, perquè si el partim per deu, que és la xifra exacta que podem contemplar en mirar-nos els dits de les dues mans, veurem que els períodes queden dividits en parts iguals de 4 anys o quadriennis, i que en un quadrienni passa com una bre bufada de vent pel damunt de la nostra personal vida.

Continuant en el camp de les matemàtiques elemental, i analitzant de quina forma és aprofitat per nosaltres aquest curt període de temps, ens podem adonar perfectament de quan poques hores actives realment tenim. ¿Quantes d'aquestes hores dediquem a activitats de caràcter positiu, envers la societat? Com a

resposta a aquesta pregunta, passo tot seguit a fer una anàlisi el màxim d'intel·ligible, prenent com a patró el període setmanal.

— La setmana té en valor total d'hores
temps 168 h.

— Un terç d'aquest temps és dedicat
normalment al descans corporal, majorità-
riament dormint 56 h.

— La jornada laboral de la setmana ac-
tiva, per a la majoria de la gent ocupa 42 ho-
res. Menys unes 7 hores setmanals a des-
comptar entre festes i vacances són 35 h.

— Ens queden lliures per a d'altres acti-
vitats 77 h.

De les 77 hores setmanals que ens queden normalment lliures, en un petit percentatge n'hem de guardar unes poques per a dedicar-les a l'alimentació com a obligació òbvia. La resta, les podem dedicar normalment a les activitats que normalment escollim. Per exemple, les podem emprar de moltes i diverses formes, com són: a cultivar la ment sota els aspectes culturals, de l'escriptura, la lectura, la música, la pintura, l'escultura, etc. Sota l'aspecte de cultura física; com l'esplai, l'esport, etc. Sota l'aspecte de l'oci com el descans, relaxar-se, etc. Hi ha un grup de gent que té com a forma d'omplir aquest temps lliure treballar constantment pel sol plaer del propi treball. I no oblidem la sacrificada i soferta dona, que normalment dedica tot el temps de la seva vida en les tasques de la llar i en la cura de llur família.

En aquest moment, i sense adonar-nos-en, hem anat passant la darrera desena part de les nostres hores

actives sota la fórmula democràtica. Hem viscut dins el sistema de llibertat escollit per la majoria de nosaltres. Potser no ha estat de la manera desitjada per alguns, o bé al ritme desitjat. Però hem de tenir en compte que l'estandardització del pensament humà no existeix, i les idees són el punt diferenciador àlgid entre les persones. Tanmateix, hem de ser sincers i hem de dir que molt hem millorat, i que la nostra plena i total realització dependrà en gran manera de la forma com emprarem aquest valuós tresor anomenat temps.

¿Sabrem aprofitar-lo positivament d'una forma que ompli prou la nostra persona, perquè en arribar a la última hora ens poguéssim sentir orgullosos de la nostra actuació envers ell?

Cadascú que procuri fer-se aquesta pregunta d'una forma reflexiva; i, amb ètica, que es respongui a ell mateix.

21 de juny de 1981

14.— ELS PERQUÈS DE L'ONZE DE SETEMBRE (I)

Sens dubte, la Diada de l'onze de setembre mereix una profunda anàlisi, amb rigor i honradesa, per part de les persones que vivim en aquest moment damunt d'aquesta tan estimada i gloriosa terra nostra, anomenada Catalunya.

Per a aconseguir l'objectiu d'aquesta anàlisi, aniré esbrinant en diferents parts aquest fet commemoratiu de casa nostra, sota el meu punt de vista, no volent pretendre de cap de les maneres incidir o imposar els meus criteris a d'altres persones que no pensin com jo, car respecto totalment els més lliures pensaments que pugui tenir qualsevol altre. D'altra banda també vull especificar que les opinions que tot seguit passo a exposar, són purament personals i no partidistes. I si d'alguna cosa són partidistes, en són, sota l'aspecte de la tan poc divulgada **veritable i imparcial història de Catalunya**.

Així, doncs, invocant al nostre tan pregonat «seny», i per tal d'analitzar amb extensió prou suficient i provat realisme aquest fet de la Diada, partiré en quatre parts els **perquès de l'onze de setembre**, de la següent manera:

— Quins són els seus orígens?

- Què es vol commemorar?
- Què representa per a nosaltres els catalans?
- Quins són els seus resultats, avui any 1981?

— **Quins són els seus orígens?** Tota data commemorativa dins d'un poble, evidentment, té una relació directa en un fet històric important esdevingut durant la seva vida. Per tant, pel que fa referència a la Diada de l'onze de setembre hi té d'haver una baula que l'enllaci per primera vegada amb el fil de la nostra història, per tal d'inserir-lo dins els nostres costums tradicionals.

— ¿Com i de quina manera, s'incorpora la Diada dins la nostra història? És de suposar que tots els catalans sabem o deuríem saber la nostra història. I que la nostra història amb veritable esperit nacional diferenciat, s'inicià a partir de l'època carolíngia en el Comtat de Barcelona, allà en l'any 801. I ja amb força prou suficient a partir de l'any 873, en temps de Guifré el Pilós. Aquests són fets fefaents que ens permeten, amb un senzill cop d'ull, veure que tenim uns 1.180 anys d'història on hem pogut cisellar fets remarcables. D'aquesta manera han quedat incloses dates dins la nostra història per a fer-nos viure i reviuire uns fets gloriosos, per tal de no oblidar-nos d'on venim, a fi de conservar les nostres tradicions i mantenir ben alt l'esperit de Catalunya.

Durant el període transcorregut de la nostra història, hem gaudit d'èpoques glòries, d'èpoques estàtiques, d'èpoques oprimides i d'èpoques d'adormissament, en gran mesura en el que fa referència a les nostres llibertats personals. Pel que fa a les nostres llibertats nacionals, ja fa molts de segles que no les gaudim plenament i, d'aconseguir-les, les tenim condicionades.

Bé, sense adonar-me'n vaig desviant-me de la qüestió central de l'article iniciat. Així doncs, retorno a l'objectiu de cercar els orígens de la Diada de l'onze de setembre, desfilant el fil immens de la nostra història fins els nostres dies.

— Vénen els seus orígens del segle IXè? — Aquest segle en què s'inicià la construcció del nostre poble, mitjançant les formes característiques de què gaudim actualment, com són raça, llengua i costums? Analitzant aquesta època, sens dubte podem afermar que la Diada no ve pas d'aquest temps:

— Vénen els seus orígens del segle Xè? No, tampoc. El que sí tenim d'aquesta època, és el record de la llegenda de Sant Jordi, patró de Catalunya, en encoratjar els nostres braus cavallers en les batalles victorioses lliurades contra els sarraïns allà en l'any 985.

— Vénen els orígens de la Diada de l'onze de setembre, del segle XIè.? No, d'aquesta època no hi vénen.

— Vénen del segle XIIè.? No, tampoc. Però cal recordar que aquesta època fou la de l'acabament de la reconquesta de les terres catalanes, en reconquerir el nostre Ramon Berenguer IV, les ciutats de Tortosa i Lleida.

— Vénen els seus orígens del segle XIII o del XIVè.? o bé del XVè.? No, els seus orígens no vénen de cap d'ells. Però aquest fou el període més gran de la nostra història, on els Peres, Alfonsos i Jaumes, feren ressonar la glòria del nostre nom arreu del món conegut. També cal remarcar que en finalitzar aquesta

època en temps del Rei Catòlic, la intenció dels governants fou posada en la unitat d'Espanya començant a construir-se l'Imperi de les Espanyes, en el que des de llavors hem quedat enllaçats.

— Foren els segles XVIè. o XVIIè., els dels orígens de la Diada? No, no ho foren.

— Fou en el XVIIIè.? Aquest sí, aquest és el segle dels orígens de la Diada. Però cal remarcar que és el de l'origen, però no el de l'inici de la commemoració. La data de l'onze de setembre d'aquest any 1714, crec que és prou coneguda de tothom, perquè fou el dia en què entraren les forces de l'exèrcit franco - espanyol de Felip V a la ciutat de Barcelona. Analitzant amb fredor analítica, podem observar que avui fa 267 anys d'aquest fet, però que la primera vegada que se celebrà la Diada de l'onze de setembre fou l'any 1901. D'aquesta manera arribem a la conclusió que l'inici de la Diada pertany al segle XXè. Segle en què estem immersos encara. I que aquest any 1981 en fa 80 que s'inicià la commemoració. I d'aquests 80 anys, ara per una cosa, ara per una altra, no crec pas que s'hagin celebrat més de 40 commemoracions de la Diada.

— ¿Quins foren els motius per a escollir la data de l'onze de setembre per tal de commemorar una Diada per honrar a les persones que han donat llur vida en defensa de les llibertats de Catalunya?

— Fou a conseqüència de la renaixença catalana?

— Fou per la influència dels moviments nacionalistes europeus?

— Fou pel despertar del nostre poble, després de romandre tant de temps adormit.

Sigui pel motiu que sigui, la idea de motivar l'esperit del poble honrant els màrtirs de la Pàtria, dedicant-los una diada commemorativa, fou encertadíssima. Però, el que no trobo tan encertat és la data que fou escollida, perquè per a respectar la pau de tot un poble calia haver-la escollit d'entre una de tantes de glorioses de la nostra història, que no hagués tingut res a veure en fets de vençuts i vencedors.

Hem arribat a la fi de l'anàlisi dels orígens de la Diada de l'onze de setembre. Molts podeu pensar o dir que ja els sabíeu, però estic quasi segur que el que molts de vosaltres no sabíeu era que l'inici de la Diada pertany a aquest segle en què estem vivint. I, que en ser la nostra història mil·lennària, no és res d'estrany que hi hagi polèmica respecte a ella. Car, per a considerar-la tradicional i arrelada dins la nostra terra, necessita passar temps. I com podem veure, en temps dels nostres avis la commemoració de la Diada no existia.

Sé molt bé, que aquest tema que acabo d'exposar porta fortes i divergents polèmiques, però, d'acord amb el programa que he prefixat en iniciar aquest article, encara em falten tres qüestions per a esbrinar i, a fi de no allargar-me massa, continuaré parlant del tema en properes ocasions.

9 d'agost de 1981

El Parlamentari de Catalunya Xavier Puig
i el Diputat a Corts Jaume Barnola, acompanyant a Josep Font
en una conferència.

El President de Centristes de Catalunya CC-UCD,
Anton Cañellas, amb Josep Font, el Diputat Mesa Parra
i el secretari provincial Julià Valón.

15.— ELS PERQUÈS DE L'ONZE DE SETEMBRE (II)

Continuant la tasca analítica que em vaig imposar en iniciar aquests articles dedicats a la diada de l'onze de setembre, i després de l'anàlisi que vaig fer sobre **quins són els seus orígens**, passo tot seguit a endinsar-me en la segona qüestió: —**què es vol commemorar?**

Evidentment, el que es volgué commemorar en el seu inici l'any 1901 fou una diada homenatge a les persones que han donat la seva sang en defensa de les llibertats de Catalunya, durant la nostra història. Bé, aquest és un fet que el podem donar per veritable. Així, doncs, partint d'aquest punt de referència, intentaré analitzar amb rigor i imparcialitat el fet que es commemora, sota l'aspecte de quins són els qui han donat la seva sang per Catalunya. Per tal d'entrar en contacte amb la veritat, és totalment necessari endinsar-me en el passat per a poder desenvolupar-me, mitjançant l'ajut de la nostra història.

Mentre dura el període de la formació i creixença de Catalunya, la majoria de les persones que varen vessar la seva sang, ho feren sens dubte per la defensa de l'honor i la glòria de la nostra terra. Tant els qui lluitaren en el temps de la reconquesta contra els sarraïns, com els qui ajudaren els diferents reis o cabdills de la

resta de la Península a aconseguir llurs objectius o, els lluitadors almogàvers que feren possible l'expansió per la mar Mediterrània, ho feren units en una sola família i tenint un sol pensament. Però, arribà un moment en què la gran família es dividí i començà un procés de separació dins de nosaltres mateixos. Podem delimitar aquest moment neuràlgic, en el fet del canvi dinàstic com a conseqüència del resultat en el Compromís de Casp.

Si anem recordant la nostra història, en morir Martí l'Humà sense fer testament prou clar per a la seva successió, entràrem en el període anomenat «*inter-regne*», que durà des de l'any 1410 al 1412. En la ciutat de Casp, el dia 25 de juny de 1412, mitjançant el Compromís de Casp, i per la votació dels nou membres de la confederació catalano - aragonesa - valenciana, en sortí escollit Ferran d'Antequera. Aquest resultat marca el punt àlgid on comença la separació de la gran família catalana, car, per primera vegada dins la nostra història es vessa sang entre germans damunt la nostra terra. Els uns, en defensa de la legalitat de la decisió del Compromís de Casp. Els altres, en defensa a la raó natural del pretendent comte d'Urgell, Jaume el Dissortat. Analitzant aquest fet, podem dir amb tota seguretat que ambdós costats defensaren diferents causes, però també podem estar ben segurs que en el fons dels seus cors, les dues parts volien el millor per Catalunya. Així doncs, d'aquesta manera va entrar a dins de casa nostra una llavor maligna, que va donant noves florades al llarg de la nostra història, tot provocant condicions poc favorables per la convivència pacífica d'un poble, en haver-hi vençuts i vencedors.

L'any 1460, el fill de Ferran d'Antequera, Joan II, sostingué les més dures lluites damunt la nostra terra durant la «*Guerra de Separació*». ¿Qui no recorda aquell període històric del príncep Carles de Viana (fill de Joan II), d'Enric IV de Castella, del condestable Pere de Portugal i del comte de Provença Renat d'Anjou? Tots lluitaren contra Joan II, i no aconseguiren cap resultat positiu. —Per què no aconseguiren cap resultat? En seguretat que fou perquè la família restava dividida i l'anomenada «*Guerra de Separació*», fou realment una guerra civil. Una guerra civil, vol dir que germans lluitaren contra germans i, en acabar les lluites, hi tornaren a haver vençuts i vencedors. Circumstància que féu que altra vegada la sang catalana regués aquelles llavors malignes abans esmentades, preparant-les per a la nova floració.

D'aquests fets se n'han anat repetint en temps de Felip IV, durant la «*Guerra dels Segadors*» allà en l'any 1640. I no crec que faci falta parlar-ne pas massa de la «*Guerra de Successió*» del temps de Felip V, que acabà l'any 1714 i que per a Catalunya fou una veritable i sagnant guerra civil, dividint-se el poble, uns a favor de la causa de l'arxiduc Carles d'Àustria i els altres en defensa de la causa felipista.

Parlant de les tres «*Guerres Carlistes*», també tinguérem els mateixos problemes, car ens enfrontàrem altre cop els uns als altres, obtenint els malignes resultats que comporten haver-hi vençuts i vencedors. I ja dins del nostre segle, tenim el record vivent entre nosaltres de la darrera guerra civil 1936 - 1939, on tanta sang catalana fou vessada pel damunt de la nostra terra en defensa de dues causes totalment diferenciades.

Tanmateix, cal remarcar que no totes les vegades que s'ha vessat sang ha estat entre nosaltres, car l'exemple de la guerra contra el francès en la «*Guerra de la Independència*», fou una veritable prova de la solidaritat entre tots els pobles d'Espanya. I també cal no oblidar-se de la sang dels catalans vessada damunt de terres llunyanes, com són les d'Àfrica en la «*Guerra del Marroc*», les d'Amèrica en la «*Guerra de Cuba*» i en les d'Oceania en la «*Guerra de Filipines*». Quants germans nostres hi deixaren la seva vida? Aquests són fets reals i una prova fefaent del fet que, si volem, sabem oblidar i entendre'ns com a una sola gran família.

Tornant a l'inici i responent a la qüestió de, —**què es vol commemorar?** Podem afirmar que és del tot encertada la idea de dedicar una diada - honenatge a les persones que han donat la seva sang en defensa de les llibertats de Catalunya. El que cal matisar —jo crec i no voldria equivocar-me—, és que hi han d'estar incloses totes les persones. I en dir totes les persones, vull dir ben **clar i català**, totes les persones que hagin lluitat per una causa o per una altra; sota unes idees o bé unes altres; perquè estic totalment segur que totes lluitaren i donaren llurs vides per la Catalunya que ells cregueren que havia de ser la millor.

Sembla ser que alguns grups volguessin decantar les aigües cap un molí particular, tot oblidant-se que solament n'hi ha d'haver un de molí, si volem no remoure antigues ferides que algun dia ens dividiren. Sort en tenim del temps que en ser molt savi va anant construint la nostra història, deixant-la com a guardiana permanent i inflexible del nostre poble, mostrant-nos la realitat del nostre passat i el ferm esdevenidor.

Miro tot esperançat com el Palau de la Generalitat és custodiat per la Guàrdia d'Honor formada pels «*Mossos d'Esquadra*». Cos que fou fundat per un dels més destacats filipistes, Pere Anton Veciana. Demonstrant que el temps i la història tot ho solucionen i que, tots a una, agermanats en una sola família, hem de fer honor al nostre tarannà i al nostre seny, per tal de viure en una Catalunya gran, plena i en pau.

15 d'agost de 1981

16.— ELS PERQUÈS DE L'ONZE DE SETEMBRE (III)

Avui parlaré de la tercera qüestió que em vaig imposar en iniciar aquesta sèrie d'articles, dedicats als **perquès de l'onze de setembre**. Esgotades les recerques de dates, fets i esdeveniments històrics pertanyents a la Diada, per tal de saber coses d'ella amb rigor i honradesa, ara intentaré moure'm sota l'aspecte de la realitat actual.

Com recordareu, en anteriors articles vaig parlar de **quins són els seus orígens i, de què es vol commemorar**. Així doncs, entro de ple dins la tercera qüestió del **què representa per a nosaltres els catalans**. Aquest és un punt amb un gran contingut en la forma i en el fons, ja que cal estudiar amb profunditat les persones que componem els diferents grups de la societat catalana.

En publicar-se el meu llibre **Sentiment Català** a les darreries de l'any passat, recordo molt bé la definició que vaig donar del ser català, en dir: «*Som catalans sempre que vulguem ser-ho, els que vivim i treballem a Catalunya. I els fills de catalans que vulguin ser-ho, escampats arreu del món*». Crec que queda prou clara la condició de català recolzada per la lliure condició de la voluntat de voler-ho ser. Sense fer discriminacions de cap mena, car, considerant que la terra ens acull a tots

per un igual, el sol fet de viure-hi i treballar-hi ens dóna el títol de catalans als de naixença i als d'adopció. I cal també fer un breu comentari, dedicat als milers de catalans que hi ha escampats arreu del món, car són tan catalans com nosaltres si volen ser-ho. L'únic que aquest darrer grup no té és el dret al vot, car no pertany jurídicament ni lleialment a la nostra comunitat. Però, hem de tenir en compte que sí que hi pertany moralment, i poden fer per Catalunya tanta tasca positiva com la que puguem fer nosaltres mateixos.

Fins aquí, suposo que ha quedat prou clar i sense dubtes, qui és català. Però es dóna la paradoxal circumstància que dins el conjunt de persones que formem la societat catalana, com és natural, l'homogeneïtat en els pensaments no existeix, i essent el grup totalitari dividit en grups més petits on s'agrupen persones de diverses ideologies, d'acord a una sèrie de factors diversos, com poden ser: el seu caràcter, la seva edat, la seva posició econòmica, el seu nivell cultural, la seva descendència, etc., etc., ...

He fet aquesta senzilla explicació envers els diferents grups que componem la totalitat de la societat catalana, per tal d'arribar a la conclusió que per a cada grup —en ser diferenciats entre ells—, la Diada de l'onze de setembre pot representar o incidir de diferent manera. A fi de poder estendre'm amb amplitud prou suficient, intentaré parlar dels grups més significatius, que segons la meua opinió, són:

a).— Els catalans de procedència immigratòria, de parla castellana.

b).— Els catalans descendents d'immigrants, de parla bilingüe.

c).— Els catalans nadius, també de parla bilingüe.

a).— Els catalans de procedència immigratòria, de parla castellana.

Què representa per a ells la Diada? És molt possible que per a ells representi més o menys un dia folklòric, on surten pels carrers, s'ho miren des de la banda o bé es queden a casa seva. Poden escollir el participar-hi o no, dins la gatzara popular. Poden entendre més o menys el fet que es commemora, car, el que segurament senten, és l'enyorança de la seva estimada terra d'origen, en sentir-se envoltats d'una gent de parla diferenciada a la seva.

b).— Els descendents d'immigrants, de parla bilingüe. Què representa la Diada per a ells? Evidentment, aquest és un cas més complex, perquè possiblement tenen una juxtaposició en llurs cultures, pel que els seus sentiments poden decantar-se amb més o menys força cap a l'una o bé cap a l'altra. Aquest fet serà segons hagi estat la seva circumstància personal de convivència, podent tenir una gran importància; si els seus progenitors són de parla igual o si són de parla diferenciada. També normalment és importantíssim el llenguatge de la mare, doncs d'ella en surt enfortida la part cultural majoritària d'una persona. I també cal remarcar dins de quin ambient ha viscut o viu i quina classe de treballs desenvolupa. Aquest grup de persones, en ser molt nombrós, certament pot tenir una certa inclinació a integrar-se en la Diada. Estic completament d'acord.

Però solament quant a la forma, car en el fons és difícilíssim d'entendre un arrelament dins d'una commemoració popular, on molts nadius no entenem pas massa el que vol commemorar.

c).— Què representa per als catalans nadius? Si anem a cercar els orígens de la Diada, veurem que s'inicià l'any 1901 com a una diada - homenatge als que donaren la vida per les llibertats de Catalunya. Però, el sentit que se li dóna avui a la Diada, és sens dubte un dia per a reivindicar unes llibertats perdudes. Per tant, els catalans diguem-ne de soca-arrel, hauríem de meditar què volem reivindicar exactament, car no és gens propi de persones assenyades demanar el que ja tenim.

En arribar en aquest punt dels catalans nadius, recordo que en el segon article que vaig fer dedicat a l'onze de setembre vaig deixar ben clar i prou demostrat que durant el llarg de la nostra història —degut a diverses causes—, hem tingut bastants entrebancs entre nosaltres mateixos. Permeteu-me, doncs, que posi amb joc el tan debatut tema del **catalanisme**. Els fets que han succeït al llarg del temps, fan que les tendències del que s'entén per **catalanisme** siguin diferents en la forma, segons les persones; car, unes, poden pensar en una Catalunya gran, dins d'una Espanya gran, i altres, poden pensar en una Catalunya gran, sola i possiblement aïllada. Però, quant al fons, tots volem una Catalunya que creiem que ha de ser la millor.

Considerant que predicar amb l'exemple sempre ha estat una cosa bona, passo tot seguit a exposar la meva opinió personal, per tal de dir amb tota claredat i per veu d'un català de soca-arrel, el que representa per a mi l'onze de setembre.

En despertar-se en mi de jovenet els meus pensaments conceptuals envers el que representava per a mi uns fets tan importants, com són: la llengua vernacle, la nostra cultura i la història de la nostra terra catalana, va incidir enormement la convivència que tinguí amb els meus pares, amb els meus germans, i amb la meua família. Que juntament amb els meus ensenyadors i el contacte que tinguí amb la gent de la pròpia terra, feren que s'iniciés dins de mi una gran i ampla base dels fonaments, sobre els quals he edificat el tema del **catalanisme**.

He de reconèixer i sóc sincer en dir-ho, que la diada de l'onze de setembre no entrà dins del meu conscient fins que la democràcia ens trucà a la porta. Doncs, el que jo sabia respecte a l'onze de setembre, era el fet històric de la caiguda de Barcelona de l'any 1714, en temps de Felip V. I dic això perquè el meu avi, que era un gran enamorat de les coses de casa nostra i un excel·lent continuador de les nostres tradicions, mai no perdé l'ocasió d'explicar a la mainada familiar tot el que considerava d'interès per a la continuïtat de la nostra cultura tradicional. I jamai no parlà de l'onze de setembre. Potser perquè per a ell —que en commemorar-se la Diada per primera vegada, ja tenia 36 anys—, tradicionalment parlant, no li degué donar pas massa importància. També recordo que el primer llibre important de la història de Catalunya que caigué a les meves mans, fou un exemplar editat l'any 1898 de Bori i Fontestà, que hi havia en la restellera de llibres que tenia el meu oncle-padrí de Mollerussa. En aquest llibre d'història catalana, la data de l'onze de setembre solament hi consta com la data d'un fet històric, que ja sabem.

També recordo d'aquells temps de la infantesa, l'impacte que m'ocasionà la lectura del llibre **Catalunya pobre dissortat**, el qual m'acabà de fer decidir a estudiar amb profunditat el tan debatut tema del **catalanisme**.

D'aquesta manera puc afirmar que jo que sempre he tingut cura de les nostres tradicions, he vist com ha estat posada una festa nacional reivindicativa de les nostres llibertats, sense adonar-me'n. Bé, he de dir que no estic pas en contra d'ella, car sempre he defensat i defensaré les nostres llibertats. Però, d'acord amb l'experiència que he adquirit mitjançant l'estudi de la nostra llengua, de la nostra història i dels nostres costums, repeteixo que sempre defensaré les llibertats de **TOTS ELS CATALANS**, servint a la **CATALUNYA DE TOTS**.

En acabar i per a contestar a la pregunta de **què representa per a nosaltres els catalans l'onze de setembre**, i a la vista de l'abans esmentat, crec que cadascú té de donar-se ell mateix la resposta. Car de catalans solament n'hi ha d'una classe, però dins d'ella tal com hem pogut veure, hi ha una variada gamma de ramificacions i tots mereixem, sens dubte, tota la consideració i respecte.

16 d'agost de 1981

17.— ELS PERQUÈS DE L'ONZE DE SETEMBRE (i IV)

En anteriors articles he parlat dels orígens de l'onze de setembre, del què es vol commemorar i del què representa per a nosaltres els catalans. Ara i com a cloenda, em toca parlar de la darrera part, tot fent una anàlisi de quins són els seus resultats, avui any 1981.

En la part que vaig dedicar als orígens, poguérem concretar exactament el seu punt de referència. En la part on vaig parlar del què es vol commemorar, ja tinguérem més dificultats en definir llur objectiu. I, en arribar a la tercera qüestió, del què representa per a nosaltres, ja no poguérem veure gran cosa, car arribàrem a la conclusió que hi ha diferents grups de catalans, dins del conjunt comunitari.

La Diada de l'onze de setembre d'enguany s'atansa de pressa i sembla ser que se celebrarà d'una forma un poc estranya. Car no tots els grups polítics hi estan d'acord; en desviar-se l'objectiu envers unes reivindicacions a l'estil del dia de Sant Joan en el Camp Nou del Barça.

Avui gaudim, els catalans, d'un Estatut d'Autonomia aconseguit mitjançant unes votacions democràtiques. Gaudim d'unes institucions i s'han fet uns tras-

passos de competències a bon ritme. Caminem pel camí escollit per la majoria, després de molt de temps de romandre immòbils, a causa de circumstàncies que tots sabem i que no fa falta comentar. Quins són o seran els resultats de la Diada, avui any 1981? ¿Com repercutirà dins la política a desenvolupar en un futur, si es manté l'aspecte reivindicatiu d'unes llibertats ja assolides?

En primer lloc, jo crec que caldria respectar la Diada, com una festa de TOTS ELS CATALANS, i no convertir-la en privilegi exclusiu d'uns grups determinats. I no podrà ser mai la festa de tots, si la voluntat de tothom no està posada en l'únic objectiu vàlid, que és CATALUNYA. Així doncs, ens caldria fer un nou replantejament, per tal de no ferir susceptibilitats de cap mena, si volem conservar l'estructura social de casa nostra dins d'una plena harmonia.

Penso, que la Diada no hauríem de dedicar-la a reivindicacions. I, tornant als seus orígens, el millor fóra una Diada-homenatge a les persones que han donat la seva vida en defensa de Catalunya. Una Diada assenyada, quieta, en silenci i de reflexió, tot recordant la nostra història, amb els seus defectes i virtuts, per tal d'esborrar d'un cop i per sempre aquest mal crònic que ens corrou des de fa tant de temps.

¿No seria meravellós que tot el poble, formant un sol cos totalment apinyat, rendíssim homenatge als màrtirs de la Pàtria? Potser d'aquesta manera esborrariem tendències, bàndols, ideologies, classes socials i els plets de casa nostra. Parlo en aquest to dur i potser massa clar, però no puc evitar-ho, perquè considero que el moment en què estem vivint és un dels

més importants de la nostra història. Tant important, com per a dir les coses que moltes vegades no diem, però que pensem. Uns grups ens titllem als altres dels més diversos calificatius determinatius. Com són: sucursalistes, centristes, separatistes, nacionalistes, etc., etc. (la llista podria fer-se molt llarga). En comptes de titllar-nos, senzillament i planament, de CATALANS. Sé molt bé que cadascú de nosaltres ens pensem obrar de la millor manera i que ens pensem ser els posseïdors de l'única veritat que hi ha damunt de la capa de la terra. Però la història ens diu d'una forma implacable que de camí veritable solament existeix el que ella marca. No m'atreveixo a afirmar si ell és el de la veritat —car ens endinsariem en terres molt bellugadisses—, però, sens dubtar un sol moment, sí que puc dir que és el camí de la realitat, és el camí pel qual transitem avui any 1981, els catalans, Catalunya i la nostra història.

Avui gaudim d'una Catalunya amb institucions pròpies, juntament amb unes llibertats acceptables i, en gran manera, gaudim del tresor més sagrat que pot tenir un poble. Una LLENGUA. Ella per si sola com un fet miraculós, ens cuida, ens vetlla, ens custodia com una mare amorosa cuida els seus fills, prescindint dels nostres molts nombrosos defectes. Ella fa, guia i conserva, les nostres formes característiques com a poble diferenciats, únic i etern.

En parlar de la LLENGUA, tota la meua sensibilitat vers el catalanisme s'obre de bat a bat d'una forma agraïda, perquè gràcies a ella ens hem mantingut, ens mantenim i ens mantindrem. Ella és la nostra més viva realitat. La prova fefaent que, escampada als quatre vents, diu que som un poble, malgrat tot el que hagi

succèit al llarg de la nostra història. I com a contraprestació als seus valuosos serveis, ella ha estat usada sempre i amb amor pel poble senzill, pel poble no manipulat, pel poble que viu del seu treball quotidià, pel poble fidel als seus principis.

I per a cloure aquests articles dedicats als perquès de l'onze de setembre, on he intentat —no sé si ho he aconseguit—, comentar el que sé respecte a la Diada, per tal d'intentar dir amb claredat el que penso d'ella; arribo a la següent conclusió:

Conscient com sóc de jo conèixer bastant bé les formes característiques del nostre caràcter, sota les més diverses facetes i, en gran manera, de la sentimental i de la nostàlgica que ens caracteritzen i, gelosos com som dels nostres costums íntims, faig palesa la conveniència de celebrar una Diada - homenatge a tots els màrtirs de la Pàtria —recalcant un cop més, a tots, sense cap diferenciació—, i una Diada - agraïment a la llengua, eterna guardiana nostra.

I assenyalo la conveniència d'aquestes dues Diades anyals, perquè elles abastarien les nostres necessitats d'expressió totals. La dedicada als màrtirs; per a recordar-nos el nostre passat juntament amb els nostres sacrificis. En una paraula, la nostra història. Aquest record constant de la història, sens dubte ens mantindria desperts i a l'aguait, en benefici de les nostres decisions. I la dedicada a la Llengua; com a tribut al seu esforç permanent i desinteressat, per tal de mantenir el nostre esperit cultural, tan necessari per a un poble si vol continuar pel camí de la grandesa.

Crec sincerament que ambdues commemoracions anyals ens omplirien prou a tothom, com per sentir-nos orgullosos de ser CATALANS i voler ser-ho.

23 d'agost de 1981

LA VEU DE BELLPUIG

MENSUAL IL·LU

1975 - EPOCA I - EXEMPLAR GRATUIT *

NOTICIES LOCALS

Els polítics, abans, durant y després de les vacances

Per Josep FONT I HUGUET (CC-UCD)

ATEMPTAT A REAGAN

Per Josep Font i Huguet (CC-UCD)

Hure, de no ser
d'Amèrica, cal
maga collagraci
— I en la sego
mandat 1939-1943,
l'ingueren que rai?
— Que diem del
shair?
D'acord que has
molts problemes
qu no has sabut soluci
massa bé. Com són:
tra de Corea, el conti
el del Líban, la partici
mària i de Berlín, G
guerra de Vietnàm,
etc... Però una cosa n
dem pas negar-la-hi.

Catalunya vers Espanya

Per Josep FONT I HUGUET (CC-UCD)

Catalunya d'avui, la Ca-
a d'aquest moment, la Ca-
a d'aquest juny de 1981.
Catalunya que ens dona
malgrat totes les moltes o
malgrat tot el que ha fet
Shaghi Ut o fa?

sobre el demi dels productes de
dota classe que produïm? On
van a parar? Qui els consumim?
Perquè no hem d'olvidar que la
veritable força de Catalunya és
en la productivitat de les nostres
indústries i...

l'ist dels nostres mercats, en
contrar el els vehicles que per
el transit. A: les dues d'ec-
cions passen camions
amb l'...

'U DE MAIG, UNA DATA DE REFLEX

Per Josep Font i Huguet (CC-UCD)

Quon semblava que havíem
aconseguit i consolidat de-
finitivament la democràcia dins
el nostre país, sens cap ma-
no de dubte, hem posat
aquests darrers dies, una
deix moments més difícils po-
líticament pel·lant, dels últi-
ms cinc anys de la nostra
història.

1980, als 4.000 milions d'avui.
Aquesta exposició demogràfica ha
parat de una línia de
creixement, com en
tendria la
nació.

que els països produ-
d'energia, que fan valer
forma molt velosa. Tan-
aquest fet no ens hauria
saber de nou, car, sabem
però de una línia de
progrés. Així, els donos,
per ressaltar les nos-
tres energies,
s'ha de fomentar, l'edifici-
on.

Empreses per-estata-
ment multinacionals.
— Les activitats
constantment.
el seu centre
— Els
— Acep-
— an-
del cost de la mà d'obr
d'alguns altres sectors.
de l'altre. — Aques
consequència dels
consequència de cinc pe-
solen de més signifi-
son els més signifi-
podria parlar de mo-
tament i retem a l'
— Dones d'aturats i
— Dones incorporats
— Les persones
revelar i
— A l'...

MOMENTS DIFÍCILS

Per Josep Font i Huguet (CC-UCD)

- 1.—La dimissió del presi-
dent del Govern, Adolfo Suà-
rez.
- 2.—L'activitat congressual
de la majoria dels partits po-
lìtics.
- 3.—Els fets venguts des-
de el Parlament Basc, en
presència dels Reis d'Espan-
ya.
- 4.—Els diumenges de tene-
l'diverses de possó, arde-
venguts darrerament en el
País Basc.
- 5.—Les manifestacions ne-
gatives d'alguns líders po-
lìtics envers la investigació
com a president del Govern
de Leopoldo Calvo Sotelo,
abans de pronunciar a seu
discurs programàtic. Fet,
u ocosoró, com era obvi,
a no majoria absoluta en la
cámara vella.
- 6.—El d'a 23 de febrer, du-

El Pregoner d'Urgell

Forces Armades

A les Forces Armades

Per Josep Font i Huguet (CC-UCD)

Articles periodístics de l'autor, publicats en diversos diaris i periòdics.

vives
re tots u.
productiu, un
re poder aplicar
apropiada, per a
quest mal que
ob seguritat que
no espera arri du
e hauriem de fer al
benefici de tota
i si crec que s'ho
salvar-nos d'aquest
socio-econòmic que
ni nostre.

ma, en portar damunt dels
provaada càrrega de la gran-
estadia de la Patria.
— A l'...

18.— ELS POLÍTICS, ABANS, DURANT I DESPRÉS DE LES VACANCES.

L'agost ha arribat a la fi. Els seus trenta - un dies llargs han corregut d'una manera espectacular, quasi tan ràpidament com un breu pensament passa per la nostra ment.

— Què han estat fent els nostres polítics, durant aquest període de treva breu política? Doncs senzillament, ha succeït que han estat continuant mentalment immersos dins l'absorbent tasca política, perquè deslliurar-se d'ella —per molt que es vulgui i es digui—, és veritablement impossible.

El polític no és un home o una dona emmarcat dins un mòdul laboral reglamentat, amb una tasca i un horari prefixats. Bé, potser no està prou ben expressat això d'un horari prefixat. Diguem que sí, que ell té un horari fix inflexible, però també té un horari lliure flexible. L'horari inflexible, és el que pertany a la seva tasca de feina obligada, imposada per les necessitats del partit que representa. I l'horari flexible, és el temps lliure que li queda de les hores alliberades —que pràcticament són totes les del dia—, una vegada restades les anomenades inflexibles, a més de les obligades per llurs necessitats fisiològiques. Però, com que es dóna la circumstància que el seu treball solament és valorat pels

seus resultats, ha de tenir cura de la seva exclusiva eina de treball, que és el seu pensament. Essent el pensament una eina tan treballadora, que mai no para. D'aquesta manera, doncs, el polític, d'una manera o d'una altra, fa política abans, durant i després del període vacacional, perquè la seva ment sempre ha d'estar preparada i en plena forma, per tal de tenir la seva eina de treball —el pensament—, agilitzada.

Ara, estem al punt d'entrar en la tardor i com sempre, veus més o menys autoritzades llançaran frases fortes i les capçaleres periodístiques s'ompliran de títols presagiant una tardor «*molt calenta*» —com se suposa políticament parlant—. I no crec pas que s'equivoquin, car, no solament la tardor sempre ha estat calenta, sinó que ho són totes les estacions de l'any. Perquè la política és calenta per obligació i per necessitat vital, car de no ser-ho, s'aniria refredant i, a l'igual que el cos humà, es moriria. La calor és senyal inequívoc de vida, de moviment i de força. On les inquietuds, amb les seves il·lusions, desenganys, penes i alegries, li donen les formes característiques vitals de què gaudeix un cos humà viu, però amb un avantatge considerable envers els nostres cosos, car, mentre existeix un grup de persones civilitzades i conscients damunt de la capa de la terra, ella —la política—, esdevindrà immortal.

Els homes i les dones que componen els grups polítics de professió són els encarregats de dur a terme les tasques polítiques, ocupant juntament amb la resta dels diferents grups socials el conjunt dels llocs, per tal d'entre tots aconseguir el funcionament d'aquesta complexa estructura que es diu societat.

És evident que els polítics formen uns exèrcits diferenciats, en agrupar-se en diferents grups d'acord amb llurs ideologies, per tal d'entrar a la guerra sempre inacabable, en defensa del criteri dels seus electors. Les freqüents i continuades batalles dins aquesta llarga i inexhaurible guerra política, es produeixen sense parar, aconseguint resultats positius els grups més preparats, car en anar acumulant victòries decanten la balança cap el seu costat, dominant així la complexa posició política. Però, com que aquest tipus de guerra no s'acaba mai en anar-se succeint les batalles polítiques una darrera l'altra, sempre hi ha la possibilitat que els diferents grups tinguin l'oportunitat de demostrar la seva vàlua, si estan ben preparats. Aquesta és una de les millors regles del joc democràtic, on les oportunitats són per a tothom iguals, sota la condició de mantenir-se en plena forma a semblança d'un bon atleta.

Com a conseqüència de l'anteriorment esmentat, i considerant que és un fet real i invariable que la guerra i llurs batalles polítiques formin part obligada del joc dins la política democràtica, i que aquestes renyides lluites evidentment no són sagnants; hem de dir i remarcar, que l'única arma vàlida per a la lluita és l'eina del pensament.

El pensament dels nostres polítics de professió, ha d'estar despert i ben preparat, per tal de fer-lo anar com una espasa per la pau, esgrimint-la mitjançant una bona dialèctica en defensa d'uns ideals coherents i movent-la com una ploma afinada pel damunt del paper predicant amb noblesa les veritats, tot procurant no emmetzinar les ments del poble senzill, posant-se com a únic objectiu ser servidors del poble que ha dipositat en ells la seva confiança.

Els homes i dones als quals hem encarregat aquesta difícil tasca política sens dubte han de tenir la ment desperta i el pensament en forma, per tal de poder emprendre aquesta lluita política absolutament necessària dins una societat lliure. Segurament que aquest període vacacional del passat mes d'agost ha servit per al descans, però sens dubte que també ha servit per a preparar les seves ments, per a desenvolupar la tasca que se'ls apropa.

30 d'agost de 1981

19.— LES DIVERSES TARGES D'IDENTITAT D'HERIBERT BARRERA

Per les accions d'alguns destacats polítics de casa nostra, evidentment —políticament parlant—, és un temps de sorpreses constants. Sembla ser que, prescindint del que representen els alts càrrecs que ostenten, poden penjar-se a la solapa del vestit o d'on sigui, la tarja d'identitat que més els hi convingui.

El senyor Heribert Barrera, dirigent de l'ERC, president del nostre Parlament, llicenciat i persona respectable, obre i tanca, d'una forma o d'una altra, els diferents compartiments que l'identifiquen en cadascuna de les seves múltiples activitats, d'acord amb les seves conveniències.

Darrerament el Senyor Barrera va parlar a la Universitat Menéndez y Pelayo a Sitges, usant la tarja d'identitat «*de particular*», tot esgrimint el dret a la llibertat d'expressió. Així doncs, utilitzant el mateix dret i respectant els seus criteris, exposo el meu senzill parer mitjançant la meua única tarja d'identitat, respecte als polèmics conceptes que pregon a aquest indiscutible, nostàlgic i veterà lluitador.

La defensa de «*som una nació*», crec que té una importància relativa comparant-la amb el veritable ob-

jectiu que el senyor Barrera pretén. A més, és obvi que, intentar endinsar-se dins d'aquest polèmic tema, ens portaria a esbrinar conceptes de Dret natural, polític, civil, internacional i constitucional, per tal de poder definir amb exactitud, suficientment clara, el que és una nació, la pàtria, un país, un poble, un territori o una regió. També podríem endinsar-nos dins dels conceptes de nacionalitat, regionalisme i nacionalisme. Sortint-ne d'aquest conjunt de probables i possibles definicions, un aiguabarreig que difícilment podríem destriar. I, en el cas d'aconseguir-ho, difícilment, fóra intel·ligible per la majoria del poble senzill. Sembla ser, que l'única definició clara és la de l'Estat, en conservar-se la definició d'Aristòtil, en dir: «*L'Estat, la superior de totes les associacions.*»

Parlant de nosaltres el poble senzill i pla, cal destacar que el senyor Barrera, sí que sap el que el poble entén. Doncs, el poble entén d'acord amb el sentiment de llibertat —sentiment natural indiscutible en tots els pobles—, que en dir «*som una nació, vol dir una nació independent de qualsevol altra nació. I, el poble entén independència, en sentir les paraules d'acomiadament que pronuncià el senyor Barrera, durant la presa de possessió com a president del Parlament de Catalunya, en dir «visca Catalunya lliure».* I, també cal recordar que el poble entén molt bé, el que representa la seva defensa del monolingüisme a casa nostra.

D'aquest conjunt d'accions del senyor Barrera, se'n treu la conclusió que conscient o inconscient, intenta avivar focs apagats de sentiments nacionalistes ja passats o almenys molt superats. No dubto ni un sol moment, que el senyor Barrera estima a Catalunya pel

damunt de totes les coses i, que àdhuc la vida donaria gustosament per ella. Doncs, ell segurament que defensa una causa que creu justa i única. Però, ¿s'ha parat, a pensar per un moment, si la seva causa és la de tots els catalans? ¿S'ha parat, un moment en pensar, si són els seus objectius els únics i veritablement convenients, pel desenvolupament d'una Catalunya amb convivència pacífica? ¿És que el seu ideari, és el de la Catalunya de tots? ¿És que vol entrar altre cop dins del món de tenebres mancat de llibertat? La nostra història n'està plena d'experiències d'aquest tipus.

D'acord, que hem de defensar les nostres llibertats. D'acord, que hem de defensar la nostra llengua, els nostres costums, la nostra cultura i les nostres tradicions com a poble. No faltaria més! Doncs, aquests són els drets naturals que ens mereixem tots els catalans que ho som i volem ser-ho, prescindint de partidismes polítics i de qualsevol idea divergent que hi pugui haver entre nosaltres.

Repeteixo que no dubto de les bones intencions del senyor Barrera, però si que dubto enormement, del canvi de targes d'identitat per tal de confondre al poble. Doncs, una persona que milita i ostenta el més alt càrrec dins d'un partit polític, és senzillament pueril pretendre per la seva part, el fer-nos creure que l'únic objectiu no és tirar l'aigua cap el seu molí - polític - electoral.

Hem de viure de realitats. I, les realitats d'avui, són: que necessitem obrir-nos envers els quatre punts cardinals, sortint d'una vegada i per sempre de la nostra egolatria. Anant a cercar els mercats materials i els d'opi-

nió. Els materials; perquè ens són vitals pel desenvolupament de la nostra economia. Els d'opinió; perquè necessitem demostrar amb fets, la nostra voluntat d'integració envers la resta dels pobles d'Espanya, no oblidant que tots formem l'Estat Espanyol. També ens cal estar oberts, envers als pobles d'Europa. Doncs, tots plegats formem un bloc de raça tradicionalment històric. I per últim, cal estar oberts envers el món donant fe de la nostra universalitat, com a solidaritat en el desig de la pau mundial entre germans.

13 de setembre de 1981

**El President d'UCD,
Agustín Rodríguez Sahagún,
cloent l'Assemblea Provincial
de Lleida
del dia 25 d'octubre de 1981.**

**El senador Alfons Porta,
el parlamentari Xavier Puig,
i Josep Font,
membre del Consell Polític,
en el moment del parlament
i cloenda de l'Assemblea
Provincial de Lleida,
efectuada pel President
d'UCD,
Agustín Rodríguez Sahagún.
(25-10-81).**

20.— HA AMAINAT LA TEMPESTA POLÍTICA?

Els núvols de setembre sempre ens han fet guaitar amb la mirada posada cap al cel, d'una manera molt recelosa. Car, l'aigua que al llarg d'aquest mes de tardor sol caure, és sempre esperada de bon grat si ho fa d'una forma controlable. En el cas de no fer-ho així, es converteix de cop i volta en un gran perill, tot passant de ser necessària a ser destructiva.

Comparant les tempestes climatològiques del setembre amb les tempestes polítiques d'aquest mateix mes, trobarem que tenen una similitud enormement aproximada, amb unes característiques força semblants.

La tempesta política de torn del setembre d'enguany, començà en l'afer Barrera. Les declaracions a les que ens té acostumats Barrera, són com sempre de caire nacional - separatista. El que promogué una forta rèplica per part del Delegat del Govern, Rovira Tarazona. Però aquest fet solament fou el principi que a semblança d'un fulminant va fer explotar la tensió de tots els grups polítics catalans, que romanien en estat quiet però latent, en espera de la tempesta que hi sol haver després de les fortes calors de l'estiu.

Haveu vist alguna vegada com se forma una tempesta de setembre? —climatològicament parlant s'entén? Els que vivim en aquestes terres planes de la Lleida baixa, i en gran manera els de la Plana d'Urgell, hem tingut moltes ocasions per a poder-ho veure. Ho hem pogut veure, amb la forma característica i única que ens dóna la dimensió d'amplària i profunditat del nostre espai visual, per tal de poder observar-la amb el màxim de detall i mesura mentre dura el seu desenvolupament, quasibé impossible de descriure'l per la seva magnitud gegantina.

Normalment, la majoria de les tempestes que es produeixen en les nostres comarques durant el mes de setembre arranquen en direcció sud-est, com si diguéssim ruta Lleida - Barcelona. El cel tot blau comença a ennuvol·lar-se en el fons, amb grossos núvols de color negrós, tot formant una ampla veta foscosa que avança cada cop més de pressa. Al davant d'aquesta foscúria, a semblança d'una companyia d'exèrcit d'avantguarda, van retombant uns petits núvols de color blanc —que contrasten amb la foscor del fons—, anunciant amb una remor sorollosa que el primer encontre de la batalla és el més perillós. I, veritablement, té tota la raó. Doncs aquests petits núvols blancs que retomben a l'avantguarda de la tempesta, normalment són portadors de la fatídica **pedra glaçada**, que tants i tants estralls ocasiona en els nostres productes agraris.

Bé, la tempesta ha començat! (Barrera ha parlat). —Ja la tenim damunt nostre! (Rovira Tarazona replica a Barrera). És la gran batalla entre els elements naturals desencadenats i la força controlable dels homes. (Tots els grups polítics, sense excepció, participen mitjançant

la dialèctica agressiva en la batalla.) Mentrestant, en la tempesta climatològica, el camp per la lluita està preparat. Els canons de l'artilleria apunten a la capçalera de la tempesta, on els petits i perillosos núvols blancs portadors de la nefasta **pedra** han de ser abatuts pels coets explosius i llurs ones acústiques, per tal de desfer-los-hi la formació. Aquesta acció contratempesta, és practicada amb resultats força positius, des de què cal protegir les plantacions de fruiters. Però, la tempesta està formada, i ha de descarregar d'una forma o d'una altra en el lloc que sigui.

D'aquesta manera, amb el soroll anticipat dels coets explosius apuntant contra la capçalera de la tempesta, comença la batalla barrejant-se amb el soroll dels trons naturals. En el principi, el vent capdavanter és quasibé huracanat. La llum clara del ple dia s'enfosqueix com si tinguéssim la tardor anticipada. La foscor, és il·luminada intermitentment amb les ziga-zaga dels brillants llampecs que travessen de banda a banda el cel. Alguns d'aquells capdavanters núvols blancs s'han salvat de la desfeta tot deixant caure la seva mortífera càrrega en forma d'aigua glaçada, **la pedra**, formant uns filaments rectilinis que es despengen des del cel arrasant tot el que toquen. Vent, fosc, trons i llampecs, grosses gotes d'aigua i l'olor característica en tocar l'aigua freda la terra calenta, són el preludi del que se'ns apropa. Aigua a **bots i barrals**, cau d'una forma incontrolable damunt la terra. Les teulades i llurs canaleres, no donen l'abast a engolir-la. Les tapes de ferro de les clavegueres, salten disparades per la pressió de l'aigua que no poden engolir. Els camps de terra plana, s'han convertit en grans llacs. Les sèquies es des-

borden. Estem immersos en el punt àlgid de la tempesta! Sembla com si el dia s'hagués convertit en fosca nit. Aquesta sensació impressiona. Més trons, més llampecs, més aigua, més vent, més fosc. Fan com si les forces del mal descarreguessin tota la seva ràbia contra nosaltres. Mes ..., ja amaina la tempesta. La llum, tot retornant va adquirint el seu to natural. L'aigua, el vent, els trons i els llampecs, van minvant la seva ràbia. El sol treu el cap victoriós, per tal d'il·luminar-nos. Però ara ho fa amb una llum més neta, més blanca, més brillant, com si l'aigua que ha caigut hagués rentat i purificat la turbulenta atmosfera. I, per a cloure la tempesta, surt resplendent l'arc de Sant Martí amb una clau de set colors, dibuixant una mitja circumferència com a senyal de pau, en el cel.

En haver passat la tempesta, cadascú contempla el que ha succeït en la seva persona i en la seva propietat. Uns, n'han sortit afavorits. Uns altres perjudicats. I uns pocs, no han sofert quasibé res. Cadascú troba quelcom, d'acord amb les seves circumstàncies.

La tempesta política catalana d'aquest setembre, també ha passat. Les paraules punyents de Barrera, sembla ser que han estat dispersades. I, els diversos grups polítics que s'alinearen en la formació de la tempesta, han descarregat llurs aigües. Cadascú —a l'igual que en la tempesta climatològica—, podrà fer el balanç del que ha succeït en les seves persones i les seves propietats polítiques.

Malauradament, l'experiència dins del camp polític no és mai prou complerta, i tots els grups roman- dran a l'aguait per tal d'aprofitar el proper incident que

desencadeni la nova tempesta, per tal de poder aconseguir el millorament de llurs posicions.

Així, doncs, podem afirmar que la tempesta setembrera d'enguany, de moment, ha amainat. I espero, pel bé de tothom, que sempre les tempestes siguin superables.

27 de setembre de 1981

21.— L'«ABC» I LES COSES DE CATALUNYA

Era la tarda del dia 17 d'aquest mes d'octubre, quan a l'espera d'agafar el tren «*Talgo*», que cobreix la distància Madrid - Lleida amb el temps de cinc hores i mitja, vaig començar a llegir el madrileny diari ABC del dia.

Durant el viatjar d'aquest tren ràpid i modern, penso: llàstima que no n'hi hagi més de trens com aquest, cobrint el trajecte Madrid - Barcelona - Madrid. Car, ens estalviariem moltes hores de carretera amb auto, en gran manera els que per circumstàncies de distància no podem usar els aeroports amb facilitat.

Tot sentint el suau soroll trepitjadís pel damunt del camí de ferro, vaig passant els fulls de l'ABC, fent la primera parada d'atenció en la pàgina 3 en l'article «*Comunicación y Palabras Claras*», per Lorenzo López Sancho. L'esmentat article fa referència al text d'una lletra enviada, a ell, pel secretari general de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, Lluís Prenafeta i Garrusta, on hi havia traslladat el discurs —segons diu improvisat— del President de la Generalitat Jordi Pujol, que donà en el Palau, el passat dia 12 d'octubre, festa de la Hispanitat. L'article és tocat amb rigorosa cautela, tot procurant dir el que pensen la majoria dels espanyols que viuen fora de Catalunya, respec-

te a la polèmica oberta a rel de la divergència d'opinions per la celebració festiva del dotze d'octubre a Catalunya. Usa l'expressió de què «*no solament és necessari que la muller del Cèsar sigui virtuosa, sinó que ho sembli*». I remarca que les semblances són sempre importants, sobretot dins del món de la política. Comenta que les paraules Espanya i espanyol, sonen amb escassetesa i amb certa reticència en boca del President de la Generalitat de Catalunya. Tot dient que és un home que mesura les paraules amb prudència, però que és evident la manca de calor posada en elles al pronunciar-les. Diu tot seguit que cal tenir en compte la gran quantitat de persones d'altres regions espanyoles que viuen a Catalunya, i als molts catalans de soca-arrel, que sense deixar de ser catalans no renuncien a ser també espanyols. I continua dient que el món va cap un camí de la unitat, i de cap de les maneres cap al de la fragmentació. A més de molts altres comentaris, acaba dient el senyor Prenafeta, que desitjaria que la comunicació que hi pugués haver entre ells, sigui feta mitjançant l'ús de paraules clares.

En acabar de llegir aquest article, em dono compte que de certa manera hi estic un poc vinculat. Car, la meva senzilla ploma ha intentat dir moltes vegades la manca de sinceritat per part dels governants actuals de la Generalitat de Catalunya, en gran manera per l'ús continuat del doble llenguatge. El dir, amb timidesa, paraules com Espanya i espanyols. I en gran manera, la forma tan poc ètica en què enganyen —conscientment o inconscientment—, a les persones que habiten a Catalunya —o sigui a tots els catalans—, al no descobrir amb honradesa els seus pensaments.

Bressat pel suau trepitjar del tren, continua el viatge. Giro el full del diari i arribo a la pàgina 4, veient l'afinada i qualificada ploma d'Emilio Romero signant l'article «*El golpe de timón*». Caram! Sí que estan pendents de les nostres coses?, penso. Doncs aquesta frase tots sabem que pertany al nostre ex-president Josep Tarradellas, i que fou dita ja fa molt de temps. Emilio Romero, fa una semblança entre «*cop de timó*», «*cop d'estat*» i «*pronunciament*». Diferenciant-ho amb encert i subtileza, tal com ell sol fer-ho. Comentà la facultat del nostre veterà polític català, en olorar la flaire dels vents difícils i ciclònics que venen al nostre encontre. I acaba dient que el millor és qualsevol cosa, abans d'una dolenta situació aturada.

En la pàgina 8 l'ABC fa un breu comentari de l'enfrontament entre les candidatures «oficialista» i «renovadora» de Centristes de Catalunya - UCD, per tal d'elegir els compromissaris provincials de Barcelona que assistiran al Congrés del Partit Centrista que tindrà lloc a Lleida a les darreries del pròxim mes de gener. Com a militant que sóc —com sabeu—, de Centristes de Catalunya - UCD, no estic pas gens d'acord amb el títol «d'enfrontament», car, el que senzillament passa, és el més natural del món. Doncs és el moviment pre-electoral intern d'un partit polític, que és i se sent democràtic, i que vol continuar sent-ho.

En l'ABC es continua parlant de notícies de Catalunya. En la pàgina 24, es comenta que la Cambra de Comerç de Barcelona, diu: «*que hi ha falses llistes de productes alimentaris tòxics*». I en la pàgina 28, parla de l'atorgació del Premi Planeta 1981 al novel·lista Cristóbal Zaragoza. Tot seguit, en altres pàgines co-

menta alguna altra notícia de Catalunya, menys important.

En acabar d'escriure aquest article sobre les opinions donades pel noticiari madrileny envers les coses de casa nostra, sento pel micròfon una veu femenina anunciant l'arribada del «*Talgo*» a l'estació de Lleida. Per tant, em preparo per a devallar del tren. En passar per entremig de les persones que continuen el viatge direcció Barcelona, vaig escoltant els comentaris que fan, observant que la majoria els fan en llengua castellana. El que m'ajuda —després d'una breu reflexió— a entendre millor el perquè de l'extensió i el contingut dels comentaris dedicats a Catalunya en l'ABC.

18 d'octubre de 1981

TERCERA PART

POLÍTICA INTERNACIONAL

Un moment de
la signatura d'exemplars
de «Sentiment Català»,
després de la seva
presentació en
la Biblioteca de Catalunya
a Barcelona.

Durant el viatge d'estudi
i recerca als Estats Units
de Nord-Amèrica,
contemplant un típic
vaixell en el riu Mississipi
en la ciutat
de Nova Orleans.
Any 1974.

22.— ATEMPTAT A REAGAN

Dilluns passat, dia 30 de març, a primeres hores del matí, em trobava en la sala de l'aeroport de Barcelona, «*pont aeri, Barcelona - Madrid*». Fent temps, anava llegint els comentaris periodístics de casa nostra respecte al conflicte constitucional de les Diputacions, a la recent llum verda donada al Congrés per a la Llei d'Harmonització de les Autonomies i als darrers comentaris envers el bilingüisme a Catalunya. Així, doncs, vaig pensar, aquesta setmana ja sé sobre què escriuré. Intentaré de desenrotllar aquests temes, que crec que són prou interessants per a tothom.

Després de fer la tasca del dia, retorno a la tarda a Barcelona, i agafo tot seguit l'auto per arribar al vespre a casa meua. Per l'aparell de televisió veig que surt «*Avance informativo*». Malament, penso. Car no he vist mai una notícia bona donada anticipadament. Encara guardava dins meu la imatge televisiva del passat 23 - F. La locutora diu tot seguit: «*El president dels Estats Units de Nord-Amèrica, Reagan, ha sofert un atemptat, del qual de moment ha sortit amb vida*». Una imatge val més que mil paraules. I la imatge passa una vegada i una altra, gràcies al vídeo, el fet filmat amb tota realitat. Els mitjans de comunicació i informació són una vegada més, els paladins de l'expressió lliure dins el

món actual. En aquest moment, passa pel meu pensament que també, un vesprè del dia 22 de novembre de 1963, vaig rebre la notícia que m'impressionà moltíssim de l'atemptat que costà la vida al jove president nord-americà John Kennedy.

«*Un mal gros treu el més petit*». Imaginem-nos per un moment, que tenim una punxa clavada en un dit de la mà i que hi sentim un fort dolor. Però de sobte, ens cau una pesada pedra, d'uns vint quilos, damunt del dit gros del peu. Aquest nou dolor sobtat, molt més sentit que l'anterior, anul·la totalment el dolor de la punxa que tenim clavada en el dit de la mà. Però, posats a imaginar, imaginem-nos quelcom més encara. Imaginem-nos que en el mateix moment una espasa invisible, però d'efectes veritables, ens talla d'un cop uns dels braços en rodó. Evidentment la pèrdua d'una de les nostres extremitats i el consegüent vessament de sang, ens causarà una tal impressió, que ens oblidarem totalment del mal del dit gros del peu, i per descomptat, no cal parlar-ne, del petit dolor de la punxa del dit de la mà.

D'aquesta manera se m'han anat esborrant els nostres problemes casolans, amb el pensament envaït per l'intent del frustrat magnicidi del president Reagan i la tasca que desenvolupa la jove i potent nació nord-americana.

Ja sé que algú pot pensar: ¿Qué tenen a veure els fets i els problemes nord-americans, envers nosaltres? Doncs sí, hi tenen a veure i molt. Car ells són la salvaguarda en reserva, moral i física, del món anomenat lliure, al qual nosaltres pertanyem.

— ¿Què hauria passat a l'Europa Aliada i al món lliure, de no ser per l'ajut nord-americà, durant la primera conflagració mundial de 1914 - 1918?

— I en la Segona Guerra Mundial, el 1939 - 1945, on també hagueren d'intervenir?

— I què diem del Pla Marshall?

D'acord que han tingut molts problemes que sembla que no han sabut solucionar pas massa bé. Com són: la guerra de Corea, el conflicte del Canal de Suez, el d'Hongria, el del Líban, la partició d'Alemanya i de Berlín, Cuba, la guerra de Viet - nam, Pèrsia, etc. Però una cosa no podem pas negar-los. Que quan l'Europa lliure ha estat en perill —i potser pensant que *«quan vegis la barba del veí afaitar,...»*—, li han prestat el seu ajut mitjançant vides humanes, tancs i mantega.

Sortosament, el president Reagan sembla estar fora de perill. Havent donat prova de la seva gran capacitat de recuperació física i de la seva capacitat d'executiu. Potser, per un moment, han passat per la seva ment imatges de la joventut, filmant *«westerns»*, on havia estat tantes vegades abatut pels trets dels revòlvers. Si-gui com sigui, ha demostrat estar preparat àdhuc per a aquests actes vils. Desitjo sincerament que la sort l'acompanyi per molts anys.

El món sempre ha estat plagat d'actes violents i de magnicidis. Sembla com si, en un moment donat, totes les mínimes forces del mal campessin lliurement sobre les majoritàries forces del bé. Tanmateix, aquests són els moments que posen a prova la capacitat de reacció de la humanitat, perquè mitjançant l'experiència, el saber, i el seny, pugui caminar endavant pel camí de la vida.

5 d'abril de 1981

23.— L'ENTRADA A L'OTAN

El somni ideal d'una Europa unida, fa molt de temps que començà a pregonar-se. Grans escriptors, pensadors i filòsofs, com Dante, Rousseau, Victor Hugo, Leibniz, Kant i altres, han deixat testimoni, en les seves obres, de l'interès que posaren en el tema de la unitat d'Europa.

Per diverses circumstàncies, on potser el nostre caràcter han tingut bastant que veure, Espanya s'ha mantingut normalment en una posició d'aïllament —com si realment una línia divisòria ens fos marcada pels Pirineus—, envers les accions conjuntes de la majoria de la resta dels països europeus. Analitzant aquest fet, hom creu, que segurament arranca del ja llunyà temps de les croades, allà en el segle XIè, on, de les vuit que se n'efectuaren, no s'hi participà en cap. L'excusa fou que ja teníem prou feina amb la nostra Guerra de Croada, en la Reconquesta de la nostra terra contra els sarraïns.

Aquest fet ens privà d'un contacte amb gentes de diferent manera de ser i de pensar. Gents amb unes altres llengües i cultures diferenciades a les nostres. Així ha anat transcorrent el temps, i hem arribat al segle XXè, on el món ha sofert les més grans flagel·lacions

mitjançant dues guerres mundials, en les quals nosaltres, seguint la nostra habitual trajectòria, no hi havem participat d'una forma obligada. I dic obligada, perquè de voluntaris espanyols sí que n'hi anaren a lluitar. En la primera Guerra Mundial; a favor de la causa Aliada. I en la Segona; a favor de la causa de l'Eix. Aquest és un fet que remarca que el nostre poble té plena consciència dels problemes de l'altra banda del Pirineu, i que els nostres sentiments estan oberts envers els pobles germans.

El món, ha tingut, té i tindrà molts problemes de convivència ciutadana, degut a nombroses causes, que no fa el cas enumerar-les. Però, els homes sens dubte som els únics capaços de solucionar-los, no solament amb voluntat, sinó amb obligació intransferible.

En finalitzar la Segona Guerra Mundial l'any 1945, el món ha quedat dividit en dos grans blocs d'influència econòmica diferenciada; l'un dins l'economia capitalista, recolzada pels Estats Units de Nord-Amèrica (EE.UU.) i, l'altre, dins una economia socialista, recolzada per la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (U.R.S.S.).

El bloc capitalista, té com a objectiu primordial la defensa de les llibertats personals de tothom. I, dins dels organismes que crea per la defensa aferrisada de llur ideal, hi ha l'OTAN.

El bloc socialista, té, també com a objectiu primordial, la defensa de la igualtat de tothom, encara que sigui a costa de la manca de les llibertats personals. Crea també organismes, havent-n'hi un de paral·lel a l'OTAN, anomenat PACTE DE VARSÒVIA.

Recordant aquell temps de la segona post-guerra mundial, em ve a la memòria la primera vegada que sentí el nom de la NATO. I, dic NATO, perquè així anomenàvem a l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord, potser per ser un nom més anglo-saxò. Ara, d'acord amb les nostres llengües espanyoles l'anomenem l'OTAN.

L'OTAN, nasqué a la llum pública amb plena vida jurídica internacional, el dia 4 d'abril de 1949. Es reuniren els representants dels governs dels Estats Units de Nord-Amèrica, de la Gran Bretanya, de França, del Canadà, de Bèlgica, d'Holanda, de Luxemburg, d'Itàlia, de Dinamarca, d'Islàndia, de Noruega i de Portugal, sota els objectius d'adhesió mútua als principis de la democràcia i la llei, per tal de fomentar l'estabilitat i el benestar dins de l'àmbit atlàntic i ajuntar llurs esforços per una defensa col·lectiva.

Els espanyols, durant molt de temps hemestat avorats de la marxa econòmica i política, del conjunt dels pobles que composen l'Europa. Les inquietuds i els anhels d'un poble modern, dirigit per un govern a la seva mesura, ens porta cap aquell camí d'un vell somni dels nostres avantpassats. Aquell vell ideari d'una Europa gran i unida. La forma de govern elegida per nosaltres de què gaudim, ens permet d'una forma legal escollir els nostres destins, mitjançant l'ús de la democràcia parlamentària.

Alguns partits polítics, d'oposició a l'actual govern, estan llençant una campanya anti-ingrés OTAN, parlant de referèndum i, de recollida de signatures. Sembla que no saben —cosa anormal en bons polítics

que són—, que tenim un Congrés per a debatre legalment aquest assumpte i que solament a ell pertany el fer-ho.

L'únic que fan aquests partits és sembrar jull, per tal d'inculcar la imatge del risc total, en el cas d'una futura conflagració bèl·lica. Dissortadament si això succeís —esperem que no sigui—, no crec pas de cap de les maneres que ningú se'n pugués salvar de la cremada. Perquè, hem de reconèixer, que el món cada dia es fa més petit, les distàncies no existeixen, l'armament és cada cop més potent i destructiu, on els homes quedem reduïts a la més pura impotència, davant dels monstres que nosaltres mateixos hem i anem creant.

També s'ha dit que fóra molt paradoxal en el cas d'entrar a l'OTAN, per a nosaltres que sempre reivindicuem amb ple dret el Penyal de Gibraltar, tenir de defensar-lo per la causa anglesa. Totes aquestes frases, són purament demagògia política, doncs, si alguna d'aquestes circumstàncies es donessin, malament rai per a tothom, perquè podem estar completament segurs, que tindriem tantes preocupacions per a salvar la nostra personal pell, que no ens quedaria gens de temps per a poder preocupar-nos de res més.

— Entrem a l'OTAN? — No hi entrem? Que sigui el que decideixin els homes responsables de les nostres institucions constitucionals.

6 de setembre de 1981

24.— LA VIOLENTA MORT D'UN HOME PER LA PAU: ANWAR AL - SADAT

6 d'octubre de l'any 1973. La guerra del «*Yom Kippur*» esclatà amb tota la seva força en la conflictiva i rabiosa zona de l'Orient Mitjà, enfrontant-se la majoria dels estats àrabs amb el petit estat d'Israel.

6 d'octubre de 1981. A semblança d'aquell altre 6 d'octubre, esclatà amb tota la seva força la malèvola maldat contra un home que ha fet possible l'entesa entre àrabs i israelians, durant aquests difícils moments de tensions imprevisibles que hem passat.

Un escamot suïcida compost de sis militars egipcis, aprofitant una parada militar, sembrà el terror i la mort entre els espectadors d'honor que la contemplaven des d'una tribuna principal. Parada militar commemorativa de la guerra del «*Yom Kippur*», on Anwar al-Sadat president de la República Àrab Unida, caigué ferit de mort, de peu, desafiador i ple de coratge, demostrant l'amor i la fe que en el seu estimat poble tenia.

— ¿Serà que el tòrrid sol que cau implacablement damunt la sorra dels extensos deserts, escalfa la ment de la gent d'aquelles terres?

— ¿Serà la forta incidència que té l'extremat i heterogeni caràcter religiós, que impera en les diverses poblacions allí inserides?

— ¿Serà què l'Orient Mitjà ha marcat, i continuarà fent-ho, el destí del món occidental?

— ¿Serà que el poble d'Israel, tantes i tantes vegades castigat, no podrà viure jamai en pau?

Sigui com sigui, el cert és que les tensions mundials s'aviven d'una manera terratrèmola, en esdevenir-se en aquella zona algun fet que porti com a fons caire violent.

Viure en l'Orient Mitjà, és comunicar-se normalment amb la mort d'una forma violenta. Des de la Pèrsia al Sudan, i des dels estats banyats per les aigües del mar d'Aràbia fins els banyats per les de la mar Mediterrània, els violents trets ressonen constantment sense parar.

Anwar al-Sadat, era un home d'intel·ligència reconeguda i un bon assimilador de les lliçons que la vida li ensenyà. Home de fortes arrels nacionalistes, participà juntament amb el seu antecessor Nasser en la junta militar que forçà l'abdicació del rei Faruk, l'any 1952. Continuà col·laborant amb Nasser, essent elegit després de la mort del president, primer magnatari de la República Àrab Unida (RAU).

Durant el seu manament, Israel fou el seu malson constant, fins que comprengué que la pau era molt millor que la guerra, pel desenvolupament del seu país.

El petit estat d'Israel, nasqué d'un empelt dins les antigues terres dels seus orígens, com a conseqüència de

la decisió de L'ONU després de la Segona Guerra Mundial. Així, doncs, es decidí per l'esmentat organisme el dia 29 de novembre de 1947 el poder realitzar el vell i desitjat somni dels dissortats jueus, del retorn a la terra de promissió, car tenien tot el necessari per tal de construir un poble, menys el territori per implantar l'estat material.

Els enfrontaments —des del dia 14 de maig de 1948—, data de la proclamació de l'estat independent d'Israel, estat no reconegut pels estats àrabs, han estat constants des d'un principi. Quatre guerres marquen la tibantor entre àrabs i israelians: la de l'any 1948, la del 1956, la guerra dels «*Sis dies*» de l'any 1967 i la guerra del «*Yom Kippur*» de l'any 1973. Aquestes quatre conflagracions bèl·liques han estat sempre resoltes a favor de la causa d'Israel. Després d'aquests fets, el president egipci Sadat, canvià radicalment llur posició bel·licosa per la de la diplomàcia. El seu objectiu fou la pau entre els pobles. En seguretat que la pau, per ell desitjada, no s'esqueia pas massa bé entre els sectors més radicals egipcis.

Cal parlar d'un aliat que el president Sadat sempre ha tingut, però que romangué adormit i oblidat durant molt de temps. Aquest gran i fidel aliat, fou descobert a partir del fracàs de la darrera guerra per part dels àrabs. Aquest gran aliat és el petroli. Una font d'energia vital, que bull dins les entranyes de les seves terres de tal forma i amb tanta força, que condiciona al poderós món industrialitzat occidental, fent tremolar les seves estructures sòcio - econòmiques.

— ¿Què passarà ara en el conflictiu Orient Mitjà? Les dues poderoses potències mundials, la URSS i els EE. UU., estan a l'aguait. El món roman inquiet ...

Descansi en pau, en l'antiga terra dels Ramsès i de les Piràmides que s'enfilen cap el cel, aquest digne hereu dels seus avantpassats, l'egipci MUHAMMAD ANWAR AL-SADAT premi Nobel de la Pau.

11 d'octubre de 1981

QUARTA PART
SOCIOLOGIA

aquest poques coses bones aconseguiríem», l'Anton Cañellas finalitzà amb aquestes paraules:

«Amic Font, el vostre llibre ens presenta un testimoniatge admirable. Està escrit amb el cor, meditat amb intel·ligència, i ofert amb generositat. Gràcies per aquest testimoniatge. Gràcies per recordar-nos, una vegada més, que val la pena estimar i treballar per la nostra terra. I gràcies per demostrargràficament que Catalunya desperta en els seus fills, avui com des de fa molts segles, un amor inexhaustible. Gràcies, sobre tot, per haver-nos ofert aquest "Sentiment Català".»

Article dedicat
a Josep Font,
publicat al
butlletí informatiu
de Centristes
de Catalunya
CC-UCD.

PRESENTACIO DE «SENTIMENT CATALÀ»

En actes celebrats a Lleida i Barcelona ha estat presentat el llibre «Sentiment Català», del que és autor el centrista lleidatà Josep Font i Huguet. Aquesta obra, amb pròleg de Manuel de Sàrraga, és a la vegada un estudi del catalanisme, de la Història de Catalunya i de les arrels del nostre poble, això com un recull de les vivències de l'autor.

L'acte de presentació del llibre celebrat a Lleida l'encarregat de fer-ho va ésser l'ex-president de la Generalitat, honorable Josep Tarradellas. «L'obra m'ha impressionat; no m'ho pensaba pas», va dir.

A Barcelona, i en el meravellós marc de la Biblioteca de Catalunya, la presentació del llibre va comptar amb la presència del president de Centristes.

Durant el decurs de les seves paraules introductòries Anton Cañellas explicà que:

«Als qui coneixem a Josep Font no ens ha vingut de nou aquest cant vivencial a Catalunya. Tampoc ha de sorprendre ningú el que Josep Font militi activament en un partit com Centristes de Catalunya. Més encara, el "Sentiment Català" que ell hi proclama és un tret definidor del nostre Partit des de la seva constitució, al desembre del 1979.» «No és gens sorprenent, en conseqüència, que un centrista de Catalunya dongui a la llum pública un autèntic manifest català. Un manifest al qual s'afirma, per exemple, que «la llengua és el tresor més preuat que guarda un poble».

Després de referir-se als records que la lectura del llibre despertaven a tots els bons catalans i de parlar de l'importància del sentiment, «perquè sense

Josep Font i Huguet,
en la seva biblioteca.

25.— VAGA DE SERVEIS COMUNITARIS

Arribant a l'esplanada davantera de l'aeroport de Barcelona, els meus ulls s'han esglaiat en contemplar una cua inacabable d'auto-taxis a l'espera de viatgers. El primer que faig en entrar a la sala de l'aeroport és adquirir un exemplar del diari, pel qual m'assabento de la vaga de transports municipals de l'Ajuntament de Barcelona. Així, doncs, aprofitant l'espera per a agafar el vol amb destí a París, començo a escriure aquest article respecte al tan debatut fet de la vaga.

La vaga és un dret guanyat amb molta suor, i moltes vegades àdhuc amb sang, pel proletariat. Aquest fet avui dia no té altre objectiu que les reivindicacions pecuniàries, car l'aspecte de les condicions de vida humanitària està vençunt des de molt de temps. Aquest és un fet acceptable, diguem que està dins les regles del joc del món democràtic. Però cal fer-nos unes reflexions, per tal d'examinar la situació actual envers aquest fet tan generalitzat de la vaga.

En primer lloc, el moment econòmic del nostre país no permet fer massa temptatives per cap d'ambdues parts implicades respecte a llurs reivindicacions. Perquè, si en aquesta època estem immersos en un món de tants canvis estructurals, amb unes possibles solu-

cions tan poc diagnosticables, segurament és conseqüència d'uns factors acumulats per primera vegada dins el món occidental, com són: la depressió, la inflació i l'atur. Factors que tots barrejats fan que la nova situació social futura sigui una incògnita. I provoquen d'aquesta manera una molt cautelosa actuació.

Les pressions entre la patronal i la part obrera sempre han estat més o menys tibants. Això és inevitable, car forma part de l'estructura del món econòmicament lliure. Però, sens dubte, una nova situació s'ha produït durant aquests darrers anys en el nostre país per part de les reivindicacions obreres, perquè són molt fortes entre les que donen serveis a la pròpia comunitat. I s'esdevé la paradoxal circumstància que la societat mateixa crea unes necessitats que requereixen uns serveis, i els encarregats d'aquests serveis reiteren constantment noves reivindicacions per prestar-los.

Per exemple, sempre ens queixem del malgastament d'energia per l'ús i l'abús dels autos particulars, que omplen de gom a gom les carreteres i els carrers de les ciutats, d'una forma que es fan intransitables. L'auto ha arribat a ser un objecte de tot servei; per a anar al treball, per a anar a comprar, per a dur els nens a l'escola, per a sortir d'esbarjo, per a anar de vacances, etc., etc. Sembla, doncs, que raonant una miqueta i fent ús del nostre bon seny, seria molt millor usar transports comunitaris, i d'aquesta manera estalviaríem energia, per una banda, i, per l'altra, esforç personal. Sí, això seria donar un pas endavant. Però perdríem part de la nostra llibertat d'acció autonòmica, car, en un moment donat podríem perdre els serveis comunita-

ris, tal com es pot veure aquests dies en el municipi de Barcelona. I ¿qui ens diu que un cop solucionat el problema de la vaga, no se n'estigui covant un altre? Com, per exemple, que els dies festius no ens vulguin donar servei. Pel que es veu, encara que no sigui el millor, si que és convenient de continuar envaint les carreteres i els carrers d'autos, gastant les nostres energies i el nostre temps, en defensa dels nostres drets.

Des de l'aeroport d'Orly retorno cap a Barcelona i comprovo que, després de tres dies, la vaga de transports municipals no s'ha solucionat i m'envaeix el pensament un article que llegia ahir en el diari «*Le Monde*» assegut en la cadira d'un cafè del parisenc Boulevard des Capuccines, i que feia referència a la propietat privada. En l'esmentat article hi havia una dita de Jean Jacques Rousseau, dient que la propietat privada era «*le plus sacré de tous les droits des citoyens*». Així doncs penso en la vaga dels transports municipals de Barcelona. En els bens d'equipament de l'esmentat servei i en els homes que els fan anar. I que aquests bens són propietat de tots els contribuents. I que els homes encarregats de llur servei, són pagats per la comunitat. I sento ferida la propietat privada, encara que sigui comunitària, car la propietat, tal com l'article que parla de Rousseau diu, és un dret. **EL MÉS SAGRAT DE TOTS ELS DRETS DELS CIUTADANS.**

15 de març de 1981

26.— LES VACANCES: UN FACTOR SOCIAL

Acabem d'arribar al mes d'agost tots plens d'il·lusió i vida, a semblança del clima que ens envolta. La llum clara, neta i brillant del sol de la canícula ens fa buscar l'ombra fresquívola. La suau i fresca «*marinada*» és esperada a la tardor perquè ens venti generosa tot refrescant-nos després d'un dia calorós.

Aquest paisatge que acabo de descriure en iniciar l'article d'avui, és per a recordar-nos dels dies ja passats, no molt llunyans, i de la forma en què vivíem la gent d'aquesta Plana d'Urgell. Em refereixo en aquells dies estàtics i quiets, on la gent romaniem fixos en el lloc de treball, car les vacances en forma de traslladaments no existien. Em refereixo en aquests dies assolellats del mes d'agost, quan el sol cau damunt les nostres planes d'una forma implacable, convertint la terra en una veritable torradora. Però avui les circumstàncies han canviat bastant, per no dir molt, i normalment tot-hom espera amb obligada ansietat el moment d'agafar-se a les desitjades «*vacances*» per girar en rodó el marc de la seva convivència i la seva activitat quotidiana.

Evidentment el nostre país té una característica única. Els nous costums costen d'arribar-hi. Arriben tard, però arriben. I en arribar, els assolim amb totes les nostres forces, potser per allò que el tan esperat és

molt més desitjat. I ara ens hem aferrat a les «vacances». Un nou factor social que canvia radicalment la nostra manera de ser durant un temps determinat.

Antigament el fet vacacional era un privilegi de classes minoritàries. Ara, és l'obligació quasi forçada de tota la societat, emparada sota la denominació de consum. Tota una travessa de factors coincideixen en fer necessàries les vacances; tant sota l'aspecte econòmic com sota l'aspecte psíquic-físic de les persones.

L'aspecte econòmic, més o menys tots el sabem, car necessitem consumir al màxim de la nostra capacitat si volem aconseguir produir els suficients productes per què ens donin la feina per mantenir i augmentar la capacitat laboral. Convertint-se d'aquesta manera en un cercle viciós, que va teixint una xarxa que ens envolta d'una forma espectacular.

L'aspecte psíquic-físic, és el més important i el més complex, perquè ens deslliura durant un breu període de temps de la monotonia que normalment té el nostre cos, i ens allibera el pensament de l'obligació fixa en què el tenim acostumat.

El que vol dir la paraula «vacances» és descansar, reposar, no solament el cos sinó també l'esperit. En aquests moments de plena eufòria consumista, s'hi ha barrejat un nou factor que es diu «turisme», i d'aquella idea del descans n'ha quedat l'ús que cadascú en vulgui fer, car la vida actual es viu d'una manera tan heterogènia, que els gustos o les necessitats de cada persona poden estar totalment diferenciats per diverses causes, com poden ser: la seva activitat, els seus gustos, els seus costums, les seves obligacions envers els altres, la seva

salut, la seva edat, les seves disponibilitats econòmiques, les seves conveniències i el seu temps a disposar.

Aquests primers dies d'agost, les carreteres s'han omplert de gom a gom de gent viatjant amb autos sobreeixits de paqueteria. Les grans ciutats es buiden quasibé per complert, i els pobles no es queden pas endarrera. És un moviment de transvasament constant durant el període d'estiu. Les costes bullicioses banyades per les aigües de la mar, tenen un fort atractiu per a les persones aimants de l'ambient sorollós i actual. Les tranquil·les i frondoses valls de les muntanyes, són visitades pels aimants de la natura i de la tranquil·litat. I poblets perduts dins les contrades més insòlites, s'omplen de gent que desitgen l'ambient tan genuí de què gaudeixen. Tothom pot trobar el que cerca, si sap escollir amb temps i calma.

Durant les vacances, les cares de la gent reflecteixen una alegria sana, perquè podem fer quelcom que no és pas massa usual. Podem fer del temps, durant un breu període, el que vulguem amb plena llibertat. Llibertat que anem perdent a poc a poc, sense adonar-nos-en, dins un món pregonat de llibertats. Llibertats que ens encadenen a unes obligacions socials cada cop més accentuades, on acabem d'incorporar les vacances obligades.

Tanmateix, no oblidem l'objectiu primordial de les vacances. Que és el descans del cos i de l'esperit, per a reprendre la tasca —que inexorablement ens espera,— amb veritable alegria i fe de futur.

2 d'agost de 1981

AUME BARNOLA PRESENTA EL LLIBRE «SENTIMENT CATALÀ», de Josep Font i Huguet

(Del nostre corresponçal, Leonardo SANTACANA).

El diumenge, i a la Sala de Lectura de la Biblioteca Popular de Cervera, el diputat

Jaume Barnola, presentació del llibre i ser «Sentiment Català» n'es autor guet, nascut 1936, formatre nosaltres no s'adquirir el coneixement incansable estudis dental preses i (De nostra Redacció.) — El i pel queix president de la Generalitat, català Josep Tarradellas, acompanyat per la seva esposa Antònia Macià, es trobava ahir en nostra ciutat per a realitzar la presentació del llibre «SENTIMENT CATALÀ» de Josep Font i Huguet.

Quan II i de Felip V i la Guerra de Successió que ens valgué s'edificà aquí la Universitat pensada pel Rei per a determinades finalitats que després no s'acompliren exactament.

dicais, segons l'autor, para que ell estima que són col·lectius tots els que viuen i treballen a Catalunya i tota la gent dels altres països de Catalunya i de fills de catalans establerts arreu del món, i així un mateix san-

TARRADELLAS EN LLEIDA

Presentó el llibre «Sentiment Català»

- «JO NO SOC DE CAP PARTIT NI FAIG POLITICA».
- «CATALUNYA TE DIFICULTATS, PERO NO VA ENRERA».

randio las partes y realizando un repaso ameno y a fondo de la historia de Catalunya en todos sus aspectos

medios informativos una rueda de prensa en la cual fueron tratados temas de candente actualidad social y política.

Entre otros temas se habló del problema de las transferencias que deben realizarse —según el propio Josep Tarradellas—, pisando en firme pero sin prisas aventuradas. Dijo no estar de acuerdo con la concepción de «Paisos Catalans»; en lo referente al tema de las Diputaciones afirmó estar en contra de éstas, pero que eso no significaba estar en contra de todo y echarlo todo por la borda. Habló de las dificultades de Catalunya en la actual situación y animó a todos a seguir avanzando. Finalmente Tarradellas manifestó su profundo amor hacia Catalunya a la que ha servido y servirá, sin hacer política: «...jo no soc de cap partit ni faig política».

JOSEP FONT I HUGUET
Autor de «Sentiment Català»

Hoy, presentación del libro «Sentiment Català» en Artesa de Segre

(De nuestro correspondiente.) -- Según información telefónica de nuestro correspondiente en Artesa de Segre, hoy, domingo a las 12 de mediodía tendrá lugar en dicha localidad la presentación del libro «Sentiment Català», de Josep Font i Huguet, en el Salón de Actos de la Biblioteca Municipal. La introducción al acto estará a cargo del diputado al Parlamento de Catalunya, Manuel Ferrer i Profitós, y la presentación al acto la hará el diputado centrista leridano, Jaume Barnola.

accedir a aquest

27.— CONSCIÈNCIA CIUTADANA

Evidentment, la consciència ciutadana d'un país és vinculada al conjunt dels factors que marquen el palpit vital del poble. Uns d'aquests factors més importants, són: el polític, l'econòmic i el social. El polític, mitjançant la vida parlamentària, debat avantprojectes de lleis, lleis sobre el divorci, l'OTAN, l'harmonització, etc., essent veritablement important per tal d'aconseguir la voluntat de la majoria del poble. El factor econòmic, podríem dir que està deslligat i lligat al polític, lluitant amb totes les seves forces contra l'atur, la inflació i la depressió, en benefici del màxim de benestar econòmic possible. I el factor social, que busca sense parar la igualtat de tots els ciutadans, respectant els drets de cadascú.

Estem doncs submergits dins d'un món sembrat de coses, com diria Ortega i Gasset. De coses multiformes, complexes i ericades de conflictes. No sent res d'estranyar que el poble estigui un poc desencisat davant l'espectacle que tenim en aquest moment.

Tanmateix, puc afirmar que la gent senzilla —que és la que forma la majoria del poble—, és conscient dels problemes que tenim, i intenta per tots els mitjans al seu abast entendre el que passa al seu voltant, per tal

de poder contribuir amb llur comprensió a trobar la millor solució als problemes d'avui. I dic que puc afirmar, perquè he pogut palpar aquesta impressió durant el viatge que vaig fer la passada setmana a la capital de l'Estat, tot parlant amb la gent que treballa tots els dies pel sosteniment de llur família.

Per tal d'acomplir les tasques prefixades que hom s'imposa durant una jornada de ciutat, és impossible realitzar-les normalment utilitzant el propi cotxe. En primer lloc, per la manca absoluta d'espai per aparcar-lo. Segonament, per l'excés de moviment viari que obstaculitza el trànsit rodat. I darrerament, per tal de no alterar més del que ja estan els nostres maltractats nervis. Així, doncs, si vaig sobrat de temps i si la ruta s'hi escau, utilitzo mitjans comunitaris (metro, bus, etc.). I si no tinc temps, i si les rutes no s'hi escauen, utilitzo el **taxi**, que a més d'acomplir l'objectiu de traslladar-me, em serveix per anar xerrant amb el sofert taxista, que normalment és persona que li agrada el fer-ho. No perquè sí, sinó amb fonament de causa prou provada pel contacte quotidià que té amb la gent.

En agafar el primer taxi del dia, el comentari —després de donar-nos el «*bon dia*»—, com és normal fou el parlar del temps. Si fa vent, si fa calor, si plourà, ... Tot seguit parlà del trànsit i de l'impossible que s'està posant el poder circular. Seguidament —comentà el taxista—, que ara en la tardor tenen més feina, però que els hi és impossible poder-la desenvolupar a conseqüència dels taponaments. Com és de suposar, també parlà de la crisi comentant-me que durant la setmana té dos dies de festa, per tal de què tots els seus companys de professió puguin treballar.

Després d'efectuar la visita que tenia programada, vaig agafar un altre taxi. Durant la cursa, el taxista comentava que fóra interessant l'ampliació de la xarxa de transports comunitaris, fins uns punts determinats on hi hagués unes terminals extra-radi, per tal de poder deixar-hi els autos la gent que venen a la ciutat, per d'aquesta manera descongestionar-la. En el mateix moment de fer aquests comentaris, passàrem pel davall d'un gran cartell on s'atacava l'afer de l'oli tòxic. Això féu canviar en rodó el tema, tot entrant de ple en el problema alimentari. El taxista, comentà que la gent està molt i molt preocupada per la situació alimentària, cercant productes de qualitat garantida. Però, el que més m'impressionà dels seus comentaris, fou el dir que aquest assumpte provoca més atur a causa del tancament d'empreses totalment innocents, però inserides en els sectors afectats. Pel qual paguen justos per pecadors.

En usar els serveis del darrer taxi de la jornada, recordo que després de dir: «*bona tarda*», i de donar-li l'adreça, el taxista molt atent em convidà a fumar. Amablement li vaig contestar que feia dos mesos que intentava no fer-ho. Per resposta, el taxista tot pitjant el seu cigar recent encés contra el cendrer apagant-lo, digué que això, és el que tindria de fer ell. Com de normal, el llarg de la carrera sortí el tema de la crisi, comentant-me el malament que anava el món i la poca conscienciació ciutadana que hi havia. Per tal de demostrar-m'ho, comentà un fet que li havia succeït recentment, tot diguent: «*Trobant-me pel matí en un bar, vaig veure com un noi jove demanava un entrepà de pernil al cambrer. El cambrer li pregunta. — I per beu-*

re? — El noi respongué. — Un got d'aigua. En acabar-se de menjar l'entrepà i en ser l'hora de pagar, el noi digué que no tenia ni cinc cèntims, però que si calia estava disposat a fregar plats». El taxista continuà contant-me, que en sentir aquest comentari i mirant amb compassió al noi, li digué: «Noi, què te'n menjaries un altre d'entrepà? Al que el noi contestà.— Prou que me'l menjaria!» Tot seguit li féu portar i demanà el compte. El cambrer presentà al taxista el compte dels dos entrepans. El bonadós taxista, em comentà: «— Quina cara la del cambrer? Doncs el que calia era cobrar-li solament un entrepà i l'altre que el pagués la casa. La gent —continuà dient-me—, solament pensa amb ella, i no té en compte que un dia donat per la circumstància que sigui, tothom es pot trobar en la crítica situació d'aquell noi, i no agradaria pas massa a ningú que no se'l socorregués».

He de reconèixer que m'han donat una bona lliçó de convivència ciutadana, aquests homes que donen servei a tothom amb el seu taxi. Afirmant, d'aquesta manera, que el món no està tan malament com es diu, a la vista del comportament ciutadà. I com podem observar, no és cert que un solament pensa amb ell. I que no és cert que la qüestió és que un vagi bé i que els demés s'arreglin. Doncs, aquests són els comentaris no reflexius, però els reals, són els de comprensió envers els problemes dels altres senzillament amb plena consciència ciutadana, a la vista dels exemples anteriorment esmentats.

4 d'octubre de 1981

QUINTA PART

HISTÒRIA

**Josep Font i Huguet, contemplant l'obra de A. Rovira i Virgili,
«Història de Catalunya», en el seu estudi.**

**Amb el Senador Manuel Ferrer i el Diputat Jaume Barnola,
donant una conferència sobre la Història de Catalunya.**

28.— «LA VOLTA AL MÓN EN 80 MINUTS»

De la nau Victòria, l'any 1522, a l'aeronau Colúmbia,
l'any 1981

Cada poble té el seu moment i la seva circumstància. Nosaltres els catalans, en temps de la Confederació Catalano - Aragonesa, tinguérem el nostre moment i la nostra circumstància i ens ensenyorírem de la mar durant els segles XIII i XIV. Els nostres vaixells navegaven per tota la mar Mediterrània, les costes de l'Àfrica atlàntica i les de l'Europa occidental, i instal·laren Consolats a totes les ciutats importants conegudes d'aquell temps. Els nostres productes, la nostra cultura i el nostre sentit mercantilista, tingueren una època de màxima esplendor. Quines foren les causes i els perquè del nostre davallament? Hi ha molts i diversos factors, i l'acumulació és tan gran que són pràcticament innombrables. Els més importants crec que són: A partir del segle XV, la fatídica guerra contra Joan II, que ajuntada amb la fam i la pesta, i en conseqüència amb la mort, va fer que es trobessin «*Els quatre cavallers de l'Apocalipsi*» cavalcant totalment desbocats i arrasant la nostra terra.

A partir d'aquest moment, ens convertim en purs espectadors dels esdeveniments del món, i no partici-

pant col·lectivament en cap fet transcendental succeït des de llavors. Per exemple, en el descobriment del Nou Món, portat a terme per Castella, no hi intervinguèrem per a res, tot i essent el Rei Catòlic el nostre Comte - Rei. Quins foren els motius? Foren molts i molt discutibles, però sigui com sigui, haguèrem de quedar deixats de banda i col·lectivament no hi participàrem en res.

Com tots recordem, la primera volta al nostre planeta Terra donada per l'home, fou realitzada sota el regnat de Carles I. L'expedició sortí del port del Sanlúcar el dia 20 de setembre de 1519 composta per cinc naus: la Trinitat, la Sant Antoni, la Concepció, la Victòria i la Santiago, comandada pel portuguès Ferran de Magallanes. Aquesta aventura, més ben dit, aquesta odissea, és el fet més remarcable d'aquella època, després del descobriment del Nou Món per Colom. Primerament Magallanes hagué de buscar el pas que comunicava amb el Gran Océa, descobert per Vasco Núñez de Balboa l'any 1513. Per a aconseguir aquest objectiu, primerament perdé la nau Santiago, tot seguit hagué de controlar nombrosos motins, i finalment tingué la deserció de la nau Sant Antoni, que retornà a Espanya. Tanmateix, com que a dins d'aquells homes bullia l'esperit de l'aventura, no hi havia res que els pogués deturar i, una volta descobert el pas de l'estret que porta el seu nom, s'endinsaren dins el Gran Océa amb les tres naus. Aquella mar no tenia fi, però com que és tan calmosa la batejaren amb el nom d'Océa Pacífic. Gràcies a aquest factor, amb seguretat que després de tantes penalitats pogueren arribar a bon terme. La tràgica travessia per dins d'aquell gran mar provocà tanta fam i tantes malalties que àdhuc poder menjar-se una mala

rata era un banquet que costava els seus bons diners. Les diferents narracions d'aquesta llarga travessia foren tan horroritzants, i durant molt de temps imposaren tal pànic, que els futurs homes d'aventura s'ho pensaven molt i bé abans d'endinsar-se en aquella mar. Finalment arribaren a les Illes Marianes i, en l'Illa de Mactan, el valerós Magallanes trobà la mort en desigual i aferrissada lluita amb els nadius. Després de nombroses peripècies abandonaren la nau Concepció per manca de tripulació. També la nau Trinitat fou abandonada a causa d'una imparable via d'aigua. I per acabar aquesta odissea, el dia 6 de setembre de 1522, arribaren amb l'única nau, la Victòria, sota el comandament del basc Juan Sebastián Elcano al port de Sanlúcar amb solament 18 homes dels 237 que iniciaren l'expedició.

Han passat 458 anys des de llavors, i els dies continuen essent de 24 hores i les hores de 60 minuts, i els minuts de 60 segons, però el món ha ben canviat. Ara estem immersos dins l'època de la tècnica i la programació. Els valerosos avantpassats nostres, que tardaren a donar la primera volta a la Terra uns 1.100 dies, que traduïts a minuts són 1.584.000, quedarien paralitzats en comprovar com l'aeronau Colúmbia cobreix l'objectiu de donar una volta a la Terra en el mínim temps de 80 minuts, o sigui, unes 20.000 vegades més ràpid que ells, sense passar fam ni penalitats i amb una tècnica totalment sofisticada.

Així veiem com la més jove de les nacions occidentals ha pres la iniciativa mitjançant la tecnologia i la total integració dels seus habitants, habitants formats per immigrants de tots els pobles d'arreu del món, que han

fet dels Estats Units de Nord-Amèrica la seva jove i nova pàtria.

Desitjaria que nosaltres els catalans obríssim les nostres possibles fronteres imaginàries i també els nostres cors, perquè d'aquesta manera i des d'aquest punt d'Espanya, irradiéssim la nostra realitat amb tanta o més força com la d'aquells temps gloriosos i recordats dels nostres Consolats de l'Edat Mitjana.

19 d'abril de 1981

29.— EL PENYAL DE GIBRALTAR

Succeí en temps de la Guerra de Successió espanyola. L'aliança entre Anglaterra, Holanda, Portugal i la Casa d'Àustria defensà la causa de l'Arxiduc Carles en contra de Felip V. Nosaltres, els catalans, juntament amb els regnes de València i Aragó, també lluitàrem en defensa de l'arxiduc Carles. Amb lletres sagnants, quedaren escrits dins la nostra història catalana aquells fets tràgics, que finalitzaren el dia 11 de setembre de 1714. Tots els sabem i els recordem, car canvià el curs de la nostra història, el de la dinastia regnant d'Espanya, i entre altres coses també canvià de mans el penyal de Gibraltar.

Retrocedint en el temps, ens trobem en el dia 27 de maig de 1704, quan l'estol aliat en defensa a la causa de l'arxiduc Carles d'Àustria, manat pel príncep Darmstadt, arribà al davant del port de la ciutat de Barcelona per intentar moure l'ànim popular al seu favor. En no aconseguir-ho, tingué de retirar-se. Llavors, l'estol tot retornant cap a les aigües atlàntiques, anava mirant on podia donar un cop militar, i amb mà certera i fàcil s'apoderà del penyal de Gibraltar, el dia 30 d'agost de 1704. L'almirall anglès Rooke, encara que lluitava per la causa de l'arxiduc Carles d'Àustria prengué possessió del penyal en nom d'Anglaterra. Per la Pau d'Utrecht de l'any 1713 es ratificà a Anglaterra la seva legal

possessió, renunciant Espanya als seus drets en virtut del Tractat de Sevilla de l'any 1729. Havent romàs des de llavors el penyal de Gibraltar en mans de l'Imperi Britànic.

Cal remarcar l'aspecte militar de què ha gaudit el Penyal al llarg de la història. Ja en temps de fenicis i grecs, s'hi aposentava una de les dues columnes d'Hèrcules, per a marcar el límit de la navegació. Els romans hi fundaren una ciutat. Els àrabs hi desembarcaren els anys 710 i 711, en iniciar la invasió de la península Ibèrica. L'any 1302, el rei de Castella Ferran II el conquerí. L'any 1333 caigué en mans dels marroquins. L'any 1410, el conquerí el rei àrab de Granada. En temps d'Enric IV, fou reconquerit pel Marquès de Medina Sidònia. L'any 1540, va ésser saquejat pel pirata i almirall turc Barbarrossa. I l'any 1704, pels motius ja esmentat del retorn de l'estol de la causa de l'arxiduc Carles en la Guerra de Successió, se n'apoderaren els anglesos.

Per part d'Espanya sempre s'han reiterat els intents d'aconseguir recuperar el penyal. Àdhuc moltes vegades mitjançant la força armada. Darrerament ha semblat ésser la millor forma reivindicativa la via diplomàtica. Però malgrat tots els esforços, els anglesos sempre han sortit amb la seva, no fent pas massa cas a les nostres accions.

Hem de tenir en compte que el caràcter anglo - saxò és molt especial. Ells viuen en gran manera immersos en els records d'aquell Imperi Colonial, ja desaparegut, no resignant-se a admetre la realitat. La nostàlgia els manté dins un món especialment fet per ells i a

la seva mesura. Totes les vegades que he estat a les Illes Britàniques i he conviscut amb ells, he palpat en l'aire un quelcom que els diferencia d'una forma peculiar de la resta de la gent del món. Ells circulen per l'esquerra; mesuren amb lliures; amiden amb pulgades; són metòdics i freds amb grau superior i grisos com el temps. Però el que potser molts no haveu vist o notat és com i de quina manera mimen els billets paper - moneda. Doncs sí, en els barris populars més aviat baixos, es pot comprovar l'ansietat del cobrador en el moment d'obtenir l'import d'un producte o un servei, en agafar el paper - moneda. Primerament se'l miren, i agafant-lo pels costats amb les puntes dels dits de les dues mans, fent-li un estira i arronsa el fan sonar, llançant a l'aire un so característic. Podríem dir, en analitzar aquest detall, que aprofiten els sentits màxims de satisfacció. El de mirar-los. El de tocar-los. I el de sentir-los o escoltar-los. ¿Com podem esperar que aquest tipus de gent tan especial deixin l'ús del penyal de Gibraltar, si sens dubte és per a ells el símbol de la seva grandesa?

Aquests dies el penyal de Gibraltar és el centre d'un incident diplomàtic entre Espanya i Anglaterra. La causa és la decisió del nostre rei, Joan Carles I, de no assistir al casament del Príncep Carles i lady Diana, per l'anunciada visita a Gibraltar en el seu viatge de nocces. Prova evident del fet que el nostre rei Joan Carles no accepta de cap de les maneres l'acte de demostració de sobirania per part de la Gran Bretanya sobre el penyal de Gibraltar.

26 de juliol de 1981

Conferència sobre la Història de Catalunya, donada per Josep Font en la Biblioteca de Catalunya de Barcelona.

Admirant el Monument Nacional «Mausoleo de Ramon Folch de Cardona» existent a Bellpuig, (la més important obra d'art del renaixement italià a Espanya), acompanyant al President Adolfo Suárez i al President Anton Cañellas.

30.— EL 12 D'OCTUBRE A CATALUNYA, DESPRÉS DE 489 ANYS.

Sí, avui fa exactament 489 anys que un 12 d'octubre l'expedició manada per Cristòfor Colom, composta per tres caravel·les: «*La Santa María*», «*La Pinta*» i «*La Niña*», amb una tripulació de 120 homes, després d'una odissea plena del més gran incògnit de la nostra història, al llarg dels inacabables dies que anaren des del 7 d'agost de l'any 1492 —data de la sortida del port de Palos—, al dia 12 d'octubre del mateix any —data de l'arribada a la illa de Sant Salvador— canvià l'estructura del món fins llavors conegut. Sí, d'aquesta manera el que feia seixanta-nou dies de navegació, fou descobert el Nou Món. Més ben dit, aplicant terminologia més moderna i actual, diriem que fou el dia del retrobament de dues cultures.

Eren aquells, els temps del regnat dels Reis Catòlics, Isabel de Castella i Ferran d'Aragó. L'esmentada expedició fou portada a terme sota el patrocini de la Corona de Castella, pel qual totes les qüestions legals respecte al domini, control i governament dels nous territoris, pertanyeren a Castella.

Des de què arribà la nova del descobriment del Nou Món aquí a Catalunya, nosaltres els catalans fórem totalment incrèduls a les possibilitats d'aconseguir

quelcom positiu en llurs territoris, tot considerant que no era pas obra apropiada per nosaltres. En seguretat tal cosa, fou decidida degut al nostre caràcter pràctic en extrem, o potser per la nostra impossibilitat de dur a terme una acció al nostre abast.

Molts historiadors han dit que els catalans en un principi no hi participàrem. Tal cosa no és pas certa. Doncs, cal remarcar que Colom disposà d'una bona part dels diners de les despeses de l'expedició, d'un préstec dels Santàngel de València. I també cal dir, que en el segon viatge de Colom a les Índies que salpà del port de Cadis el dia 25 de setembre de l'any 1493, i que arribà en l'illa de La Espanyola el dia 22 de novembre del mateix any, expedició formada per tres grans vaixells i catorze caravel·les, amb una dotació d'un miler i mig de persones, hi havia com a representant capdavanter de l'Església, el català Bernat Boïl, que fou secretari de Ferran el Catòlic, diplomàtic i frare del Monestir de Montserrat. Podent considerar-se, que fou el primer missioner del Nou Món.

S'ha parlat molt de l'aïllament dels catalans envers aquest afer. Però segons el meu senzill parer, crec que el que passà fou, que Castella tenia el moment i la circumstància idònia per a dur a terme amb plena eficàcia, aquella gran empresa. Castella, en aquells moments estava poblada per uns 8.000.000 d'habitants. I nosaltres a Catalunya en teníem uns 300.000. Castella, tenia una bona agricultura i una indústria tèxtil ben desenvolupada. Castella, tenia gent d'armes disposada a emprendre aventures del risc que fos. Tenia una gran necessitat d'expansionar-se, i trobà en llur empresa la post de salvament per tal de poder fer-ho. Catalunya,

tal com hem vist, al contrari de Castella tenia pocs habitants. Catalunya, tenia grans posicions que cuidar en la Mar Mediterrània. I en gran mesura tenia el realisme que ens caracteritza no permetent-nos el tenir somnis envers uns fets quasibé mitològics que arribaven d'unes terres molt llunyanes, d'on s'explicaven unes històries fantàstiques, però d'on no es podia palpar cap realitat positiva.

Diuen que la història sempre es repeteix, semblant que veritablement és cert. Car, avui la Catalunya d'aquest any 1981, la Catalunya autònoma de què sortosament gaudim, sembla que torna a girar-se d'esquena —per circumstàncies que el nostre actual govern autonòmic deu saber—, al reconeixement d'una realitat evident. Essent aquest un fet molt més preocupant que aquell que s'inicià al principi de l'Edat Moderna; car, ara tenim davant nostre una sèrie de proves reals i palpables, que aquelles incògnites pretèrites siguin ara presents realitats. Ara 6 milions d'habitants de Catalunya, no col·laborem en la «*Festa de la Hispanitat*» que celebren els 300 milions d'habitants de parla hispana que hi ha escampats arreu del món, i als quals —diguem el que diguem—, hi estem vinculats.

Estic veritablement preocupat —i no puc callar-m'ho—, en observar el comportament del nostre govern de la Generalitat.

— ¿És que durant el llarg dels segles, hem perdut la capacitat d'entendre les coses, per tal de conèixer als demés?

— ¿És que no hem après a conèixer-nos ni a nosaltres mateixos?

— ¿És que no representa res de res, per a Catalunya la «*Festa de la raça*», el «*Dotze d'octubre*», la «*Festa de la Hispanitat*», i si m'apureu una mica més «*La Festa del Pilar*», en memòria als nostres antics i actuals lligams envers l'Espanya?

Em sembla, que no portem pas de cap de les maneres el camí adequat per la concòrdia de tots els ciutadans. I crec que cal cercar-lo!

12 d'octubre de 1981

SISENA PART
ECONOMIA

**En el seu estudi,
preparant un assaig
socio-econòmic
de propera publicació.**

**Sota el gratacel
de la Cinquena Avinguda
de Nova York,
Rockefeller Center.**

31.— L'U DE MAIG, UNA DATA DE REFLEXIÓ

Aquesta data es commemora a tot el món, com a reivindicació dels drets de les persones de condició obrera. Sens cap mena de dubte, si recordem les condicions passades en què es trobava el sector obrer, allà als segles XVIII i XIX, en plena revolució industrial, i pensem en les imatges d'aquelles fàbriques sense cap condició higiènica, atapeïdes d'obrers treballant 12 o 14 hores per jornada, obrers compostats per homes, dones i nens, que deixaven en el treball la salut i la vida, l'avançada que durant el temps transcorregut hem obtingut envers les condicions humanes i les retribucions pecuniàries de la classe obrera es pot considerar molt acceptable.

Aquí en la nostra Nació, a partir de l'aprovació de la Constitució del 1978 per la unanimitat del poble espanyol, la nova regulació laboral empara el dret a la vaga i la llibertat de sindicació, després de molts anys de privació d'aquests drets. Però factors nous i de difícil solució han entrat dins el món de l'economia lliure de la nostra àrea occidental.

Quins són aquests factors?

Sota el meu punt de vista d'home pràctic, intentaré desenvolupar-los breument.

1er. Explosió demogràfica. Estem vivint un moment de creixement no vist mai fins ara sobre la capa de la terra. Hem passat de 1.000 milions d'habitants, l'any 1850, als 4.000 milions d'avui. Aquesta explosió demogràfica ha estat deguda a l'alt nivell de descobriments científics, com són les vacunes, la cura higiènica, la millora dietètica, etc., etc., que d'una banda han donat possibilitats als nadons per a sobreviure, i de l'altra banda han allargat la vida dels adults.

2on.— La societat de consum: Es promou i s'incita al consumisme des de tots els angles possibles. Havent arribat un moment que tots els diners que una persona pugui guanyar, mitjançant el seu treball, troben tot seguit el punt de destí. L'alimentació, el vestir i l'habitatge, que durant tota la història de la humanitat han estat els tres factors més importants, han passat de cop i volta a segon terme, guanyats per l'impuls de la societat de consum, que posa a l'abast de tothom les meravelles tecnològiques i la forma d'emprar un nou espai de temps, que anomenem oci. Això sí, sota l'imperi del tan desitjat diner, per tal d'aconseguir el màxim d'objectius possibles. I el curiós del cas és que no podem deixar de gastar diners, car l'efecte fóra tan negatiu, que els mals encara s'agreuarien més, en forma de més crisi i més d'atur.

3er. Energia cara: Tot el desenvolupament occidental està sota la influència de l'energia i tots sabem, i en som conscients, que els països productors d'energia s'ho fan valer d'una forma molt gelosa. Tanmateix, aquest fet no ens hauria de venir de nou, car sabem que el petroli té una fi més o menys propera. Així doncs, ens urgeix, per a readaptar les nostres necessitats ener-

gètiques, de servir-nos d'unes altres fonts d'energia, com és la nuclear, la solar, l'eòlica, etc.

4art.— Progressió quasi geomètrica dels costos:
Els costos de producció pugen, provocant una inflació constant. Però hi ha un cost que mereix una atenció especial, perquè és un dels que més incideixen, i el més difícil d'harmonitzar. Aquest cost, és el de la mà d'obra. Estic completament d'acord en el fet que les persones de classe obrera ho tenen molt difícil si volen adquirir tots els objectes i serveis que la societat de consum els posa davant, car, tal com he dit abans, hom pot gastar tots els diners de què disposa, sigui la quantitat que sigui.

Avui, mitjançant els sindicats horitzontals i el dret a la vaga, les persones obreres poden reivindicar el que consideren just, dins un suport legal. Però s'esdevé que, de persones obreres, considerant persona obrera tota persona que no treballa per a ella mateixa, solament n'hi ha d'una classe. La única diferenciació rau en per a qui treballa. Pot treballar per a:

- a).— L'administració o els serveis públics.
- b).— Empreses paraestats.
- c).— Empreses multinacionals.
- d).— Empreses privades.

En reivindicar constantment, com per descomptat és el seu deure, d'entre els grups esmentats, els grups a) i b), és possible que trobin acceptada més o menys la seva demanda. D'igual manera pot succeir en el cas del grup c). Però, sens dubte, trobaran molta més resistència els del grup d), perquè és el més desemparat i pres-

sionat, des de tots els costats. Donant-se la paradoxal circumstància que és el grup que més mà d'obra assoleix. A la vista d'aquesta breu anàlisi, és obvi que, en pressionar-lo, l'atur vagi en augment.

5è.— Pèrdua de la il·lusió de l'empresari: Els economistes clàssics diuen que sense il·lusió l'empresari no pot anar endavant. I també diuen que la il·lusió retorna tot seguit quan l'empresari veu alguna possibilitat, encara que sigui futura, de fer beneficis. Perquè tinguem en compte, i no ho dubtem, que el primer objectiu d'un empresari és fer-ne.

En conseqüència, l'empresari perd la il·lusió per manca de beneficis. I per què no en fa, de beneficis? Jo pregunto. En gran manera, perquè no pot resistir les pressions que cauen damunt d'ell, sota les formes fiscals, la carestia del capital —en el supòsit de tenir crèdits, o haver-ne de donar—, la inflació constant dins d'una depressió continuada, la improductivitat laboral, l'augment del cost de la mà d'obra, etc., amèn d'algun altre factor.

6è.— L'atur: Aquest fet és la conseqüència dels cinc punts abans esmentats. Havent parlat solament de cinc, considerant que són els més significatius, car es podria parlar de molts més. Actualment estem a la ratlla de 2 milions d'aturats. I si en aquest moment incorporem en aquesta xifra les persones que tenen ganes de treballar i que no han pogut mai aconseguir un lloc, a més de la joventut que cada any arriba a l'edat de poder fer-ho, ens trobarem que la xifra d'aturats s'incrementarà d'una forma alarmant. Hem de tenir en compte que el problema de l'atur, no és pas un problema sola-

ment del nostre país, car tots els països de l'àrea occidental el tenen tan agreujat o més encara.

He dit, en començar l'article, que la data d'avui, u de maig, mereix una seriosa reflexió, car el que estem passant és una forta malaltia, i calen totes les forces vives de la Nació, per a fer entre tots una bona anàlisi, un bon pronòstic, un bon diagnòstic per a poder aplicar la terapèutica apropiada, per a guarir-nos d'aquest mal que ens afligeix. Amb seguretat que la tasca que ens espera serà dura i difícil, i que haurem de fer algun sacrifici en benefici de tots. Però l'objectiu crec que s'ho val, si volem salvar-nos d'aquest terratrèmol socio-econòmic que tenim damunt nostre.

3 de maig de 1981

Fent l'obertura de la IV^{ena} Convenció M. FONT RIUS,
l'any 1971 a Bellpuig.

Josep Font i Huguet fent la presentació del President Suárez,
al President de la Llotja Avícola de Bellpuig, Josep Guasch,
durant la visita que efectuà el President del Govern
a l'esmentat centre, l'any 1980.

32.— ELS HOMES DE LA PETITA I MITJANA EMPRESA.

La crisi no és pas un factor nou. Car ella, sempre ha existit d'una forma intermitent, i ha arribat a formar part d'una manera totalment normalitzada de les regles de joc del lliure mercat. Econòmicament parlant, si analitzem els períodes d'eufòria o de crisi, podem adonar-nos que l'agulla de la balança tan prompte es decanta cap a un costat com cap a un altre. Però si queda immobilitzada massa temps en un mateix costat, pot provocar un desequilibri econòmic greu i fa que el període sigui anomenat d'una forma específica. Ara estem dins un moment d'immobilització de l'agulla de la balança, en un costat crític que es diu CRISI. Durant aquests períodes la majoria de la societat es ressent en llur economia d'una manera considerable, i una de les classes socials més resentides són els homes que pertanyen a la tasca i el desenvolupament de la Petita i Mitjana Empresa.

En una economia de lliure mercat, cal destacar la importància d'aquest grup, per ser ell el màxim creador de riquesa, mitjançant la seva entrega entusiasta i vocacional en els sectors de la producció, del consum i dels serveis. Matisant un poc més, es pot considerar inclosa dins l'esmentat grup a tota persona que treballa pel seu compte amb el risc que comporta aquesta acció, la

qual, sens cap mena de dubte està dirigida a aconseguir beneficis. Perquè no hem d'oblidar que sense beneficis no es pot generar riquesa, ni il·lusió. I que sense il·lusió tampoc no es pot generar persones amb vocació creadora per a nodrir el món de la iniciativa privada.

Considerant immersos dins aquest camp de la iniciativa privada empresarial a tota persona que treballa pel seu compte, des de l'agricultor, el botiguer, el comerciant, el petit industrial, el professional, etc., hem de tenir en consideració i valorar la seva importància, perquè sens dubte són els màxims creadors de feina laboral i en conseqüència el motor impulsor de l'economia, en fer que la majoria de la societat pugui viure en el marc adequat necessari escollit per ella.

La tasca desenvolupada per les persones amb vocació creativa i amb risc, crec que té de ser divulgada perquè tothom sigui sabedor del seu esforç, per a posar-la en el lloc que li pertoca. Ella és la persona que es caracteritza pel seu treball sense horari laboral reglamentat, car totes les hores del dia estan incloses en el seu horari. Ella, és normalment la primera a arribar al lloc de treball per organitzar-lo. La que, assentada al davant de la taula tot dinant, va pensant en la solució al problema que té per resoldre. La que, en anar a dormir a la nit, va pensant en la tasca de demà. En una paraula, la que està connectada sempre amb la seva feina, perquè ella és tan necessària per a la seva vida i el seu èxit, com ho és l'oxígen per a respirar i viure.

Sembla ser que en aquest període de crisi aguda, aquest grup de persones han estat i són el blanc de trets malignes, mitjançant comentaris d'alguns sectors. És acusat de no voler invertir, d'obstruir, d'egoïsme,

etc., i ningú no sembla voler veure i reconèixer que el dret a decidir és un dret sagrat de cadascú en un món de llibertat. Evidentment l'empresari de la Petita i Mitjana Empresa ha perdut la il·lusió, i busca i no troba el camí de la sortida de la crisi. Mentrestant, les vocacions empresarials van minvant, però el que sí conserva és la intel·ligència clara, i en no trobar la compensació esperada pot anar-se decantant cap a altres objectius socials, que depenguin de la pròpia estructura de la societat, procurant d'aquesta manera deslliurar-se del penós càstic de tenir de «*bombar aigua dia i nit, per no ofegarse*». Frase dita, per primera vegada, l'anv 1879 pel gran sociòleg nord-americà Henry George, en la seva obra **Progress and puverty (Progrès i misèria)**, en referir-se als lligams socials i injustos d'un sector oprimat.

Demano a la societat tota, que cal conscienciar-se de la importància que tenen els homes de la Petita i Mitjana Empresa i del que representen dins l'economia d'un mercat lliure, prestant-los-hi l'ajut i la comprensió que es mereixen, car, en ser tan nombrosos, i en haver-los-hi imposat la penosa tasca de bombar dia i nit, podria donar-se el cas que arribessin a parar de bombar per grat o per força, i ens ofeguéssim tots de cop.

19 de juliol de 1981

SETENA PART
AGRICULTURA

Mirant l'aigua
del Canal d'Urgell,
en el seu pas per
Bellpuig.
Aigua que fa possible
la realitat agrícola
de les nostres
comarques.

Josep Font i Huguet,
en el despatx
de direcció
d'una empresa
agropecuària.

33.— COOPERACIÓ ENTRE ELS HOMES DEL CAMP

En aquestes darreries de maig, els nostres camps ofereixen l'espectacle més meravellós de l'any. Els sembrats tots verdejant es bressen sota el compàs suau del vent. Els arbres estant tots cofois de portar damunt la preuada càrrega del fruit venider. I per tot arreu flors dels més diversos colors, i ocells de tota classe, ens alegren la vista i l'oïda. Aquest espectacle tan meravellós alguna vegada és un poc enganyós, car el fruit esperat i desitjat, d'acord amb una dita popular, diu: «*No es pot dir blat, fins que és al sac i ben lligat*».

Sens dubtar ni un sol moment, podem assegurar que la terra és generosa en grau extrem. Però la gent que es dedica a cuidar-la i a conrear-la, perquè amb la seva suor pugui treure els fruits, sembla ser la ventafocs dels sectors socials del país. Qualsevol sector sembla tenir millors perspectives econòmiques que la soferta gent de la pagesia.

— És realment així?

— Quines són les circumstàncies?

— ¿Trobarem entre tots la solució per a millorar les condicions de la nostra gent del camp?

Un dels problemes més greus i que alguna altra vegada he comentat, és la despoblació del camp. Però el que potser no he dit mai és el perquè d'aquest fet, o almenys el perquè d'un dels factors que més hi ha incidit. Doncs sí, jo crec que un dels problemes més agreujants, és la manca d'interès, per part de molta gent gran de la nostra terra, d'inculcar l'amor al treball envers els nostres camps. Ens trobem d'aquesta manera, que es trenca la continuïtat en les futures generacions. Més ben dit, no tenim suficient cura en l'inici vocacional en la pagesia, sobretot en el moment tan delicat d'escollir la professió durant la joventut.

Qui és que de jove no ha sentit frases com aquestes?:

— Nen no siguis **tonto** i, quan arribis a gran, no facis pas de pagès.

— Els pagesos sempre anem de cap per terra.

— La terra fa molt de fang.

— A les capitals es viu millor. Allí hi ha de tot.

Etcètera, etcètera.

Estic convençut que aquest rosari de frases eren dites amb tota la bona intenció d'afavorir els futurs homes, considerant que havien de fer-ho i que era la seva obligació. No els ho recrimino, no, el que vull dir és que sota aquest ambient, el conscient i el sot-conscient de l'infant queda fortament afectat envers les seves decisions futures.

En la breu exposició que he fet fins ara, no he volgut pas dir, que la gent de la ciutat hagin de retornar al

camp, però sí que estic convençut que la despoblació del camp es deturarà d'una forma considerable.

Jo crec que ha arribat l'hora de retrobar-nos nosaltres mateixos, i m'incloc a mi mateix, com a co-neixedor que sóc dels vostres problemes, com si fos un més de vosaltres, per saber defensar d'una forma corat-josa la nostra forma de vida, per treure'ns del damunt aquest segell que sembla que ens vulguin fer portar la resta de les capes socials que componen la societat. Aquest és l'objectiu que hem de portar a terme, no so-lament com a obligació, sinó com a agraïment a la terra generosa que ens dóna tan desinteressadament la vida.

És obvi que la forma de vida moderna ens obliga a disposar d'uns ingressos econòmics que ens permetin de viure en condicions acceptables. Cosa per a la qual, crec jo, disposem de mitjans més nombrosos que mai, i hem de mirar d'usar-los amb totes les nostres energies. Però no solament hem de saber usar aquests mitjans, sinó que hem de saber fer treballar la nostra testa, d'u-na forma com mai fins ara hem fet. Crec sincerament que guanyarem la batalla del camp, si aconseguim co-operar en la defensa dels nostres productes mitjançant unions de caràcter socio - econòmic. Recordo que ara fa uns vint anys vaig fer un viatge d'estudi per Dina-marca, i vaig quedar meravellat de l'alt grau d'eficàcia en les agrupacions cooperativistes dels pagesos dane-sos. No solament dominaven les cooperatives de pro-ducció, sinó que dominaven les de consum i les de ser-veis. Treballant d'una forma i amb una estructura iguals que l'empresa privada, competint amb veritable harmonia l'un sistema i l'altre. Llavors vaig pensar que el model de societat danès s'adaptaria bastant bé en el

nostre, perquè nosaltres, a semblança d'ells, hem de valer-nos de l'agricultura i de la ramaderia com a complement indispensable, si volem tirar el nostre país endavant. Malgrat tots els esforços, fins ara hem tingut una forta trava. La diferència de nivell cultural que ens separava. Car avui, any 1981, la cosa ha canviat en rodó, i estic completament segur que el nivell cultural dels nostres homes està a l'altura de qualsevol dels homes d'aquella Dinamarca de l'any 1960.

Espero tot il·lusionat que la cooperació entre els homes del camp doni el fruit desitjat per tots nosaltres.

30 de maig de 1981

34.— CANTS A L'OLIVERA. (I) L'ESPERANÇA.

L'olivera és un arbre, diria jo, quasibé mitològic. A l'entorn del seu tronc vell i arrugat, i sota l'ombra del seu fullatge sempre viu, han succeït fets veritablement transcendents.

Aquests dies reconec que estic una mica cansat de dir, escriure i repetir una i altra volta, mitjançant la meua paraula i la meua humil i senzilla ploma, tot el que es pot dir i escriure per a deturar l'escalada terrorista que **campeja lliurement** arreu del món. Una vegada més **aquests fets malèvols** i roïns es reiteren atemptant àdhuc sobre la persona més representativa de l'Església catòlica, Joan Pau II, a qui desitjo, de tot cor, tota classe de ventures.

Espero que el seny torni a ensenyorir-se de la ment de la humanitat i miro tot esperançant cap al cel, per tal de poder veure el colom portador del brot de tendra olivera, a semblança del que veié Noè en finalitzar el Diluvi Universal, en minvar les aigües damunt la terra.

Voler saber els perquès de les coses, és un dels fets més lògics de què gaudim els homes. I em pregunto. ¿Per què el colom de l'Arca de Noè, trià un brot d'olivera d'entre mig de tots els arbres que hi havia damunt de la capa de la terra? Segurament que el trià per ser

l'olivera l'arbre que té més condicions i lligams envers la raça humana occidental. Ella guarda sens dubte, sota el seu aspecte de vella, mil·lenària i plena d'experiència, la ciència que la fa docta, en l'esperança, en la pau, en la fe i en la laboriositat. Els seus orígens són tan vells que es perden dins la foscuria de la nit dels temps. Durant tota la mitologia grega, hi és present, àdhuc en els orígens del centre indiscutible de la civilització hel·lènica, la ciutat d'Atenes. Es diu que, trobant-se en circumstàncies ben renyides Minerva i Neptú, per a decidir qui dels dos posaria el nom a la ciutat, es tingué que reunir el poble en magna assemblea, acordant que imposaria la seva voluntat el qui fes l'invent més útil per la humanitat. Neptú donà un cop de trident enfuriat contra una roca, i aparegué el cavall, però Minerva clavà la llança a la terra, i sorgí l'olivera, aconseguint la victòria.

A la vista dels coneixements que tenim del passat, podem donar com a fet verídic, que els orígens de l'olivera vénen de les terres que banyen les aigües de la mar Mediterrània oriental. I prenent com a exemple Sòcrates, que visqué i predicà amb la seva retòrica en aquelles terres d'oliveres, procuraré no esbarrar-me massa en desenvolupar els diversos aspectes d'aquest arbre mil·lenari.

La imatge de l'olivera, se'ns presenta sota la forma d'un arbre vell i arrugat, de grossa soca i fondoses arrels, de tronc baix i ramificat des de terra en diferents direccions, de ramatge abundós i fi, atapeït de petites fulles allargades de color verd-grisenc i una mica peloses pel damunt. Floreix en primavera i la flor s'anomena «*rapa*». El fruit que dóna és l'oliva, que es cull a

l'hivern. L'oliva que passa per un procés més o menys industrial, dóna el valuós producte anomenat oli. Per tal d'arribar a l'objectiu darrer, es necessita passar per diversos processos laboriosos i esforçats, que la gent de la nostra terra han anat fent durant tota la nostra història, des del temps de l'arribada dels primers grecs, allà en el segle VII a. de C. Milions de persones avantpassats nostres han treballat i cuidat aquest arbre, i centenes de milers continuen fent-ho avui dia.

En aquest moment de plena despoblació del camp, en canviar la gent de lloc a la cerca d'un més alt nivell de vida, amb tota seguretat que més d'un té la nostàlgia d'aquells dies llunyans i freds en què collia olives. Ara, la majoria de gent que viu en les grans zones urbanes, no han anat mai a collir olives, però estic segur que més d'una vegada han sentit parlar-ne als seus avis o als seus pares, en desfilar el capdell dels seus records.

Darrerament sembla que es vulgui fomentar la importància de l'olivera i de l'oli d'oliva, mitjançant exposicions agrícoles com la de Les Borges Blanques, o d'il·lustracions narratives dels nostres olis d'oliva, cosa que trobo veritablement molt encertada.

En anar-me endinsant dins d'aquest tema, penso que algú pot dir d'on em venen els coneixements. Perquè he de reconèixer, que jo no he anat mai a collir olives ni a esporgar cap olivera. Però sí que recordo molt bé quan la mare m'explicava la tasca dels dies boirosos i freds, de l'hivern de la nostra Segarra, collint olives a casa seva. I també recordo molt bé quan el meu pare m'explicava els dies en què l'avi (el seu pare) comercia-va amb olives, portant-les a Les Borges Blanques a co-

missió. I ara ja no m'ho han explicat, sinó que són vivències meves. Recordant tants anys veient el meu pare fent funcionar el seu molí d'oli, i ensenyant-me l'ofici sota la guia de la seva experiència. Ofici que he practicat fins ara fa pocs anys. D'aquesta manera em trobo en la circumstància especial que, sense haver anat mai a collir olives, n'he tocadés i n'he vistes més, que milers de persones n'hagin pogut collir durant molts anys.

Després d'aquesta introducció dedicada a l'olivera, i veient que el tema dóna molt de si, crec convenient continuar narrant-ne més coses en següents articles, com a tribut als homes del camp i als productes que d'ell en treuen, perquè ells són els laboriosos i esforçats ciutadans que fan possible la subsistència de tothom.

17 de maig de 1981

35.— CANTS A L'OLIVERA. (II) LA PAU.

Parlem un cop més d'aquest arbre mil·lenari! Us en recordeu? Ja ho havia començat a fer en un article dedicat a ell, sota el nom de l'esperança. Avui —si em permeteu—, continuaré parlant-ne sota el nom de **La pau**, perquè l'olivera és, des que el món és món, el màxim exponent d'aquest nom. Així doncs, crec convenient prendre-la com a model, per la seva solidesa, per la seva experiència, per la seva flaire enrancida, i com a expectadora d'excepció de tants esdeveniments que entorn d'ella han succeït. Ella ha resistit, resisteix i resistirà, tempestes de tots tipus, mantenint-se de peus i orgullosa. Perquè ella, sens dubte, deu saber qui és i el que representa.

Havia ja parlat de la importància de l'olivera en temps de l'Antiga Grècia. També havia comentat diversos episodis que fa la Bíblia respecte d'ella, havent estat amb tota seguretat aquesta condició de privilegi, traspassada al més gran i durador dels imperis de la nostra civilització: l'Imperi Romà. En temps d'aquella gran Roma, la fusta d'olivera no podia destinar-se a usos pagans, car solament podia ser cremada en ofrena als déus. També en aquells temps oferien una corona feta del seu ramatge als ciutadans que sobresortien en fets d'importància, (a excepció dels fets de guerra, que eren

premiats amb corones de llorer). I el més representatiu d'aquella època era la rama d'olivera com a signe indiscutible de LA PAU.

Avui en dia, l'olivera és aprofitada per nosaltres de cap a cap. Ara ja no per a fer ofrenes als déus, com els antics romans, o per a premiar els homes en fets importants, sinó per a profit de tota la humanitat, que ens gaudim de la seva generositat en donar-nos tants i tants productes valuosos. Sens dubte, el més important de tots ells és l'oli. Però, a més de l'oli, les fulles i àdhuc la pela dels troncs recents podats s'empren per a l'alimentació de la ramaderia, en gran manera per als conills. També les fulles són emprades per a medicina. En alguns llocs la gent del camp, assecades les flors, les fan servir com a infusions amb fortes virtuts curatives. La fusta és especialment usada pels ebanistes, per a fabricar mobles de finura. La pinyola, que és el que resta en haver-ne extret l'oli, pot servir per a la ramaderia, per a adob, o per a combustible.

Crec que val la pena dedicar quatre ratlles a la rècula de productes que ens ofereix l'olivera, per tal de veure de quina manera arriben a nosaltres i amb quin esforçat procés són aconseguits. Perquè, si no, es podria donar el cas que, la majoria de la gent que gaudim de llurs productes, ens aïléssim tant i tant d'ells i de la seva procedència, que ens podria arribar a semblar que fossin com el «*mannà*» que queia des del cel. I no crec pas que es mereixin aquest oblit. Així doncs, em faig les següents preguntes, respecte a l'olivera i al que cal saber d'ella:

— Qui és?

- Com és?
- Com es cuida?
- Quins fruits dóna?
- Que en fem dels seus productes?

L'OLIVERA, *olea eurapaea*, és un arbre **perennífoli**, de la família de les **oleàcies**. Típicament pertany a la nostra flora mediterrània. Envoltant aquesta mar de suau i benigne clima, s'estén la faixa nomenada «*regió de l'olivera*». Aquesta regió abarca les terres properes banyades per l'aigua de la Mar Mediterrània, i conté el noranta per cent de les oliveres plantades en el món. El clima suau i benigne és condició indispensable per a la seva subsistència, i els seus principals enemics són el fred i les calors extremades. Per exemple: en el nord d'Itàlia no es pot cultivar en altures superiors als 300 metres. En el sud de França, no es pot passar dels 750 metres. En canvi, en països més calorosos com és el nostre, es pot cultivar àdhuc als 1.000 metres damunt el nivell del mar. Prova d'aquest fet són les oliveres que hi ha en el nostre Pirineu, sobre tot en la zona de La Seu d'Urgell.

L'olivera és capaç de resistir el fred d'alguns graus davall zero, però si la temperatura davalla dels -10°-15° C., es pot morir. En gran manera si l'oscil·lació és sobtada, car els canvis extrems i ràpids són el seu pitjor enemic.

Recordo que en parlar de l'olivera en l'anterior article, diguí que molt de temps de la meva vida em vaig dedicar a moldre olives en un molí d'oli. Doncs bé, recordo com si fos ara mateix les grans gelades que su-

portaren les nostres comarques l'any 1956. Aquestes recordades gelades començaren en un dia molt assenyalat, després de fortes plujes. El dia era el 2 de febrer, festa de la Mare de Déu del Candelero. El vent era huracanat i tan fred que congelava. La temperatura davallà fins als 14° davall zero, i la tempesta durà tot el que restà de mes. La inclemència tempestiva ocasionà un gran estrall en les oliveres, que quedaren molt malmeses. Amb el temps, tornaren a rebrotar per les soques, però jamai no han tornat a ser el que havien estat. El fred fou tan intens que, en el Camp de Tarragona, els resistent i soferts garrofers també restaren ferits de mort.

He parlat de qui és l'olivera. I per no allargar-me massa deixo per a properes ocasions comentar més coses sobre ella. Però, abans de cloure aquest article, voldria dir-vos-en quelcom més encara, cosa que fa referència directa a l'encapçalament, en referir-me a LA PAU.

LA PAU, és un dels anhels més desitjats pel home, i en gran manera aquesta PAU dins la terra on un viu. Doncs bé, moltes vegades volent defensar els drets que un suposa que té, indirectamenti d'una forma molts cops involuntària provoquem ruptures dins la convivència ciutadana. He de dir que respecto totalment les posicions que cadascú pugui tenir, encara que no estigui d'acord amb elles. Car, el que trobo malament, són els actes de reptament que darrerament s'han produït a Catalunya i que ens afecten a tots plegats. Com per exemple: El «*Manifest dels 2.300*», i la «*Manifestació del dia 24 de juny, en el Camp Nou del Barça*». En el primer; hi veig un manifest de protesta, per la discriminació que alguns diuen que tenen les persones de cultu-

ra castellana dins la nostra terra. Tal cosa, pot tothom estar ben segur que de cap de les maneres és certa, perquè la cultura castellana gaudeix d'unes condicions favorables envers la nostra, dins un grau molt superior. I de la manifestació en el Camp Nou, he de dir que el caire de nacional - separatisme que portava com a fons —i no voldria equivocar-me—, tampoc és de cap de les maneres la voluntat de la majoria del poble català.

Per favor, si volem LA PAU, siguem conscients dels nostres actes.

5 de juliol de 1981

Visitant diverses
empreses d'alimentació,
durant un viatge
d'estudi i recerca
per A Bèlgica,
Alemanya, França,
Holanda, Anglaterra,
Irlanda i Itàlia.

L'objectiu fou
el comprovar les
normes sanitàries
existents en
el Mercat Comú,
sobre la producció,
conservació, distribució
i comercialització
dels productes càrnics.

36.— L'AIGUA: EL CANAL D'URGELL

Aquesta setmana que ha acabat de transcórrer, ha estat plena de fort contingut d'accions motivades per l'aigua, sobretot pels problemes que ocasiona la seva manca. En el començament de la setmana es constituí la Mancomunitat d'Aigües de les Garrigues, i en les darreres noves periodístiques setmanals es parla de l'ajornament de resolució del Pantà de Rialb.

Els que vivim en el Pla d'Urgell, tenim des de l'any 1862 solucionat el problema de la manca d'aigua, no solament per a les nostres necessitats personals, sinó també per a les necessitats de les nostres terres de cultiu. Podem donar les gràcies als nostres avantpassats, que van construir el Canal amb esforç i visió de futur, el qual ha permès desenvolupar-nos d'una forma considerable. Tanmateix, per a poder viure satisfets dins de nosaltres mateixos, voldríem de tot cor que els nostres veïns de la Segarra i de les Garrigues trobessin la millor solució als problemes de la tan desitjada aigua. En parlar de les nostres comarques limitrofes, em poso a regirar els documents de què dispo del nostre Canal d'Urgell, i entremig de la documentació que col·leccionà acuradament el que fou menescal de Mollerussa i gran enamorat de les nostres comarques, Josep Huguet i Arrufat (oncle - padrí meu, que al cel sia),

trobo un llibret del «*IV Congreso Nacional de Riegos*» **Desarrollo progresivo de los cultivos en las comarcas regadas por el Canal de Urgel y en los posibles regadíos en las comarcas limítrofes. Por Carlos Valmaña Fabra. Ingeniero de Caminos. Año 1927.** Aquest Congrés s'inicià a Barcelona el dia 24 d'abril de 1927, i posa de manifest la inquietud en la distribució de les aigües dins les nostres comarques, després de portar 64 anys regant el Pla d'Urgell i la Ribera del Sió. Els nous objectius que proposen són: la construcció del Canal Auxiliar o Subcanal en l'Urgell i els nous plans de regadius en la Segarra i en les Garrigues. D'aquests projectes solament es portà a terme la construcció del Canal Auxiliar de l'Urgell, que s'acabà de realitzar l'any 1929.

Han passat molts anys, des de llavors, restant les nostres comarques veïnes tan assedegades com abans. S'intenta solucionar per tots els mitjans el problema de l'aigua, sense perjudicar ningú. Però, com es fa això de no perjudicar ningú? Els de l'Urgell hem tingut i continuem tenint necessitat d'aigua; car cada vegada tenim més habitants, molta més ramaderia per a abeurar i molta més terra per a regar. Terra que degut als avançaments tecnològics s'ha replanat totalment, i ha estat aprofitada pam a pam. Aquests darrers anys se segueix amb rigor el programa de revestiment del Canal per tal de poder augmentar el volum del tou d'aigua. Però, tot i així, tot fa falta.

En les possibles solucions de l'esmentat IV Congrés de l'any 1927, es proposa regar part de la Segarra amb la construcció d'un canal que sortint de la presa de Clua passés per la Figuerosa, Tàrrrega i Belianes, amb una llargària de 48 quilòmetres, fins a desaiguar en el

Canal d'Urgell, al quilòmetre 108, posant en regadiu unes 8.000 hectàrees. A fi de dur a terme el projecte de portar l'aigua a les Garrigues, es proposava connectar una sèquia en el Canal d'Urgell, al quilòmetre 110, en el punt anomenat «*el Collet*» i amb un recorregut de 45 quilòmetres, passant per Castellldans, Alfés, Alcanó i Sarroca, fins a desembocar en el riu Segre. Hauria regat unes 6.000 hectàrees. Com es pot veure en els estudis, no pogueren ser viables aquests projectes per falta de seguretat d'aigua; car, sense fer més preses, el tou d'aigua del riu per a alimentar tants braços no era pas gens segur, i es podia donar el cas, d'haver-se fet realitzat aquest projecte, que s'hagués despullat un sant per vestir-ne un altre.

Amb el temps, jo crec que tot té solució. Cal cercar-la amb continuïtat, amb bona voluntat i amb un grau elevat de bona fe. Tinguem en compte que per tal d'aconseguir la construcció del nostre Canal d'Urgell, els nostres avantpassats hagueren d'iniciar les gestions en temps de Carles I. I que en aquell temps ple de guerres i revoltes hi hagué tants problemes nacionals que els projectes quedaren en pures paraules. Però no defalliren, i tornaren a la càrrega en temps de Felip II, el qual encarregà al seu tresorer, Joan Martí Franquesa, que fes un reconeixement detallat del terreny. Tampoc aconseguiren gran cosa. Insistiren una altra vegada, en temps de Ferran VI, el qual manà fer un tercer projecte a Bernat Lana, del Reial Cos d'Enginyers. En aquest projecte se situà la presa prop de Tiurana, al peu del Mas de l'Abella concebent ja un Canal Auxiliar, amb presa tocant a la confluència dels rius Segre i Noguera Palleresa. Tampoc s'aconseguí res de res. I, finalment,

en temps de Carles III, s'encarregà l'estudi a la Junta de Comerç de la Ciutat de Barcelona, que contractà l'arquitecte Joan Soler i Fanecas perquè fes l'estudi d'ampliació del Canal, per tal de convertir-lo en navegable fins a Barcelona. Es realitzaren els estudis, però noves dificultats nascudes per causa de la Revolució Francesa, varen paralitzar-ne la realització. Continuada més tard els estudis del projecte Antoni Cellés.

Per fi arribem a l'any 1847, i una vegada exclosa la idea de la via navegable, es constitueix una empresa a fi de realitzar tan grandiosa obra de regadiu. L'enginyer Pere de Andreu Puigdollers, fou l'encarregat de dur-la a terme. Al mateix temps, Geroni Valls organitzà actes de propaganda per a establir un conveni entre els regants i l'empresa. Sense arribar a fer-se aquest conveni, caducà l'autorització provisional, i se'n concedí una altra a favor de la S.A. Girona Germans, Clavé i Companyia, la qual traspassà els seus drets a l'actual Societat Canal d'Urgell. Les obres foren dirigides per Domingo Cardenal, començant-les sense existir projecte definitiu. Tot i així, foren vençudes totes les dificultats tant tècniques com econòmiques. El cost total del Canal i les sèquies principals fou de 30.000.000 de pessetes. La llargària és de 145 quilòmetres i en surten quatre sèquies grans en l'Urgell i dues en la Ribera del Sió, amb desguàs en el riu Segre.

Ara sí; l'any 1862, començaren a regar-se les terres assedegades del Sió i de l'Urgell, fent-se d'aquesta manera realitat aquell somni dels nostres avantpassats, iniciat en temps de Carles I. El nombre d'habitants de la nostra comarca ha crescut enormement. El valor de les nostres terres ha pujat no solament de rendabilitat, sinó

també pecuniàriament. El moviment de trànsit intern ha crescut en un fort grau multiplicador. Sens dubte, podem afirmar que l'aigua ens ha portat riquesa en un grau molt superior.

Avui, a més de les nostres comarques veïnes de la Segarra i de les Garrigues, encara queden altres comarques i grans ciutats mancades d'aquesta vital i desitjada aigua. Hem de cercar entre tots la millor solució possible per a aquest agreujat problema, i crec que a la vista dels comentaris periodístics d'aquesta darrera setmana referents a la Mancomunitat d'Aigües de les Garrigues i al Pantà de Rialb, evidentment ens estan marcant la inquietud que tots portem dins nostre.

12 de juliol de 1981

37.— LA FIRA DE SANT MIQUEL

Des de l'antiguitat, els llocs de mercadeig han estat d'una importància vital pel desenvolupament del comerç dels pobles, mitjançant les relacions humanes i l'intercanvi de productes.

És condició imprescindible per a poder mercadejar, el tenir mercaderies. I òbviament per a produir-les, és necessari disposar dels mitjans suficients. Per tant, nosaltres, els lleidatans hem anat construint amb el nostre esforç constant, els mitjans per tal d'aclimatar i adaptar unes terres seques i aspres, ajudats per les aigües que davallen generosament del nostre Pirineu, havent aconseguit transformar-les durant el llarg de molts anys i generacions, d'un desert a un paradís, les nostres terres.

Evidentment, la riquesa de les nostres terres ens ve del conjunt d'accions d'aglutinar l'esforç amb l'enginy humà i amb l'aigua dels nostres rius, que canalitzada i distribuïda correctament per les nostres comarques juntament amb el nostre clima, han anat formant unes condicions òptimes per tal d'aconseguir uns fruits veritablement paradisiacs.

Les nostres comarques baixes de les Garrigues, la Noguera, la Segarra, el Segrià i l'Urgell, són regades

per les aigües que davallen de les nostres altes comarques del Pallars Jussà, del Pallars Sobirà, de l'Alt Urgell, del Solsonès, i de la Vall d'Aran. Una vegada utilitzades i recollides les aigües sobrereres en el riu Segre, són donades generosament a l'Ebre, per tal d'afavorir a les nostres comarques veïnes i finalment per a desembocar en la mar. D'aquesta manera disposem de l'indispensable per a produir bones i apreciades mercaderies, gràcies a la terra, a l'aigua, al sol i a la gent d'empenta i treballadora de les nostres terres, encarregades de dur a terme l'acció necessària del desenvolupament.

Recordo molt bé que el meu oncle-padrí —maniscal de Mollerussa, ramader i agricultor— gran enamorat de les nostres comarques lleidatanes, deia que les nostres terres han estat sembrades de les més diverses espècies durant el llarg de la nostra història. En seguretat que les persones d'edat avançada que viuen entre nosaltres, són testimoni viu dels canvis i de les ganes de prosperar de què gaudim els lleidatans. Doncs, les nostres terres baixes s'han vist durant un segle plantades d'oliveres, d'ametllers i de ceps. Després s'han vist sembrades d'alfals, de remolatxa i de cereals. També foren les nostres terres diguem **sembrades de vaques**. Ara fa una trentena d'anys ens envaí la febre del panís en arribar les llavors híbrides, essent un dels primers cultius d'alta producció. L'agricultura intensiva, mitjançant l'utilització de maquinària moderna, adobs i noves tècniques, provocà una nova **sembrada de granjes** de les més diverses ramaderies com a complement. Explotacions ramaderes porcines, avícoles, i moltes altres, estan escampades pertot arreu, essent avui dia un dels productes bruts —econòmicament parlant— més

considerables. I darrerament hem arribat a la plantació de fruiters, aplicant les més variades i modernes tècniques per tal d'aconseguir unes varietats dignes de satisfer el més rigorós paladar gastronòmic, per la seva qualitat.

El procés dels cereals i la ramaderia, està totalment assolit mitjançant les indústries de pinsos compostos, la ramaderia, els escorxadors i les plantes d'elaboració càrniques. Essent els productes finals distribuïts a tots els mercats espanyols, representant un alt percentatge del consum nacional.

La fruita ha estat el darrer producte en incorporar-se a les produccions del nostre camp, però segurament per ser l'últim ha entrat amb més força i vitalitat que cap altre. El seu creixement és tan ràpid que no ens dóna temps d'assimilar les necessitats comercialitzadores. Milers de tones són recollides dels nostres arbres fruiters escampats arreu de les nostres comarques, utilitzant milers de metres cúbics de fred pel seu emmagatzematge. Es construeixen indústries per la seva industrialització a ritme vertiginós, i se cerquen mercats no solament nacionals, sinó també estrangers per llur comercialització.

La fruita doncs, requereix una organització comercial agressiva i una estructura moderna i planificada, si volem aconseguir una sortida competitiva i suficient per tal d'atènyer la màxima rendabilitat. Sens dubte que la comercialització i la industrialització fruitera necessita moltes coses, però una de les més importants i senzilles ja la tenim, **una qualitat única**. Així, doncs, hem d'oferir un producte amb «marca», si volem prestigiar-la.

La finalitat de la nostra XXVII Fira Agrícola i Nacional Fruitera de Sant Miquel, capdavantera de les fires agràries d'Espanya, és l'exposar el que som i com són els nostres productes, mitjançant aquesta edició tan generosa a la que auguro el millor dels futurs.

20 de setembre de 1981

LA VEU DE BELLPUIG

* INFORMATIU MENSUAL ILLUSTRAT - JULIOL 1981 / NUMERO 1 - ANY 1^a - ÈPOCA I - EXEMPLAR GRATUIT *

PARLA LA VEU

HE NASCUT

Volguts bellpuigencs: En dir aquests dos mots acabo de néixer.

Caram! - Com i de quina forma he nascut? Bé, molt zenillament. De la mateixa manera que vosaltres. Ha estat mitjançant una sèrie de circumstàncies, que han coincidit en un punt determinat, en les quals jo no hi he tingut res que veure. Ha estat com si unes gotes d'aigua haguessin anat omplint un gran got. Saaument, a poc a poc i sense parar. - Aquest període podríem anomenar-lo de gestació. Però, ha arribat el moment en que el got s'ha sobreixit, i de cop i volta, he sortit a la llum pública, sense adonar-me'n.

Doncs bé. Ja sóc aquí! Disposada a ballar el ball que toquin.

- Com sóc? - Com serà la meua tasca? Intentaré usar LA VEU.

- amb honradesa les coses de casa nostra. I com podreu

anirem tenint, soc gelosa de les nos-

tres, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

res, evolutiva en les co-

NOTÍCIES LOCALS

... de la festa dels s'han deixondit prou com per a

... presa a adonar-se que una tradició i un

... fet cultural o religiós no els es-

... decretet de pa sucat

... tots ho ha-

... soltu-

Josep Font i Huguet

TEMPS PASSATS

L'ENCAPCALAMENT DE "LA VEU DE BELLPUIG"

L'encapçalament de la part superior d'aquest primer número "La Veu de Bellpuig" suposa us són ben familiars. Han es-

BALLADA DE SARDANES

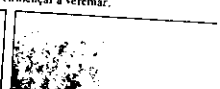
CULTURA

Les ballades de sardanes que tenen lloc en el nostre Poble els diumenges per la tarda, sense dubte són, un homatge vivent a Catalunya.

DITA POPULAR A PRINCIPIS DE SETEMBRE

les hòies has de preparar, per a començar a veremar.

FESTA MAJOR 198

CENTRISTES DE CATALUNYA (CC - UCD) SOM UNA OPCIO MUNICIPAL

Reunint el Comitè Local de Control de la municipalitat de Bellpuig, es decidí la participació en les properes eleccions municipals. Obicament el candidat es aconsegueix que els votants millorats, a través d'una sèrie de mesures representant en la manera que col·labora, dins la tasca de govern a nivell municipal.

El desenvolupament de l'experiència d'aquest període d'interior en el camp de la política municipal per qual s'han constituït, a l'interior de la tasca de govern a nivell municipal.

Considerem que hem de plantejar-hi, per tal de diferenciar la nostra tasca, la nostra feina ha d'arribar a la ciutadania i a la ciutadania.

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

Per Francesc Camps

TEMPS PASSATS

L'ESCOLA SANTA CREU, L'ANY 1945

Josep Font i Huguet

Es en recordo d'aquesta fotografia. Segurament que molts dels que la veuen, que sí. Ella guarda un quelcom entre noble i emotiu. Car ens trasllada als llunyans anys de la postguerra, en els tenebres i la misèria envaien la nostra terra amb senyals inequívocues, per culpa dels nostres errors humans. En contemplar la fotografia -els qui tenen la sort de reconèixer-nos-, podem comprovar que és molt representativa, doncs dins d'ella, hi estem inserit la majoria dels homes de Bellpuig que avui tenim algun cabell blanc, o estem a punt de tenir-ne.

Per q
el possar
de Mn. R
En j
terés ei

Periòdic local de Bellpuig (Lleida). «LA VEU DE BELLPUIG», del qual és fundador i col·laborador Josep Font i Huguet.

VUITENA PART
PERIODISME
TEMPS PASSATS

Casa de la Vila
i l'escalinata de pedra
de l'Església de Bellpuig.

Escut antic de Bellpuig.

38.— L'ENCAPÇALAMENT DE «LA VEU DE BELLPUIG»

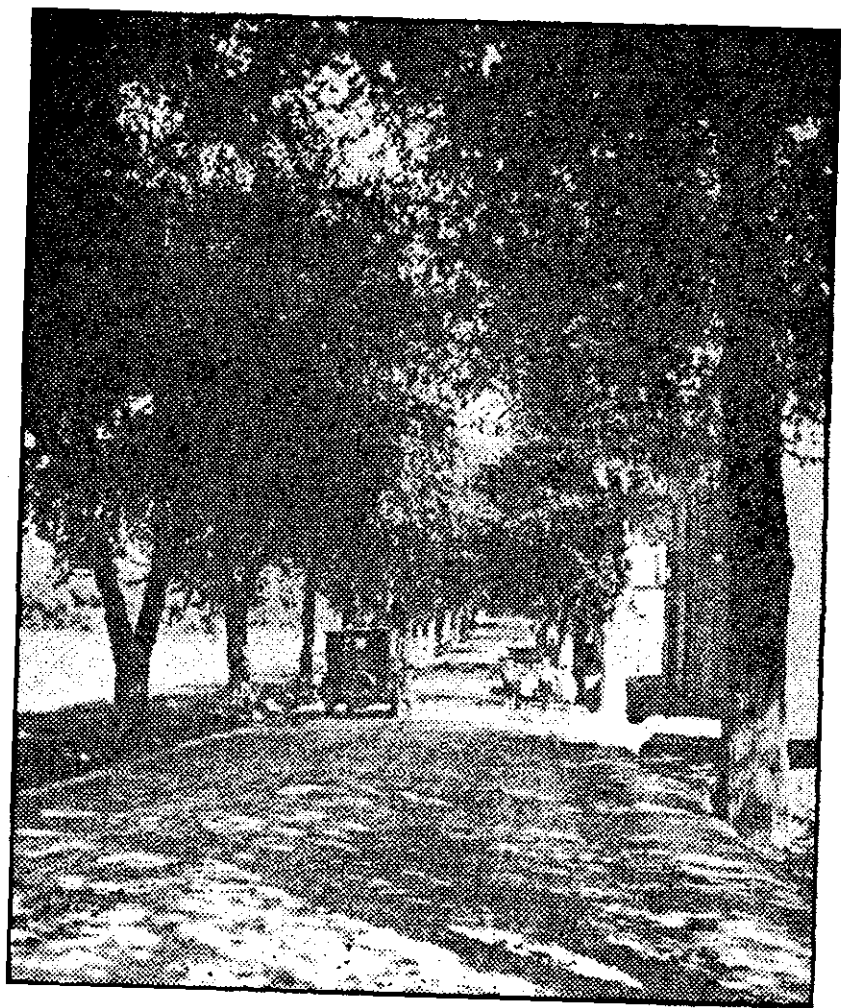
Els dos gravats de l'encapçalament de la part superior d'aquest primer número de «*La Veu de Bellpuig*», suposo que us són ben familiars. Han estat escollits després de molt meditar, per part dels col·laboradors que intervenim en l'intent d'aconseguir un mitjà d'informació viu i agradable, el qual esperem que sabrem oferir-vos.

L'un, ens mostra la vista inconfusible d'un racó molt bellputxenc. La Casa de la Vila, la font de pedra, i la magnífica i espaiosa escalinata que ens porta a l'església.

L'altre és l'escut antic de Bellpuig, que després de forta polèmica fou abolit. Aprofitant aquesta avinentesa, «*La Veu de Bellpuig*» se'n fa custodi.

Tant la vista de l'església com la de l'escut, han estat copiats de la portada d'un llibret de divulgació turística del temps de l'alcalde Magí Sanfeliu i Gassol l'any 1927, que feren molt encertadament de la nostra vila de Bellpuig. Crec que entre nosaltres n'hi ha molts que se'n recorden. Si més no, hem escollit aquesta capçalera com a memòria i tribut als «*TEMPS PASSATS*», dels quals venim.

Juliol de 1981

*Una de les entrades
a la Vila de Bellpuig,
allà en els anys 20
del nostre segle.*

39.— AQUELLS ARBRES ENYORATS

¿Us recordeu d'aquella ombra espessa i fresquívol·la, que generosament ens donaven aquells arbres gegantins, tot saludant-nos a les entrades de la nostra Vila? Els qui havem traspassat la ratlla dels quaranta, segurament que sí. I, els qui no, amb tota seguretat que n'havem sentit parlar. Ells eren els fidels i custodis permanents, aposentats en una banda i altra de la Carretera de l'Estació i del Camí de la Font de Sant Antoni. Ells eren uns arbres vells, de grossos i arrugats troncs, impossibles d'abastar per un sol home. El seu ramatge, atapeït de grosses fulles, es creuava pel damunt dels nostres caps, tot formant un arc de triomf per donar-nos la benvinguda.

Durant l'estiu assolellat, ens deslliuraven dels raigs de sol en passar per sota d'ells, tot escoltant la simfònica orquestra de cigales que interpretava la seva sorollosa melodia. En arribar a la tardor del dia, la fresca i humida **marinada** anava ventant el fullatge, sentint-se una suau i harmònica remor. I també es podia tenir la sorpresa que algun pardal que s'hi hagués ajocat deixés anar algun regal no pas massa olorós. I en arribar la matinada, en exir la llum del dia, fines gotes d'aigua anaven regant el terra, començant a refrescar el nou dia.

Avui, d'aquells arbres gegantins, solament en queden els records o algun gravat pictòric o fotogràfic, que els immortalitzen. Ells han estat esborrats del damunt del sòl de casa nostra per l'impuls aclaparador de l'època moderna en què vivim. Han estat tallats els seus troncs i descolgades les seves soques. Però, sens dubte, les seves arrels romanen soterrades sota l'asfalt o el formigó.

No podem pas negar que tenim una certa nostàlgia d'aquell paisatge de fullatge verd i ombrívol, si el comparem amb l'espectacle fred i monòton d'una urbanització sobre el ciment i l'asfalt de colors grisencs i immòbils. Però estic completament segur que, d'entremig d'alguna esquerdada, treu al cap a flor de terra algun lluc verd i fresc d'aquelles soterrades arrels, tot recordant-nos els seus TEMPS PASSATS. I potser ens volen dir que ells se'n recorden de nosaltres. I que encara estan disposats a servir-nos altre cop.

Agost de 1981

Grup escolar de l'Escola Santa Creu de Bellpuig, l'any 1945.

40.— L'ESCOLA SANTA CREU, L'ANY 1945

Us recordeu d'aquesta fotografia? Segurament que, molts dels qui la mireu, sí. Ella guarda un quelcom entranyable i emotiu. Car ens trasllada als ja llunyans anys de la post-guerra, on les tenebres i la misèria envaïen la nostra terra amb senyals inequívocs, per causa dels nostres errors humans.

En contemplar la fotografia —els qui tenim la sort de reconèixer-nos—, podem comprovar que és molt representativa, car, dins d'ella, hi estem inserts la majoria dels homes de Bellpuig que avui tenim algun cabell blanc, o estem a punt de tenir-ne.

Continuant pel camí de la llei natural de la vida, d'aquells nens i nois de l'any 1945, ara se'n nodreix la nostra societat local, regional i nacional, per llur desenvolupament.

Si ens hi fixem una mica més, podrem observar que alguns ja no viuen entre nosaltres, car al llarg del temps han anat prenent volada. Uns, per circumstàncies diverses estan vivint a **fora vila**. Altres, molt pocs, estan ja descansant en la seva llar eterna.

¿Per què m'ha vingut al pensament posar aquesta fotografia del grup que componíem l'escola «*Santa Creu*» de Mn. Ramon, l'any 1945?

En primer lloc, perquè crec d'interès poder reviuire aquells temps, i comprovar quant que hem canviat en el transcórrer dels anys.

Segonament, perquè considero que en aquesta actual època de llibertat, cal pregonar ben fort i ben alt que el grup escolar de «*Santa Creu*» de la post-guerra era el màxim exponent de totes les classes socials del poble de Bellpuig, agermanades en una escola de **pagament**.

I per últim, perquè cal recordar a alguns membres que estan en la fotografia que, malgrat que hi havia una escola «*nacional*», escolliren la de **pagament**, on aprengueren part del que saben —culturalment parlant, s'entén—. I sembla ser que neguen el **pa i la sal** a les escoles privades, tot alegant que el nostre municipi està el suficient abastat amb les escoles oficials.

En cloure aquest article, torno altra volta a girar els meus ulls envers la fotografia, i tot mirant cara per cara uns i altres, vaig recordant aquells TEMPS PAS-SATS. Evidentment, aquells temps no eren pas massa bons. Però eren pels de la fotografia, els nostres millors temps, i en analitzar-los amb perspectiva sens dubte ens donen una lliçó de convivència ciutadana.

Setembre de 1981

El desaparegut «Portal de Lleida» de Bellpuig.

41.— RECORDANT ELS VELS PORTALS

Quasibé podríem afirmar, amb tota seguretat, que en la fotografia que avui posem en el nostre periòdic, de les persones que hi ha alderredor del nostre vell i enderrocant «*Portal de Lleida*», poques coses en podríem dir. I si ens preguntéssim: Quí són? —Quí eren? —Algú se'n recordaria?

Aquell vell i antic record del nostre portal, amb les figures dels nostres coterranis avantpassats... Els edificis que hi ha al seu voltant..., sens dubte que són un conjunt que marca una època no pas massa llunyana, però, sembla com si hagués passat una eternitat. I dic una eternitat, perquè pocs són els que es recorden d'aquells portals, on es tancaven les portes per la nit. I pocs són —per no dir cap— els que poden recordar-se de les persones que el custodiaren el dia que es fotografia, per llur immortalització. Essent aviat poquíssims els qui podem recordar aquell conjunt de cases enderrocades no fa pas gaire, per l'eixamplament de l'entrada a la Plaça de Sant Roc (Cal Joan de la Fonda, cal Bertrán, cal Quelo, i em sembla que també hi havia una tanca de corral, que ja no recordo de qui era).

Ara, els carrers són més amples i les places molt més grans. D'aquells vells portals solament ens resten

uns records ja llunyans. Però com a contrast a l'obertura dels espais, els nostres cors estan molt més tancats. I estic convençut, que avui, ens fóra molt difícil poder fotografiar un grup de persones amb tanta naturalitat com els de la vella fotografia. I estic segur, que la majoria de les portes de les nostres llars ja no romanen obertes com llavors, que eren protegides i guardades pels nostres vells portals, sinó que ara romanen closes i custodiades per la fredor electro-mecànica dels guàrdies automàtics.

Sí, aquells vells i fidels portals han estat abatuts per l'evolució de la nostra època moderna. Els espais urbans, són oberts de bat a bat. Recordem, per un moment, aquells TEMPS PASSATS tot fent una breu reflexió. Aquells temps en que els nostres avantpassats tancaven les portes dels murs de la nostra Vila, per tal de poder descansar segurs després d'un dur dia de treball. I comparem-los per un moment amb els temps d'ara, plens de llibertat. No sé perquè, però, trobarem un cert canvi dins del concepte de llibertat, tant en el seu ús, com en la mesura del seu abús.

Ara, ja no n'hi ha de portals antics, amb grosses portes de fusta vella i esquerdada per l'efecte dels calorosos raigs del sol i la humitat de la serena de la nit, amb rovellades frontisses de ferro forjat que grinyolaven en moure-les. Ara, tot és obert, lliure. Ara, no cal protegir res de res. Doncs, el món viu dins d'una època de civilització plena. Plena de llibertats, plena de drets ... Serà veritat? No serà, que ara els portals en comptes de ser visibles són invisibles? Però, això sí, més forts i més alts que abans?

Octubre de 1981

RODA DE PREMSA efectuada pels professionals dels mitjans d'informació lleidatana, al President d'UCD Agustín Rodríguez Sahagún, al President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas i Balcells, i als membres de la «mesa» de l'Assemblea Provincial de Lleida (25-10-81).

ÍNDEX DE LÀMINES

Josep Font i Huguet	2
Josep Font i Huguet, assistint a una celebració familiar l'any 1962, a Montserrat. En el centre de la fotografia, el seu oncle-padrí (a.c.s.) Josep Huguet i Arrufat, manescal de Mollerussa	18
A Vilanova de Bellpuig, el poble del seu pare, en una típica fotografia familiar, durant la Festa Major de l'any 1950	22
La tradicional Festa dels Dolors a Bellpuig, fou apriorada per la família Font i Huguet l'any 1957. Josep Font, juntament amb el seu pare Manuel Font i Rius	22
Juntament amb els seus germans, amb motiu del casament d'una germana	32
Començà a aficionar-se a viatjar durant la seva joventut. Un dels seus primers viatges a l'estranger, l'any 1953, a la vista d'un castell i vora les aigües del riu Rin, en l'Alemanya Occidental	32
Josep Font i Huguet, donant la benvinguda al President Suárez, durant la visita que efectuà el President a Bellpuig en ocasió de les eleccions al Parlament de Catalunya, l'any 1980.	38
Amb motiu de la visita a la Vila de Bellpuig, Josep Font és felicitat pel President Suárez i el President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas	38
Josep Font i Huguet, autor del llibre «Sentiment Català», és abraçat efusivament pel President Tarradellas, sota la mirada del prologuista del llibre, el Diputat Manuel de Sàrraga	46
Acompanyant, juntament amb el Diputat Manuel de Sàrraga, el President Josep Tarradellas, durant una roda de premsa, a la ciutat de Lleida	46

Alguns reculls periodístics, referents a la presentació del llibre «Sentiment Català»	53
En l'incomparable marc de la Biblioteca Central de Catalunya, de Barcelona, acompanyat del President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas	61
Articles periodístics de l'autor, publicats en diversos diaris i periòdics	70
El Parlamentari de Catalunya Xavier Puig, i el Diputat a Corts, Jaume Barnola, acompanyant a Josep Font en una conferència	80
El President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas, amb Josep Font, el Diputat Mesa Parra i el Secretari Provincial Julià Valón.	80
Articles periodístics de l'autor publicats en diversos diaris i periòdics	96
El president d'UCD, Agustín Rodríguez Sahagún, cloent l'Assemblea Provincial de Lleida del dia 25 d'octubre de 1981	105
El Senador Alfons Porta, el Parlamentari Xavier Puig, i Josep Font, Membre del Consell Polític, en el moment del parlament i cloenda de l'Assemblea Provincial de Lleida, efectuada pel president d'UCD, Agustín Rodríguez Sahagún. (25-10-81)	105
Un moment de la signatura d'exemplars de «Sentiment Català», després de la seva presentació en la Biblioteca de Catalunya a Barcelona	116
Durant el viatge d'estudi i recerca als Estats Units de Nord-Amèrica, contemplant un típic vaixell en el riu Mississipi en la ciutat de Nova Orleans. Any 1974	116
Article dedicat a Josep Font, publicat al Butlletí Informatiu de Centristes de Catalunya CC-UCD	130
Josep Font i Huguet, a la seva biblioteca	130
Alguns reculls periodístics, referents a la presentació del llibre «Sentiment Català»	137
Josep Font i Huguet, contemplant l'obra de A. Rovira i Virgili, «Història de Catalunya», en el seu estudi	144
Amb el Senador Manuel Ferrer i el Diputat Jaume Barnola, donant una conferència sobre la Història de Catalunya	144
Conferència sobre la Història de Catalunya, donada per Josep Font en la Biblioteca de Catalunya de Barcelona.	152

Admirant el Monument Nacional «Mausoleo de Ramon Folch de Cardona» existent a Bellpuig, (la més important obra d'art del renaixement italià a Espanya), acompanyant al President Adolfo Suárez i al President Anton Cañellas.	152
En el seu estudi, preparant un assaig socio-econòmic de propera publicació	158
Sota el gratacel de la Cinquena Avinguda de Nova York, Rockefeller Center	158
Fent l'obertura de la IV ^{ena} Convenció M. FONT RIUS, l'any 1971 a Bellpuig	164
Josep Font i Huguet fent la presentació del President Suárez, al President de la Llotja Avícola de Bellpuig, Josep Guasch, durant la visita que efectuà el President del Govern a l'esmentat centre, l'any 1980	164
Mirant l'aigua del Canal d'Urgell, en el seu pas per Bellpuig. Aigua que fa possible la realitat agrícola de les nostres comarques	170
Josep Font i Huguet, en el despatx de direcció d'una empresa agropecuària	170
Visitant diverses empreses d'alimentació, durant un viatge d'estudi i recerca per a Bèlgica, Alemanya, França, Holanda, Anglaterra, Irlanda i Itàlia. L'objectiu fou el comprovar les normes sanitàries existents en el Mercat Comú, sobre la producció, conservació, distribució i comercialització dels productes càrnics.	184
Periòdic local de Bellpuig (Lleida) «LA VEU DE BELLPUIG», del qual és fundador i col·laborador Josep Font i Huguet	194
Casa de la Vila i l'escalinata de pedra de l'Església, de Bellpuig	196
Escut antic de Bellpuig	196
Una de les entrades a la Vila de Bellpuig, allà en els anys 20 del nostre segle	198
Grup escolar de l'Escola Santa Creu de Bellpuig, l'any 1945	201
El desaparegut «Portal de Lleida» de Bellpuig	204
Roda de premsa efectuada pels professionals dels mitjans d'informació lleidatana, al President d'UCD Agustín Rodríguez Sahagún, al President de Centristes de Catalunya CC-UCD, Anton Cañellas i Balcells, i als membres de la «mesa» de l'Assemblea Provincial de Lleida (25-10-81).	207

COL·LECCIÓ URGELL

TÍTOLS PUBLICATS PER L'AUTOR

**1. «SENTIMENT CATALÀ»
(Història de Catalunya)**

**2. «LA CATALUNYA DE TOTS»
(Assaig socio-polític)**

En preparació:

**3. «DE LA CRISIS AL CAMBIO»
(Ensayo socio-económico)**

Aquest llibre de Josep Font i Huguet, ha estat imprès
als tallers gràfics Industrias Gráficas Cuberes, S.A.
de Mollerusa, d'on ha sortit enllestit el dia
1 de desembre de 1.981